

Goodreads i savjetovanje čitatelja na primjeru korisnika iz Hrvatske

Mrgić, Maja

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:237377>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-24**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Izvanredni diplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti - knjižničarstvo

Maja Mrgić

**Goodreads i savjetovanje čitatelja na primjeru
korisnika iz Hrvatske**

Diplomski rad

Zadar, 2019.

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Izvanredni diplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti - knjižničarstvo

Goodreads i savjetovanje čitatelja na primjeru korisnika iz Hrvatske

Diplomski rad

Student/ica:

Maja Mrgić

Mentor/ica:

doc. dr. sc. Mirko Duić

Zadar, 2019.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Maja Mrgić**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Goodreads i savjetovanje čitatelja na primjeru korisnika iz Hrvatske** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 20. lipnja 2019.

Sažetak

Goodreads je internetska stranica osnovana 2007. godine koja povezuje korisnike oko knjiga. Radi se o svojevrsnoj društvenoj mreži za čitatelje. U ovom se radu istražuje savjetuju li se međusobno korisnici o knjigama putem recenzija knjiga koje pišu korisnici tog servisa iz grupe koja okuplja članove iz Hrvatske. Osim otkrivanja povezanosti pisanja prikaza i savjetovanja na Goodreadsu, odnosno reakcija korisnika na ponuđene preporuke i savjete od strane drugih korisnika, dodatni je cilj otkrivanje termina za opis privlačnosti knjiga (eng. *appeal*) koji korisnici Goodreadsa iz Hrvatske koriste u svojim prikazima.

Za postizanje ovih ciljeva, u istraživanju je korištena metoda analize sadržaja za analizu recenzija i otkrivanje korištenih termina privlačnosti. Za dobivanje uvida u osobne stavove i navike korisnika iz Hrvatske na Goodreadsu koji se tiču čitanja i pisanja prikaza knjiga koristila se metoda ankete.

Na temelju rezultata istraživanja, oblikovani su prijedlozi knjižničarima kako oni sami mogu iskoristiti prednosti ove stranice u vlastitom radu, poglavito što se tiče usluge savjetovanja čitatelja.

Ključne riječi: Goodreads, savjetovanje čitatelja, privlačnost knjiga, društveno čitanje, društveno označavanje

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Knjižnice i usluga savjetovanja čitatelja.....	3
2.1. Odabir građe za čitanje.....	8
2.2. Intervju s namjenom savjetovanja čitatelja	9
2.3. Savjetovanje čitatelja u digitalnom dobu	11
3. Privlačnost knjige.....	16
4. Čitanje kao društvena aktivnost.....	24
4.1. Goodreads.....	25
5. Istraživanje.....	35
5.1. Metodologija	35
5.2. Instrumenti istraživanja.....	36
5.3. Anketa za korisnike Goodreads-a iz Hrvatske	36
5.3.1. Uzorak	36
5.3.2. Rezultati provedene ankete.....	37
5.3.3. Rasprava	42
5.4. Sadržajna analiza prikaza knjiga koje su napisali korisnici iz Hrvatske.....	44
5.4.1. Uzorak za sadržajnu analizu	45
5.4.2. Rezultati analize sadržaja prikaza korisnika.....	46
5.4.3. Rasprava	51
6. Zaključak.....	55
7. Literatura.....	57

Popis slika

Slika 1. Profil korisnika na Goodreadsu	27
Slika 2. Proširene „knjižne police“ korisnika na Goodreadsu	28
Slika 3. Web stranica za rasprave na Goodreadsu	30
Slika 4. Polica „Read“ na Goodreadsu s ocjenama i recenzijama korisnika	31
Slika 5. Izgled web stranice knjige na Goodreadsu	33

Popis grafikona

Grafikon 1. Učestalost objavljivanja prikaza knjiga na Goodreadsu.....	38
Grafikon 2. Razlog objavljivanja prikaza knjiga na Goodreadsu	39
Grafikon 3. Učestalost čitanja knjige na temelju prikaza na Goodreadsu	39
Grafikon 4. Razlozi za korištenje Goodreadsu	40

Popis tablica

Tablica 1. Sadržajna analiza prikaza korisnika R1-R5	46
Tablica 2. Sadržajna analiza prikaza korisnika R6-R10	47
Tablica 3. Sadržajna analiza prikaza korisnika R11-R15	49
Tablica 4. Sadržajna analiza prikaza korisnika R16-R20	50
Tablica 5. Sumiran prikaz izraza za privlačnost knjige	51

1. Uvod

U Hrvatskoj do danas postoji malo istraživanja o mogućnostima korištenja *online* tj. mrežnog savjetovanja čitatelja u okviru knjižnica. Budući da je u cijelom svijetu prepoznat potencijal korištenja internetskih servisa za davanje čitalačkih preporuka, nužno je uključiti se u taj trend. Pogotovo kada se uzme u obzir da su sami čitatelji već prepoznali mogućnosti koje im se nude, npr. na stranici Goodreads. Mrežna mjesta poput Goodreadsa ili LibraryThinga služe korisnicima za međusobno povezivanje koje se temelji na zajedničkim interesima, poglavito onima koji se tiču knjiga i čitanja.

Goodreads je službeno lansiran u siječnju 2007., časopis *Time* uvrstio ga je na popis deset najpopularnijih web stranica 2007. godine, Amazon ga je otkupio u ožujku 2013., a u listopadu 2015. imao je više od milijarde knjiga te 40 milijuna korisnika.¹ Ti podaci svjedoče o brzo postignutoj popularnosti Goodreadsa, što znači da su korisnici na Goodreadsu prepoznali određene korisne mogućnosti i opcije koje im druge internetske stranice i alati za društveno umrežavanje ne nude. Korisnika tog servisa iz Hrvatske ili onih koji razumiju hrvatski jezik, ako je suditi prema brojkama učlanjenih u grupu *CROATIA/grupa za čitatelje iz Hrvatske i na hrvatskom jeziku*, ima gotovo 1700. Taj broj nije zanemariv, a treba uzeti u obzir i da on nije točan pokazatelj, već indikator broja hrvatskih korisnika na Goodreadsu, jer se odnosi samo na one koji su učlanjeni u navedenu grupu. Aktivnosti korisnika Goodreadsa počinju se istraživati zbog različitih zanimljivih fenomena koji su se pojavili, među kojima je pojava i da čitatelji na sebe preuzimaju ulogu savjetovanja drugih čitatelja i davanja preporuka o tome vrijedi li neku knjigu čitati ili ne. Jasno je da čitatelji danas imaju na raspolaganju ogromne količine napisanih djela, a izdavačku industriju gotovo je nemoguće pratiti u broju izdanih naslova godišnje. Stoga su čitatelji u potrazi za metodama koje će im pomoći u odabiru knjiga za čitanje. Tu pomoć uobičajeno pronalaze u knjižnicama no, kako će otkriti istraživanje provedeno u ovome radu, dolazi do promjene po tom pitanju. *Readers' Advisory* ili savjetovanje čitatelja, odnosi se na sve metode koje se koriste za promociju knjižnične građe korisnicima,² te su prije pojave internetskih alata takve savjete čitatelji mogli dobiti uglavnom od poznanika ili od knjižničara. U ovom se radu istražilo kako sami čitatelji postaju pružatelji te usluge, zaobilazeći knjižnice i knjižničare, a

¹ Usp. Thelwall, Mike; Kousha, Kayvan. Goodreads: A Social Network Site for Book Readers. // *Journal of the Association for Information Science and Technology* 68, 4 (2017), str. 974

² Usp. Anwyll, Rebecca; Chawner, Brenda. Social Media and Readers' Advisory: A Win-Win Combination?. // *Reference & User Services Quarterly* 53, 1 (2013), str. 18

pružajući savjete drugim čitateljima putem interneta. Naime, nove su tehnologije donijele promjenu ne samo u način na koji se čita, već i u tome kako se o knjigama raspravlja. Stručnjaci koji se bave knjigama i čitanjem moraju biti svjesni tih promjena i prilagođavati im se. Osim istraživanja savjetovanja koje čitatelji putem internetskih alata nude jedni drugima, u radu će se analizirati jezik koji korisnici Goodreads iz Hrvatske koriste kada pišu svoje opise knjiga. Nastoji se uočiti koje termine za izražavanje privlačnosti korisnici smatraju razumljivima i korisnima. Termini privlačnosti analizirani su prema kategorijama koje je predložila Joyce Saricks u svojoj knjizi *Readers' Advisory Service in the Public Library* (2005.), a to je autorica koja se smatra jednom od utemeljiteljica ovog područja. Ovaj se diplomski rad, među ostalim, temelji na istraživanjima Barryja Trotta, Kaite M. Stover, José-Antonia Córdón-Garcíe i dr., Keren Dali te ostalih istraživača koji su se bavili savjetovanjem čitatelja, privlačnošću knjiga, fenomenom društvenoga čitanja i dodjeljivanja oznaka knjigama od strane čitatelja, a ne samo knjižničara. Stoga se u prvom dijelu rada donose teorijske pretpostavke navedenih pojava, dok se u drugom dijelu rada prikazuje istraživanje provedeno među korisnicima Goodreads iz Hrvatske. Rezultati istraživanja pokazali su slaganje, ali i određena odstupanja od onih koja su navedena u teorijskom dijelu. Namjera je ovoga rada potaknuti knjižničare na veću uključenost u online zajednice čitatelja, iskorištavanje uočenih trendova među čitateljima za povećavanje povezanosti s njima te poboljšavanje i unaprjeđenje knjižničarskih praksi koje se odnose na savjetovanje čitatelja.

2. Knjižnice i usluga savjetovanja čitatelja

Savjetovanje čitatelja (eng. *Readers' Advisory* ili RA), „uključuje promociju građe čitateljima i korisnicima knjižnice putem neizravnih i izravnih metoda.“³To znači da se knjižnična građa čitateljima predstavlja u razgovoru, putem popisa prijedloga, posebno izdvojenih izloga građe i sl. Budući da je pronalaženje novih knjiga za čitanje jedna od glavnih aktivnosti koju posjetioci knjižnice rade, savjetovanje čitatelja obično se shvaća kao jedna od najvažnijih knjižničnih usluga. Moyer također uslugu savjetovanja čitatelja smatra „srži knjižničarske prakse, mjestom na kojem se susreću interesi korisnika knjižnice, ukupnost knjižnične zbirke i vještine knjižničara.“⁴ Moyer osim toga tvrdi i da „snažan program savjetovanja čitatelja korisnicima pruža potporu za njihove čitateljske interese i daje im razlog da nastave koristiti knjižnicu.“⁵ Prema tome, uočava se koliko je važno da knjižnice korisnicima ponude kvalitetnu uslugu savjetovanja. One knjižnice koje znaju svoju građu predstaviti korisnicima dokazuju da su potrebne zajednici, građu koju nabavljaju ne čuvaju na policama, već se ona posuđuje te su važna potpora korisnicima u odabiru knjiga za čitanje.

U ovome se radu savjetovanje čitatelja sagledava primarno u ulozi davanja preporuka čitateljima koji su u potrazi za knjigom koju će čitati iduću, odnosno kada savjetovanje služi čitateljima koji čitaju rekreativno, za vlastiti užitak. Prema dostupnim podacima, najviše korisnika knjižnice dolazi posuditi knjige upravo za rekreativno čitanje.⁶ Međutim, Trott primjećuje da čitatelji iskazuju nevoljkost u pristupanju knjižničaru s upitom o preporuci za čitanje.⁷ May i dr. proveli su istraživanje s ciljem otkrivanja načina na koji 54 lokalne narodne knjižnice koriste savjetovanje čitatelja u svojem radu. Istraživači su se postavili u poziciju korisnika i knjižničare zamolili preporuku za dobru knjigu. U tom je istraživanju otkrivena nevoljkost i nestručnost knjižničara da provedu ispravan savjetnički razgovor, a uočeno je i da niti jedan knjižničar korisniku nije ponudio neki *online* izvor savjetovanja.⁸ Upravo je savjetovanje o rekreativnom čitanju najzahtjevnije jer knjižničar mora dobro razumjeti čitatelja i njegove navike kako bi mogao ponuditi kvalitetnu preporuku. Ta je usluga temeljna za izgradnju

³ Ibid, str. 18

⁴ Moyer, Jessica. *Research-Based Readers' Advisory*. Chicago: American Library Association, 2008., str. 259

⁵ Ibid, str. 5

⁶ Usp. May, Anne K....[et. al.] *A Look At Reader's Advisory Services*. // *Library Journal* 125, 15 (2000), str. 43

⁷ Usp. Trott, Barry. *Building on a Firm Foundation: Readers' Advisory over the Next Twenty-Five Years*. // *Reference & User Services Quarterly* 48, 2 (2008), str. 135

⁸ Usp. May, Anne K....[et. al.]. *Op. cit*, str. 42

odnosa povjerenja između knjižnice i korisnika pa ju stoga treba neprestano usavršavati. Knjižničari, dakle, trebaju biti upoznati s metodama koje im mogu olakšati savjetodavnu ulogu.

Prema Vijeću za savjetovanje čitatelja pri CODES-u,⁹ što je kratica za Odsjek za razvoj i vrednovanje zbirke, dvije su sastavnice ključne za pružanje kvalitetne usluge savjetovanja čitatelja: „1) obuka u radu s čitateljima i razumijevanje toga što knjigu određenom čitatelju čini privlačnom, te 2) pristup i poznavanje dostupnih izvora za povezivanje čitatelja i knjiga.“¹⁰ CODES djeluje pri ALA-i, Američkom udruženju knjižničara, i glavni mu je cilj osigurati prostor za razmjenu iskustava i pružanje podrške referentnim uslugama u knjižnici, ali i onima koje se tiču savjetovanja čitatelja¹¹ pa su stoga njihove smjernice relevantne za rad knjižničara savjetnika. Dakle, iz CODES-ovih se zaključaka uočavaju određene teme s kojima knjižničari savjetnici moraju biti upoznati, a to su razumijevanje privlačnosti knjige i poznavanje alata koji im mogu pomoći u savjetovanju. Upravo se tim dvama aspektima bavi ovaj rad jer oni, u konačnici, rezultiraju dobro informiranim knjižničarem koji čitatelju može ponuditi kvalitetnu uslugu savjetovanja. U skladu s tim je ideja, koju iznosi Saricks, da je neodvojiva sastavnica dobrog savjetovanja čitatelja knjižnično osoblje koje posjeduje potrebna znanja te opremljenost knjižnice građom koja odgovara zahtjevima korisnika.¹² Prema tome, važno je da su knjižnice mjesta na kojima korisnici pronalaze stručnu pomoć kod odabira tzv. rekreativnog čitanja (eng. *leisure reading*), ali i da građa odgovara potrebama svojih korisnika. Saricks ističe da je uloga savjetnika čitatelja u knjižnici ona koja osigurava „vitalnu poveznicu između građe za rekreativno čitanje neke knjižnice i čitatelja.“¹³ Odnosno, ako knjižničari ne ulažu u sebe i nisu upoznati s načinima preporučivanja knjiga svojim čitateljima, tada će te knjige ostati neprepoznate i vjerojatno ih korisnici neće uzimati s polica niti čitati. Sve navedeno govori u prilog potrebi za tim da se prepozna važnost rada knjižničara koji savjetuju čitatelje. Svakako, ne smije se zanemariti činjenica da mnogim knjižničarima treba izobrazba na tom polju, kako bi se postigla veća razina samopouzdanja knjižničara i osvijestilo postojanje izvora na koje se u svojem radu mogu osloniti.

⁹ Collection Development and Evaluation Section

¹⁰ Collection Development and Evaluation Section (CODES) Readers' Advisory Committee. Recommended Readers' Advisory Tools. // Reference & User Services Quarterly 43, 4 (2004), str. 294

¹¹ ALA: CODES, URL: <http://www.ala.org/rusa/sections/codes> (1.6.2019.)

¹² Saricks, Joyce G. Readers' Advisory Service in the Public Library. Chicago: American Library Association, 2005., str. 2

¹³ Ibid, str. 4

Saricks primjećuje da pružanje usluge savjetovanja u knjižnici ne ovisi o vrsti knjižnice, njezinoj veličini ili osoblju, već da su ključna dva čimbenika. To su „predanost zadovoljavanju interesa čitatelja koji se tiču rekreativnog čitanja i spremnost na angažman u radu s čitateljima, bez obzira na to o čemu uživaju čitati.“¹⁴ Knjižnice koje tvrde da pružaju uslugu savjetovanja čitatelja moraju u tu svrhu imati kompetentne knjižničare koji posjeduju potrebna znanja o građi s kojom raspolažu, kao i o korisnicima koji ih posjećuju te izvorima koji im mogu pomoći u savjetovanju. No knjižnice moraju neprestano posvećivati vrijeme i resurse nastojanju da se usluga savjetovanja čitatelja što više razvija. Kada se uzmu u obzir knjižničari savjetnici, važno je istaknuti da oni trebaju imati određene osobine. Osim dobrog poznavanja građe, Saricks smatra da u najvažnije osobine spadaju želja da se uspostavi veza između čitatelja i knjiga te „spremnost da se čita u širinu, poznavanje interesa korisnika knjižnice, kao i popularnih autora, naslova i žanrova.“¹⁵ Važan su izvor tih znanja i sami korisnici. Naime, knjižničari od čitatelja mogu dobiti vrijedne informacije o knjigama, ali i o samim čitateljima, stoga svakom razgovoru trebaju pristupiti s velikom pozornošću. Saricks smatra da u takvim razgovorima i sami knjižničari savjetnici s čitateljima dijele uživanje u tome da razgovaraju i prenose svoje znanje i ljubav o knjigama.¹⁶ Stoga izvor koji obogaćuje znanje knjižničara o knjigama nisu samo razgovori s korisnicima knjižnice, već i s ostalim osobljem pa se čak i u neformalnim razgovorima o knjigama mogu dobiti knjižničarima vrijedne informacije. Prema tome, jasno je zašto Stover izjavljuje da je savjetovanje čitatelja „jedna od najdruštvenijih usluga koje knjižnice nude.“¹⁷

Kada govorimo o razgovorima kojima su tema knjige i čitanje, treba istaknuti da Córdón-García i dr. u svojoj knjizi *Social Reading* čitanje prikazuju kao društvenu djelatnost, u smislu da se dijelom čitalačkog procesa smatra i potreba čitatelja da s okolinom dijeli svoje dojmove i razmišljanja o pročitanoj.¹⁸ Stoga knjižničari tu potrebu mogu uključiti u svoj rad i organizirati razgovore o knjigama, odnosno ponuditi prostor i podršku za razmjenu mišljenja o pročitanoj. Međutim, ta podrška, u modernom, tehnološki razvijenom svijetu, ne mora više biti vezana uz čitateljima blizak prostor, već se komunikacija može odvijati među čitateljima diljem svijeta.

¹⁴ Ibid, str. 11

¹⁵ Ibid, str. 11

¹⁶ Ibid, str. 37

¹⁷ Stover, Kaite M. Stalking the Wild Appeal Factor: Readers' Advisory and Social Networking Sites. // Reference & User Services Quarterly 48, 3 (2009), str. 244

¹⁸ Usp. Córdón-García, José-Antonio...[et al.]. *Social Reading: Platforms, applications, clouds and tags*. Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2013., str. 2

Stoga čitatelji više ne ovise o knjižnicama u svojim potragama za sugovornikom. Nove tehnologije otvaraju mogućnost da se stvore novi prostori za rasprave o čitanju i razmjeni informacija o knjigama. Osim toga, pojavom novih medija mijenja se i mreža ljudi s kojima čitatelji razmjenjuju razmišljanja te je ljude sa sličnim stavovima puno lakše pronaći i komunicirati s njima.¹⁹ Također, u međusobnoj komunikaciji čitatelji ne samo da razmjenjuju mišljenja o knjigama, već i otkrivaju nove naslove za čitanje. Velik broj onih koji čitaju u slobodno vrijeme želi razgovarati o knjigama, a Burke i Strothmann smatraju da priličan broj njih takve razgovore želi voditi na internetu.²⁰ Ta je tvrdnja u skladu s trendom prelaska razgovora o knjigama na mrežu. Osim toga, Barry Trott primjećuje da „prilika da se prijedlog za čitanje dobije bez interakcije licem u lice, može povećati vjerojatnost da će čitatelj tražiti pomoć.“²¹ Stoga ne čudi što su se pojavili internetski servisi koji promiču čitanje kao društvenu aktivnost. Jedan od najpopularnijih je Goodreads.²²

Goodreads i slični servisi zbog svojih su mogućnosti i popularnosti počeli privlačiti pozornost informacijskih stručnjaka. Tako je Naik istražila koliki utjecaj na korisnike imaju preporuke s Goodreadsa tako da su analizirane recenzije i komentari o odabranim knjigama. U tom je smislu proučavano kako se savjetovanje čitatelja proširilo izvan okvira knjižnične ustanove na internet. Autorica je otkrila kako preporuke na ovoj stranici zaista utječu na čitatelje da za čitanje odaberu neku knjigu te daje preporuke o tome kako knjižničari mogu iskoristiti Goodreads u svojem radu.²³ Naik dalje preporučuje da bi se daljnja istraživanja Goodreads mogla usmjeriti na preporuke, tj. da bi se moglo ispitati korisnike Goodreads jesu li im rasprave na toj stranici pomogle u odabiru knjiga za čitanje te da bi se dodatno moglo otkriti na koje sve načine korisnici Goodreads vide korisnima, pored pronalaženja novih knjiga za čitanje.²⁴ Dakle, knjižničari mogu od aktivnosti korisnika na Goodreadsu dobiti vrijedne informacije o čitanju i čitateljima.

¹⁹ Ibid, str. 78

²⁰ Usp. Burke, Susan K.; Strothmann, Molly. Adult Readers' Advisory Services through Public Library Websites. // Reference & User Services Quarterly 55, 2 (2015), str. 142

²¹ Trott, Barry. Advising Readers Online: A Look at Internet-Based Reading Recommendation Services. // Reference & User Services Quarterly 44, 3 (2005), str. 212

²² Usp. Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 176

²³ Usp. Naik, Yesha. Finding Good Reads on Goodreads: Readers Take RA into Their Own Hands. // Readers' Advisory, 51, 4 (2012), str. 322.

²⁴ Ibid., str. 323

Stover također smatra da koristi od ovakvih stranica imaju knjižničari jer im se na jednom mjestu pružaju brojne informacije o knjigama s kojima rade.²⁵ To znači da Goodreads i njemu slične mrežne stranice doprinose usavršavanju informacijskih stručnjaka i dovode do pružanja kvalitetnijih informacijskih usluga. No, Stover upozorava da korisnici u internetskoj komunikaciji s informacijskim stručnjacima postupno preuzimaju od njih vokabular savjetovanja i koriste knjižničarske opisne termine tj. opisnike (eng. *descriptors*) u svojem govoru o privlačnosti knjiga.²⁶ Stover smatra da se „rađa web nacija divljih savjetnika čitatelja, koji će zauzvrat informirati svoje prijatelje i kolege o dobrim knjigama za čitanje koristeći jezik koji smo mi priskrbili u svojim oznakama, na policama knjiga, u prikazima i anotacijama“.²⁷ Prema tome, korisnici Goodreads-a u međusobnoj komunikaciji o knjigama, svjesno ili ne, koriste upravo one termine za opis privlačnosti knjige koje su im priskrbili informacijski stručnjaci. Važno je da knjižničari prepoznaju „da bibliodruštvene mrežne stranice pred čitatelje donose rječnik privlačnosti“²⁸ jer knjižničari trebaju biti svjesni izraza koje čitatelji najbolje razumiju i stoga prisvajaju u svoju komunikaciju. Terminom privlačnosti knjiga i riječima koje se koriste u opisu privlačnosti najviše se bavila Joyce Saricks, koja je uvela kategorije prema kojima se najčešće opisuje privlačnost knjige. Stoga bi se rječnik privlačnosti odnosio na skup izraza koje autori recenzija knjiga koriste u svojim opisima knjiga. Podatak o riječima za opis privlačnosti koristan je knjižničarima koji savjetuju čitatelje kako bi, koristeći čitatelju razumljiv i blizak jezik, bolje predstavili i svakom čitatelju opravdano sugerirali čitanje određene knjige. No, Saricks poziva na oprez u upotrebi riječi 'preporuka'. Prema Saricks, to je riječ koja sa sobom nosi i neka značenja koja se možda nisu željela prenijeti pa se preporuka može shvatiti kao obećanje korisniku da je neki naslov dobar za njega.²⁹ S druge strane, ona smatra da ovom kontekstu bolje odgovara riječ 'sugestija' „koja nas čini partnerima s čitateljima u istraživanju različitih smjerova kojima bi oni mogli krenuti.“³⁰

Kako se granice među žanrovima sve više gube, a novi se žanrovi pojavljuju, ponekad je djelima teško jednoznačno odrediti kojem žanru pripadaju. Iz tog se razloga knjižničari savjetnici sve manje mogu osloniti na žanrovsko određenje kao alat koji mogu koristiti u davanju

²⁵ Stover, Kaite M. Op. cit, str. 269.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid, str. 246

²⁸ Ibid.

²⁹ Usp. Saricks, Joyce. Op. cit, str. 2

³⁰ Ibid.

prijedloga³¹ pa im mogu pomoći termini privlačnosti. Nadalje, Caplinger ističe da dodavanje podatka o privlačnosti knjige u njezin kataložni zapis obogaćuje već prisutne informacije o žanru i predmetu te, još važnije, može omogućiti pretraživanje kataložnih zapisa prema privlačnosti.³² Zamislimo li katalog koji čitatelji mogu pretraživati prema terminima koji su njima bliski i razumljivi, jasno je da obogaćivanje kataložnog opisa pojmovima privlačnosti čitateljima može biti korisno. Budući da „kontrolirani vokabular privlačnosti trenutno ne postoji“,³³ zanimljivo je, ali i nadasve korisno, istražiti kojim se opisnicima korisnici služe. Stoga bi prvi korak morala biti analiza komunikacije čitatelja i otkrivanje termina koje koriste. Kako pisani oblici komunikacije bilježe porast s razvojem Weba 2.0., lako se može pristupiti potrebnom korpusu za provedbu sadržajne analize. Tako se i na Goodreadsu mogu pronaći brojni pisani zapisi u kojima čitatelji komentiraju knjige, izražavaju svoja razmišljanja i stavove ili jedni drugima daju preporuke, a u njima se nalaze brojni termini privlačnosti.

Sve to govori u prilog tome da je nužno veću pozornost posvetiti Goodreadsu i sličnim alatima, te aktivnostima čitatelja na njima.

2.1. Odabir građe za čitanje

Bez obzira na to u kojoj građi pojedinac uživa, važno je da svaki čitatelj može među ponuđenim naslovima izabrati za sebe ono što mu odgovara. Mackey tu sposobnost odabira smatra „značajnom životnom vještinom.“³⁴ Dakle, radi se o vještini koja je za čitatelje iznimno važna. Izgledno je, smatra Mackey, da će čitatelj koji je neovisan i koji čita jer u tome uživa, znati pronaći građu koja će zadovoljiti njegove čitateljske potrebe, ali to je vještina i ona se ne uči kao dio obrazovanja.³⁵ Može se reći da je odabir onoga što će se čitati iduće jedna od ključnih sastavnica cjelokupnog procesa čitanja. Ponekad odabir nije jednostavno postići i čitatelji trebaju pomoć. Stoga je neophodno „da čitatelji razviju načine na koje će smanjiti ogromne količine 'svih dostupnih naslova' na manje podskupove“³⁶ kojima mogu upravljati.

³¹ Usp. Trott, Barry. Building on a Firm Foundation. Op. cit, str. 133

³² Usp. Caplinger, Victoria A. In the Eye of the Beholder: Readers' Advisory from a Cataloging Perspective. // Reference & User Services Quarterly 52, 4 (2013), str. 290

³³ Trott, Barry. Advising Readers Online. Op. cit, str. 214

³⁴ Mackey, Margaret. Learning to Choose: The Hidden Art of the Enthusiastic Reader. // Journal of Adolescent & Adult Literacy 57, 7 (2014), str. 526

³⁵ Ibid, str. 521

³⁶ Ibid, str. 525

Ono što čitateljima može pomoći jesu mnogi mrežno dostupni alati koji im pomažu u odabiru. U te alate ne spadaju samo internetske stranice poput Facebooka, Twittera, Goodreads ili Instagrama, već i različiti popisi knjiga te baze podataka. Sve su to sredstva pomoću kojih se može doći do naslova koje bi se moglo preporučiti korisnicima. Moyer smatra da „bez alata savjetovanje čitatelja nikad ne bi moglo postati istinski profesionalnom uslugom jer bi se oslanjalo samo na vlastite čitalačke preferencije i interese članova osoblja.“³⁷ Prema tome knjižničari moraju pratiti sve što je online dostupno kako bi mogli informirati korisnike, a ne smiju si dopustiti da su čitatelji znatno informiraniji od njih. Na internetu su prisutni društveni mediji koji na jednom mjestu okupljaju informacije koje stvaraju različiti korisnici i na kojima čitatelji međusobno mogu razmjenjivati preporuke. Ako od knjižnica ne dobiju odgovarajuću potporu, čitatelji će se sve više okretati online izvorima preporuka koje će im služiti kao pomoć u odabiru naslova za rekreativno čitanje.

Knjižničari se sami mogu koristiti tim mrežnim izvorima da bi se bolje informirali o tome što čitatelji čitaju ili kako razgovaraju o knjigama. Također, dostupne mrežne alate mogu ponuditi korisnicima kao pomoć u odabiru knjiga za čitanje. Kada im se korisnik obrati za pomoć, njihov razgovor bi morao biti što informativniji, zahvaljujući i mrežnim izvorima. U literaturi se takav savjetodavni razgovor naziva intervjuom.

2.2. Intervju s namjenom savjetovanja čitatelja

Razgovor između knjižničara i korisnika kojemu je namjena davanje savjeta ili preporuka o tome što čitati, u literaturi se naziva intervjuom (eng. *readers' advisory interview*).³⁸ Burke i Strothmann smatraju da u takvom razgovoru „knjižničar kroji preporuke prema ukusu i preferiranim čimbenicima privlačnosti pojedinoga čitatelja.“³⁹

Razgovori o knjigama vode se svakodnevno, u različitim situacijama i među različitim sudionicima. Ljudi dijele svoja iskustva i interese s drugima pa se tako u razgovorima s prijateljima mogu pojaviti preporuke o tome što da čitaju. Te se preporuke obično temelje na poznavanju njihovih čitateljskih interesa, ali se preporuka može temeljiti na želji jednoga čitatelja da s drugim raspravlja o nekoj knjizi pa mu preporučuje da tu knjigu pročita.⁴⁰ Tada

³⁷ Moyer, Jessica. Op. cit, str. 179

³⁸ Usp. Saricks, Joyce. Op. cit, str. 75

³⁹ Burke, Susan K.; Strothmann, Molly. Op. cit, str. 133

⁴⁰ Usp. Saricks, Joyce. Op. cit, str. 75

knjiga postaje dijelom njihova zajedničkoga iskustva i predmetom rasprave u određenom društvenom kontekstu. U knjižnici je razgovor s korisnicima o tome što vole čitati uobičajena pojava. Međutim, važno je osvijestiti i drugu stranu, a to je činjenica da postoji određen broj korisnika knjižnice koji ne očekuju da je u knjižnici moguće dobiti uslugu savjetovanja čitatelja pa i ne pomišljaju na to da bi se postavljanje pitanja o davanju prijedloga za čitanje moglo od strane knjižničara smatrati prikladnim pitanjem.⁴¹

Razgovori koje knjižničari vode s korisnicima u svrhu davanja savjeta o tome što čitati slični su referentnoj usluzi u tome što povezuju korisnike i resurse.⁴² Međutim, uloga savjetnika razlikuje se od uloge knjižničara informatora. Razlika je u tome što savjetnici samo sugeriraju i, za razliku od informatora, ne predstavljaju se korisnicima kao stručnjaci.⁴³ Moyer također smatra da „uloga knjižničara savjetnika nije u tome da traže 'pravi odgovor', već oni traže mogućnosti za čitatelja, od kojih mnoge mogu biti točne.“⁴⁴

Rad knjižničara savjetnika najbolje će se razvijati u atmosferi koja potiče razgovor o knjigama. Stoga će i knjižnice, a osobito knjižničari kojima je savjetovanje čitatelja posao, najviše koristiti imati ako se takvi razgovori odvijaju prirodno, s različitim sudionicima i velikom broju knjiga. Također, ako je okruženje poticajno, čitatelji će biti spremniji dijeliti s drugima svoja čitateljska iskustva i interese pa će i knjižničari imati više koristi od podataka koje dobiju razgovorom. Osim toga, „kada raspravljanje o knjigama postane prihvaćen i dobrodošao dio interakcija između samih knjižničara te s korisnicima, povećava se vidljivost knjižnice kao izvora za čitatelje.“⁴⁵

No osim rasprava koje mogu biti sa suradnicima u knjižnici ili s korisnicima, kanali kroz koje se rasprava odvija trebali bi biti i drugačije vrste. Saricks smatra da je korisno korisnicima omogućiti da s drugima dijele svoja otkrića o knjigama koje čitaju, u čemu bi moglo pomoći pisanje sažetaka pročitanih knjiga⁴⁶ koji bi se mogli objavljivati na mrežnim stranicama knjižnice. Saricks pisanje strukturiranih sažetaka o pročitanim djelima smatra korisnim i kao

⁴¹ Ibid, str. 86

⁴² Usp. Beard, David; Vo Thi-Beard, Kate. Rethinking the Book: New Theories for Readers' Advisory. // Reference & User Services Quarterly 47, 4 (2008), str. 332

⁴³ Usp. Smith, Duncan. Talking with Readers: A Competency Based Approach to Readers' Advisory Service. // Reference & User Services Quarterly 40, 2 (2000), str. 139

⁴⁴ Moyer, Jessica. Op. cit, str. 160

⁴⁵ Saricks, Joyce. Op. cit, str. 82-83

⁴⁶ Ibid, str. 107

način za praćenje pročitano te za bilježenje podataka o privlačnosti knjige.⁴⁷ Osim toga, pisani oblici komunikacije imaju prednost da ih je lakše učiniti dostupnima drugim korisnicima.

Knjižnice mogu korisnicima ponuditi i druge oblike savjetovanja o tome što čitati. To, na primjer, mogu biti anotirani popisi knjiga koje korisnici kojima izravan razgovor s knjižničarima nije ugodan mogu samostalno pregledavati.⁴⁸ Može se reći da je korisnicima od sažetka sadržaja nekog djela važnija tzv. privlačnost, što se odnosi na informacije o brzini odvijanja radnje i sličnim obilježjima. Anotirani popisi mogu dati kratak izvještaj o nekim elementima privlačnosti čime su korisnicima informativan izvor podataka kada je u pitanju odabir novih djela za čitanje. Anotirani popisi, intervjui i drugi oblici savjetovanja čitatelja u suvremenom se dobu ne moraju ograničiti samo na fizički prostor knjižnice. Naime, iskorištavanje mrežnih alata za savjetovanje povećava doseg knjižnice među korisnicima, kao i njezinu vidljivost u zajednici. Stoga se sve više pozornosti treba posvetiti mogućnostima online savjetovanja čitatelja.

2.3. Savjetovanje čitatelja u digitalnom dobu

Često se ističe kako knjižnice trebaju biti u korak s vremenom i tehnologijama jer su i njihovi korisnici na mreži. U skladu s time, današnje knjižnice uglavnom ne posluju bez online alata. Jedan od najvažnijih je knjižnični katalog kojemu korisnici često pristupaju u potrazi za informacijama. No Smith upozorava da je „taj izvor bio uvelike beskoristan u pomaganju čitateljima fikcije kod lociranja dobrih knjiga za čitanje.“⁴⁹ Glavni nedostatak kataloga nalazi se u nepostojanju zapisa o tome o čemu se u djelu radi pa se taj problem tek odnedavno počeo popravljati unosom predmetnih odrednica. No pitanje je što još knjižnice mogu napraviti kako bi svojim korisnicima ponudile kvalitetnu potporu u procesu odabira knjiga za čitanje.

Tako se, na primjer, na web stranici knjižnice mogu okupiti aktivnosti koje se tiču savjetovanja čitatelja, poput objave anotiranih popisa knjiga, prikaza ili otvaranje prostora za raspravu o knjigama. Moyers također naglašava važnost koju web stranica knjižnice ima u dopiranju do čitatelja,⁵⁰ a Burke i Strothmann smatraju da knjižničari iskorištavaju digitalne usluge kojima su se korisnici već prilagodili.⁵¹ Barry Trott slaže se s ovim autorima te u novim

⁴⁷ Ibid, str. 111

⁴⁸ Ibid, str. 146

⁴⁹ Smith, Duncan. Op. cit, str. 136

⁵⁰ Usp. Moyers, Jessica. Op. cit, str. 33

⁵¹ Usp. Burke, Susan K.; Strothmann, Molly. Op. cit, str. 132

tehnologijama vidi mogućnosti za dopiranje do korisnika na nove načine, ali ide i dalje ističući da se tako može „doprijeti do novog skupa korisnika kojima fizičko posjećivanje knjižnice ne odgovara ili nije moguće.“⁵² Sličan stav zastupa i Stover, koja u širenju usluge savjetovanja čitatelja putem interneta vidi mogućnost stvaranja većih zajednica čitatelja⁵³, odnosno privlačenje većeg broja korisnika knjižnici.

Važan poticaj knjižnicama da u svoj rad uključe digitalne tehnologije leži u činjenici da se sve više korisnika u upućivanju referentnih pitanja oslanja na Web, dok je donedavno ta usluga pripadala domeni knjižničara informatora. Saricks upozorava da „knjižničari, koji vide opadanje u statistikama koje se bave cirkulacijom i referentnim upitima, ozbiljno počinju razmatrati druge načine na koje će oglašavati svoje usluge.“⁵⁴ Obje ove pojave, traženje novih načina dopiranja do korisnika i njihovo povećano korištenje Weba, vode k povećanju interesa knjižnica za online usluge savjetovanja korisnika. Cordon-García i dr. u uspostavi online usluge savjetovanja čitatelja vide dvostruku funkciju: jedna je ona koja se tiče savjetovanja čitatelja samog po sebi, dok se druga odnosi na promociju knjižnične građe.⁵⁵ Prema tome, online usluga savjetovanja po svojim je obilježjima jednaka onoj tradicionalnoj, jedino što se mijenja je medij kojim se savjetovanje upućuje te struktura korisnika može biti drugačija.

Naime, digitalno doba omogućava globalnu komunikaciju, neograničenu prostornim ili vremenskim odrednicama. Stoga se i takvi oblici komunikacije koji se odnose na knjige mogu odvijati među korisnicima koji nikad nisu ili neće fizički ući u prostor neke knjižnice. Nije se promijenio samo način komunikacije, već i njezina sama priroda. Digitalni komunikacijski kanali omogućuju anonimnost, asinkronost i internacionalnost komunikacije, pri čemu se misli na dijeljenje mišljenja na nematerinskom jeziku i bez obzira na nacionalne odrednice. Dakle, iako je čitanje uvijek obilježavala društvena dimenzija, ona je sada naglašenija te se razmjena i suradnja oko čitanja potiču na svim razinama čitanja - od odabira knjige, do promišljanja o njoj, dijeljenja iskustava o čitanju ili komunikaciji s drugima nakon što je knjiga pročitana. Stover je savjetovanje čitatelja proglasila najdruštvenijom uslugom knjižnica te ustvrdila da „ne iznenađuje da je razgovor o knjigama tako lako napravio skok na internet“,⁵⁶ kao novi prostor na kojemu se odvija komunikacija među korisnicima. Na internetu svakoga trenutka nastaju novi

⁵² Trott, Barry. Building on a Firm Foundation. Op. cit, str. 134

⁵³ Usp. Stover, Kaite M. Op. cit, str. 244

⁵⁴ Saricks, Joyce. Op. cit, str. 2

⁵⁵ Usp. Burke, Susan K.; Strothmann, Molly. Op. cit, str. 133

⁵⁶ Stover, Kaite M. Op. cit, str. 244

sadržaji kao produkt komunikacije ili želje za komunikacijom, te je došlo do veće slobode u izražavanju mišljenja.

Korištenje online alata za davanje usluge savjetovanja čitatelja ima i neke dodatne prednosti. Cordón-García i dr. smatraju da je važna prednost online savjetovanja čitatelja mogućnost da se knjižničari međusobno konzultiraju, jer imaju više vremena dati odgovor na upit⁵⁷ nego što je to slučaj s razgovorom lice u lice kada se od knjižničara zahtijeva trenutni odgovor. Nadalje, na taj se način promoviraju usluge za čije postojanje korisnici možda nisu ni znali dok se nisu ponudile od strane knjižnice i u mrežnom okruženju.⁵⁸ Naime, Burke i Strothmann primjećuju da „mnogi korisnici knjižnice nemaju pojma da im je dostupno vodstvo u rekreativnom čitanju ili se boje da takvi upiti ne bi bili dobrodošli.“⁵⁹ No kada uvide da ta usluga postoji, korisnici na nju reagiraju pozitivno.⁶⁰ Stoga je važno uslugu online savjetovanja čitatelja istaknuti i reklamirati, kako bi se na nju privukla pozornost korisnika.

Newman se u svojem radu osobito osvrnuo na vrste usluge online savjetovanja čitatelja pa je uočio da se one mogu podijeliti u dvije kategorije: „statične i dinamične, s tim da statične tehnike uključuju popise knjiga, a dinamične uključuju interaktivne oblike.“⁶¹ Odnosno, statične su usluge one u kojima nema dvosmjerne komunikacije između knjižničara i korisnika. Sličnu je podjelu uspostavio i Trott, prema kojemu su dvije kategorije aktivno i pasivno savjetovanje čitatelja.⁶² Pasivno savjetovanje, smatra Trott, osim popisa knjiga prema temi, žanru ili autoru, uključuje i programe usmjerene na čitanje, kao i druge aktivnosti kojima je namjena pomoći čitateljima koji traže nove naslove za čitanje.⁶³ S druge strane, aktivno je savjetovanje ono kojemu knjižnice trebaju težiti i koje od knjižničara zahtijeva više napora jer oni „moraju i aktivno raditi na prodavanju usluge savjetovanja.“⁶⁴ Trott je osim ove, uočio i daljnju podjelu aktivnog online savjetovanja čitatelja na sinkrono i asinkrono.⁶⁵ Sinkrono se savjetovanje odnosi na razgovor između knjižničara i korisnika u realnom vremenu, dok bi u asinkrono pripadali oblici savjetovanja putem e-maila ili obrasca.

⁵⁷ Usp. Burke, Susan K.; Strothmann, Molly. Op. cit, str. 133

⁵⁸ Ibid, str. 133

⁵⁹ Ibid, str. 141

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid, str. 133

⁶² Usp. Trott, Barry. Advising Readers Online. Op. cit, str. 210

⁶³ Ibid, str. 210

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Ibid, str. 211

No osim savjetovanja čitatelja koje knjižnice provode i koje se može odvijati u komunikaciji s korisnicima u prostoru knjižnice ili putem online alata, postoje i mnogi alati koji služe istoj svrsi, a nisu vezani uz knjižnicu. Važno je da se knjižničari upoznaju s tim alatima jer i njih mogu ponuditi svojim korisnicima. Postoje, stranice za društveno umrežavanje putem interneta koje okupljaju korisnike sa sličnim interesima, a koji se tiču knjiga. Takve su stranice npr. Goodreads i LibraryThing, a postojao je još i Shelfari, koji je ugašen. Knjižničari pomoću tih stranica mogu pratiti trendove u izdavaštvu i čitalačkim navikama. Osim toga, online stranice ovoga tipa omogućuju knjižničarima poboljšavanje vještina u savjetovanju čitatelja, kao i komunikaciju „s korisnicima knjižnice na nov način i može im čak omogućiti da dopru do korisnika koji uobičajeno ne ulaze u knjižnicu ili ju ne koriste.“⁶⁶

Ovi su alati vrlo popularni među korisnicima, što potvrđuje pretpostavku da se savjetovanje čitatelja može odvijati i putem interneta⁶⁷ te ne mora zahtijevati direktan razgovor knjižničara s čitateljem. Naime, istraživanja su potvrdila da oni koji čitaju rekreativno žele razgovarati o knjigama, a „mnogi od njih žele te razgovore voditi online.“⁶⁸ Sudjelovanje u online raspravama o knjigama korisno je i za knjižničare koji ne samo da „dopiru do novih i različitih korisnika, već i poboljšavaju svoje vlastito znanje o knjigama koje su čitali, o kojima su čuli i koje su gledali, a sve je to na jednom mjestu.“⁶⁹ Stoga se prisutnost knjižnica na online raspravištima višestruko isplati.

Međutim, Trott ističe jednu stvar koja je povezana sa savjetovanjem čitatelja, a to je da strastveni čitatelji ne traže svjesno savjete o knjigama. Odnosno, „njih jednostavno zanima pronalaženje dobrih knjiga za čitanje i zatim možda raspravljanje o njima s drugima, a knjižničari ne moraju nužno biti njihov prvi izvor za preporuke knjiga.“⁷⁰ Neki su čitatelji skloniji tome da mjesto za raspravu o knjigama i dobivanje preporuka, tj. neslužbene savjete o tome što čitati, pronađu na internetu. U tom smislu, oni se neće nužno obratiti knjižničaru niti posjetiti mrežnu stranicu knjižnice u potrazi za prijedlozima, već će razmjenu mišljenja o knjigama potražiti na drugim internetskim stranicama, među nestručnjacima. Nadalje, Trott ističe i jednu važnu prednost online rasprava, a to je da se one „mogu odvijati u asinkronom formatu,

⁶⁶ Lockley, Lucy M.; Tarulli, Laurel. All For One, One For All. // Reference & User Services Quarterly 52, 2 (2012), str. 100

⁶⁷ Usp. Burke, Susan K.; Strothmann, Molly. Op. cit, str. 141-142

⁶⁸ Ibid, str. 142

⁶⁹ Stover, Kaite M. Op. cit, str. 244

⁷⁰ Naik, Yesha. Op. cit, str. 319

sa sudionicima koji doprinose raspravi u vrijeme koje njima odgovara.“⁷¹ Kada se razmisli o knjižnicama, one bi se ovome mogle približiti samo uporabom online alata za savjetovanje. Stoga je jedan od najvažnijih čimbenika koji utječe na popularnost online stranica za dijeljenje iskustava i razmišljanja o knjigama upravo ta pogodnost da se raspravi može pridonijeti bilo kad i u onoj količini koja korisniku odgovara. Nadalje, Trott primjećuje da je „nekim čitateljima teško knjižničaru koji je percipiran kao drugačiji od njih artikulirati u čemu uživaju kod neke knjige.“⁷² Pretpostavlja se da bi takvim korisnicima bilo ugodnije zaobići izravnu komunikaciju s knjižničarem, zbog čega se online servisi savjetovanja ponovno nameću kao logičan korak za knjižnice. Osim toga, određeni online alati za savjetovanje koje mogu ponuditi knjižnice omogućuje da se korisničkim upitima pristupi individualno, a knjižnica se predstavlja kao izvor oko kojega se stvaraju zajednice čitatelja.

U svakom slučaju, Anwyll i Chawner primjećuju da se „korištenje društvenih medija za savjetovanje čitatelja čini kao kombinacija u kojoj obje strane pobjeđuju, jer dopušta knjižničarima savjetnicima izravnu interakciju sa zainteresiranim čitateljima.“⁷³ Međutim, ne smije se zaboraviti da je za postizanje zajedničkog jezika između čitatelja i knjižničara u procesu savjetovanja nužno razumjeti što to čitatelja u nekoj knjizi privlači. Stoga se treba proučiti što je to privlačnost knjige i kako se ona opisuje prirodnim jezikom.

⁷¹ Ibid, str. 322

⁷² Trott, Barry. *Advising Readers Online*. Op. cit, str. 212

⁷³ Anwyll, Rebecca; Chawner, Brenda. Op. cit, str. 21

3. Privlačnost knjige

Već nekoliko puta spomenut, i nezaobilazan element savjetovanja čitatelja je privlačnost (eng. *appeal*). Termin koji se doima nejasnim i neodređenim objašnjava Saricks, čija je knjiga *Readers' Advisory Service in the Public Library* (2005.) ključna za razumijevanje ovoga pojma i njegove važnosti za uslugu savjetovanja čitatelja. Keren Dali i Duncan Smith također ovaj termin smatraju jednim od temelja za uspješno provođenje usluge savjetovanja čitatelja te u svojim radovima nude dopune u razumijevanju pojma privlačnosti koji predlaže Saricks.

Saricks tvrdi da se „termin privlačnost odnosi na one elemente u knjizi, bilo da ih se može definirati ili samo razumjeti, koji čitatelje navode na uživanje u knjizi.“⁷⁴ Odnosno, taj pojam okuplja sve one razloge zbog kojih se nekom čitatelju određena knjiga *svidi*. Dali smatra da je upravo „privlačnost uzrok rekreativnog čitanja“,⁷⁵ ali i sastavni dio samoga procesa čitanja.⁷⁶ To znači da se čitatelj oslanja na elemente privlačnosti knjige kada objašnjava zbog čega ga je neka knjiga privukla, ali je osim toga, upravo privlačnost ono što čitatelj traži u novim naslovima koje namjerava čitati. Stoga ga privlačnost knjige može motivirati na traženje djela koja su sličnih karakteristika kao ono koje mu se prethodno svidjelo te u konačnici, na nastavak čitanja. Prema tome se može reći da je privlačnost dio cjelokupnog procesa čitanja, od odabira knjiga, do samoga čitanja i uživanja u knjizi te rasprave o pročitanome utemeljene na opisu privlačnosti pročitanoga djela. Saricks u svrhu sustavnijeg pristupa privlačnosti navodi koji su to elementi privlačnosti knjige: brzina razvoja radnje (eng. *pacing*), karakterizacija (eng. *characterization*), radnja (eng. *story line*), okvir i ton (eng. *frame and tone*) te stil (eng. *style*).⁷⁷ Ona ističe da taj popis nije konačan i definitivan, ali je dobro polazište za stručnije razumijevanje privlačnosti knjige.

Osim za čitatelja, razumijevanje privlačnosti važno je i za knjižničare. Tako Saricks ističe da je „razumijevanje privlačnosti ključno za uspješan rad u savjetovanju čitatelja.“⁷⁸ Razlog tome može se nalaziti u činjenici da „većina čitatelja obično ne traži knjigu o određenoj temi. Oni žele knjigu s određenim 'osjećajem'.“⁷⁹ Upravo elementi privlačnosti opisuju *osjećaj* koji

⁷⁴ Saricks, Joyce. Op. cit, str. 11

⁷⁵ Dali, Keren. From Book Appeal to Reading Appeal: Redefining the Concept of Appeal in Readers' Advisory. // The Library Quarterly: Information, Community, Policy 84, 1 (2014), str. 31

⁷⁶ Ibid, str. 37

⁷⁷ Usp. Saricks, Joyce. Op. cit, str. 44-64.

⁷⁸ Ibid, 40

⁷⁹ Ibid.

knjiga izaziva kod čitatelja. Istraživanja su pokazala da „u gotovo svakom slučaju razmjene informacija fatičke poruke brojem premašuju“⁸⁰ poruke čija je namjena informativna. Prema tome, uočava se važnost utjecaja emocija i dojmova na naše odluke i radnje. Stoga i u odabiru knjiga možemo očekivati da će čitateljima podaci o privlačnosti biti od koristi. Saricks kaže da elementi privlačnosti knjige služe kao nadopuna uobičajenom opisu knjige putem predmetnih odrednica ili kratkog sadržaja.⁸¹ Dakle, podaci koje dobivamo preko privlačnosti zahvaćaju u srž neke knjige i potpunije ju opisuju. Termini koji se koriste za opis privlačnosti mogu biti dodatne informacije uz sadržaj. Te informacije dodatna su vrijednost koja korisnicima pomaže u donošenju odluke hoće li određenu knjigu čitati ili neće. Sam opis knjige u smislu njezina sadržaja ponekad nije dovoljan da bi čitatelj ispravno odlučio o tome hoće li mu se neka knjiga svidjeti ili ne. Osim toga, termini privlačnosti donose i jednu veliku prednost za knjižničare savjetnike, a to je da „koristeći te termine privlačnosti, možemo opisati knjige bez odavanja sadržaja ili potrebe za pamćenjem previše detalja.“⁸² Stoga se svakako u rad knjižničara savjetnika treba uključiti razgovor s čitateljima o privlačnosti neke knjige, jer će mu ti podaci biti ključni za određivanje knjiga koje će čitatelju preporučiti.

Nadalje, Saricks ističe da „čim više radimo s privlačnosti i što više dopuštamo privlačnosti da strukturira naše intervju za savjetovanje čitatelja, tim te interakcije postaju uspješnije.“⁸³ Zapravo, pojmovi privlačnosti služe identifikaciji i jasnom izražavanju dojma koji čitatelj dobiva čitanjem neke knjige. Ono što ti podaci knjižničarima donose je mogućnost da govore o knjigama koje nisu pročitali s puno više samopouzdanja i znanja.⁸⁴ Stoga svijest o postojanju privlačnosti knjiga koja se razvija kod knjižničara i korisnika knjižnice, a osobito znanje kako da se ona izrazi, doprinose kvaliteti razgovora koji se odvija između čitatelja i knjižničara u kojem je cilj davanje preporuka. Naime, čitatelj osvještava što mu se kod neke knjige sviđa i to može iskoristiti u daljnjim raspravama i preporukama, a knjižničaru je lakše odrediti koje druge knjige posjeduju kvalitete koje čitatelj smatra privlačnima. No Saricks upozorava da „dok savjetnici čitatelja traže najbolje odlike knjige, trebaju također biti svjesni i obilježja koja mogu ograničiti privlačnost knjige.“⁸⁵ Treba imati na umu da se mogu verbalizirati

⁸⁰ Cordon-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 250

⁸¹ Usp. Saricks, Joyce. Op. cit, str. 41

⁸² Ibid, str. 43

⁸³ Ibid, str. 72

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid, str. 79

i one karakteristike knjige koje čitatelja odbijaju kako bi knjižničar mogao suziti svoj izbor preporučenih knjiga. Važno je da se komunikacija s ciljem savjetovanja korisnika knjižnice odvija tako da se koriste izrazi koji su čitateljima bliski i koje oni razumiju.⁸⁶

Prema tome, povezan problem s određivanjem privlačnosti knjiga je problem pojmova koji će se koristiti u komunikaciji između knjižničara i korisnika. Saricks tvrdi da „ne trebamo neophodno kontrolirani rječnik kako bismo opisali privlačnost.“⁸⁷ Naime, ona smatra da knjižničari moraju biti svjesniji pojmova koji se pojavljuju u razgovorima o knjigama i njihovoj privlačnosti za čitatelje jer će ti pojmovi stvoriti određeni okvir koji otkriva čime se korisnici služe i koje su mogućnosti unutar kojih se privlačnost može opisati.⁸⁸ Dobar su izvor pojmova za privlačnost dobro napisani prikazi i recenzije knjiga s kojima knjižničari moraju biti upoznati.⁸⁹ Kada je riječ o pojmovima za opis privlačnosti, treba primijetiti da „nema netočnih odgovora, samo dojmova koje dijelimo s drugim čitateljima.“⁹⁰ O knjigama govore oni koji ih čitaju, oni koji pišu prikaze o njima te knjižničari, a svatko od njih o knjigama govori na drugačiji način. Za knjižničare koji savjetuju čitatelje važno je da znaju na koja obilježja knjige privući pozornost čitatelja, a za što moraju „razviti razumijevanje svih čimbenika koji čitatelju knjigu čine atraktivnom i zanimljivom.“⁹¹ Čitatelji već sada rječnik privlačnosti usvajaju sa web stranica na kojima se mogu pročitati recenzije, anotacije i najave knjiga ili iz knjižnica pa ga koriste na društvenim mrežama usmjerenima na čitanje i knjige. Tako se, prema riječima Stover, na mreži pojavljuju „divlji savjetnici čitatelja.“⁹² Pri tome se misli na nestručne osobe koje jednostavno razmjenjujući mišljenja o knjigama, međusobno dijele i rječnik koji se koristi za opis knjiga. Stoga je važno da i knjižničari prepoznaju tu pojavu i uključuju se u razgovore s čitateljima. Pojmovi se uobičajeno sami pojavljuju u prirodnom razgovoru o knjigama pa vokabular koji će knjižničari koristiti treba biti svojevrsna nadogradnja načina na koji instinktivno razmišljamo o knjigama. Zapravo, može se reći kako „savjetnici čitatelja žele formalizirati način na koji prirodno razmišljamo o knjigama tako da postaje lakše dosljedno prepoznati elemente privlačnosti i opisati knjige pojmovima koji čitateljima dopuštaju da odluče hoće li određeni

⁸⁶ Ibid, str. 43

⁸⁷ Ibid, str. 65

⁸⁸ Ibid, str. 65-66

⁸⁹ Ibid, str. 67

⁹⁰ Ibid, str. 71

⁹¹ Smith, Duncan. Op. cit, str. 139

⁹² Stover, Kaite M. Op. cit, str. 246

naslov odgovoriti na njihove potrebe u danom trenutku.⁹³ Stoga se predlaže da se kataložni opis obogati terminima privlačnosti. Dodavanje termina o privlačnosti uobičajenom kataložnom zapisu korisnicima može omogućiti da provode pretraživanja koja se temelje na privlačnosti. Uobičajeno je kataložni zapis „usredotočen na opis sadržaja knjige, no uključivanjem faktora privlačnosti u naš kataložni leksikon moguće je opisati i iskustvo knjige za čitatelja.”⁹⁴ To znači da će korisnici dobiti bolju uslugu te će i postupak odlučivanja i odabira knjiga za čitanje biti brži i kvalitetniji ako su korisnicima svi potrebni podaci dostupni na jednom mjestu, čime se otvara mogućnost da se poveća njihovo zadovoljstvo knjižnicom.

Ipak, mora se priznati da uključivanje pojmova o privlačnosti u knjižnični katalog nije jednostavan posao, jer on zahtijeva dobru identifikaciju, imenovanje i kategoriziranje pojmova privlačnosti, na što može utjecati i subjektivnost.⁹⁵ Saricks također određivanju pojmova privlačnosti priznaje određenu subjektivnost,⁹⁶ čime se razlikuju od puno jasnijih i izravnijih predmetnih odrednica. No predmetne odrednice ne mogu korisnicima kataloga prenijeti podatak o osjećaju koji knjiga izaziva, u čemu upravo i leži vrijednost unosa pojmova privlačnosti. S druge strane, Dali ne smatra da unos elemenata privlačnosti koje predlaže Saricks predstavlja preveliki izazov za alate koji se koriste u svrhu savjetovanja čitatelja – knjižnični katalog, popise i slične metode.⁹⁷ Taj bi se napor ipak mogao višestruko isplatiti jer „ako pronađemo bolje načine za opis objekta, lakše ćemo moći spojiti objekt s korisnikom.”⁹⁸

Neupitno je, dakle, da je privlačnost knjige termin s kojim se knjižničari trebaju upoznati i koji trebaju uklopiti u svoj rad. No, s druge strane, Dali zamjera Saricks što je taj termin vezala samo uz knjigu, odnosno prema Saricks je „privlačnost čitanja izjednačena s privlačnošću knjige.”⁹⁹ Dali nastoji nadopuniti tumačenje privlačnosti koje daje Saricks jer smatra da obilježja koja proizlaze samo iz knjige nisu dovoljna za učinkovito savjetovanje čitatelja. Stoga Dali predlaže drugačije razumijevanje privlačnosti, kao „moći da se probudi zanimanje za čitanje i pokrene radnja čitanja”¹⁰⁰, što dovodi do sveobuhvatnijeg koncepta tzv. čitalačke privlačnosti

⁹³ Saricks, Joyce. Op. cit, str. 43

⁹⁴ Caplinger, Victoria A. Op. cit, str. 290

⁹⁵ Moyer, Jessica. Op. cit, str. 255

⁹⁶ Saricks, Joyce. Op. cit, str. 112

⁹⁷ Dali, Keren. Op. cit, str. 42

⁹⁸ Beard, David. Op. cit, str. 331

⁹⁹ Dali, Keren. Op. cit, str. 23

¹⁰⁰ Ibid, str. 24

(eng. *reading appeal*) koji bi zamijenio Saricksin termin privlačnost knjige (eng. *book appeal*).¹⁰¹

Iako se Dali nastavlja na Saricks i priznaje da privlačnost knjige ne leži samo u njezinoj temi ili sadržaju, kao niti žanrovskom određenju,¹⁰² ona uvodi određenu nadogradnju termina. Tako Dali uočava da Saricks u svojoj definiciji pojma privlačnosti „ne uključuje čitateljevu osobnu situaciju, osobnost i potrebe.”¹⁰³ Odnosno, Dali smatra da Saricksinoj definiciji nedostaje da se, pored obilježja knjige, u definiranje privlačnosti uključe i obilježja čitatelja. Stoga je za Dali čitalačka privlačnost koncept koji se sastoji od dvije dimenzije: jedne koja se odnosi na elemente knjige i druge koja ovisi o čitatelju.¹⁰⁴ Sličan stav zauzima i Caplinger, koja tvrdi da privlačnost „ovisi ne samo o samoj knjizi, već i o čitateljevu odgovoru na nju.”¹⁰⁵ Takvi stavovi o razumijevanju privlačnosti svakako nisu bezrazložni, jer je jasno da svaka knjiga odgovara drugačijem korisniku, ovisno o njegovim osobnim karakteristikama. Stoga se može reći da Dali, ali i Caplinger, prema pojmu privlačnosti zauzimaju stav koji je više društveno orijentiran od onoga koji nudi Saricks. Razlog takvom objašnjenju Dali vidi u činjenici da određene knjige svoju popularnost duguju činjenici da o njima čitatelji raspravljaju, tj. „čitatelji čitaju kako bi bili društveno uključeni i povezani te ih privlači potencijalni socijalizirajući učinak čitanja, a ne određene kvalitete pojedinih knjiga.”¹⁰⁶ To bi objasnilo veliku popularnost koju neke knjige dostignu u čitalačkoj zajednici. To jest, moguće je da čitatelje ponekad ne privlače same osobine neke knjige, pa se oni mogu odlučiti pročitati neku knjigu koja se možda ne uklapa u njihov uobičajeni izbor, samo zato što se o toj knjizi raspravlja, što se na raznim mjestima nalaze podaci o njoj i što se uključivanjem u zajednicu čitatelja te knjige čitatelji socijaliziraju.

Iz navedenog se može zaključiti da je privlačnost knjige kompleksan pojam koji knjižnice trebaju uvelike iskoristiti u svojem radu. No problem im može predstavljati nedostatak jasno definiranih termina koji se koriste u opisu privlačnosti. Izvor za otkrivanje tih termina mogu biti sadržaji koje stvaraju sami korisnici. Stoga vrijedi proučiti kako korisnici knjigama dodjeljuju oznake te kako ih opisuju.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Ibid, str. 25

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Ibid, str. 41

¹⁰⁵ Caplinger, Victoria A. Op. cit, str. 288

¹⁰⁶ Dali, Keren. Op. cit, str. 39

3.1. Društveno dodjeljivanje oznaka knjigama

Kako je već istaknula Stover, knjižničari čitatelje ne trebaju naučiti vokabular privlačnosti, oni se njime već služe u svojim opisima književnih djela.¹⁰⁷ Moyer smatra da je, pored sustava davanja preporuka, društveno označavanje jedina druga Web 2.0 tehnologija koja ostvaruje ogroman učinak na uslugu savjetovanja čitatelja.¹⁰⁸ Dakle, knjižničari moraju biti svjesni načina na koji čitatelji vide knjige i verbaliziraju svoje dojmove.

Jedan od načina na koji se koristi rječnik privlačnosti u opisima knjiga je tzv. društveno označavanje (eng. *social tagging*). Pojam se odnosi na „sustav reprezentacije sadržaja koji suradnički razvijaju informacijski korisnici i koji je dostupan drugim korisnicima putem aplikacija Weba 2.0.”¹⁰⁹ Odnosno, društveno označavanje podrazumijeva da „korisnici građi dodaju oznake da bi ju opisali na bilo koji način koji smatraju odgovarajućim.”¹¹⁰ Córdón-García i dr. smatraju da društveno označavanje „poboljšava gotovo svaki aspekt procesa pretraživanja i dohvaćanja dokumenata.”¹¹¹ Razlog tomu moglo bi biti to što čitatelji intuitivno dodjeljuju oznake knjigama pa se prema tome i u pretraživanju mogu voditi istim oznakama.

Zapravo, korisnici postaju aktivni sudionici u stvaranju informacija, njihovoj klasifikaciji i stvaranju opisa knjiga. Prema tome, stvaranje deskriptivnih zapisa informacijskih objekata više se ne bi trebalo smatrati isključivom domenom informacijskih stručnjaka. Štoviše, Córdón-García i dr. primjećuju da „trend usmjeren prema sudjelovanju korisnika u informacijskom opisu, znan kao društveno označavanje, pokreće promjene u načinu na koji profesionalci vode informacijski opis i metapodatke o znanju.”¹¹² Dakle, ne samo da je društveno dodjeljivanje oznaka već prisutno, nego je i prepoznato od strane informacijskih stručnjaka koji sve više počinju uvažavati doprinose korisnika. Trott za ovaj fenomen koristi izraz folksonomija,¹¹³ što se odnosi na aktivnosti čitatelja da sami dodjeljuju odrednice knjigama koje čitaju. On smatra da ovaj trend, unatoč problemima koji se tiču kvalitete označavanja, može knjižničarima služiti kao važan izvor informacija o tome kako sami čitatelji opisuju svoje čitateljske interese.¹¹⁴ Córdón-García i dr. folksonomiju su definirali kao „proces slobodnog dodjeljivanja oznaka

¹⁰⁷ Usp. Stover, Kaite M. Op. cit, str. 246

¹⁰⁸ Usp. Moyer, Jessica. Op. cit, str. 214

¹⁰⁹ Córdón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 217

¹¹⁰ Moyer, Jessica. Op. cit, str. 214

¹¹¹ Córdón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 221

¹¹² Ibid, str. 218

¹¹³ Usp. Trott, Barry. Building on a Firm Foundation. Op. cit, str. 134

¹¹⁴ Ibid.

informacijama i objektima kako bi ih milijuni drugih korisnika mogli locirati putem Web 2.0 pretražitelja.”¹¹⁵ Dakle, informacijske su tehnologije čitateljima otvorile prostor za razmjenu mišljenja, ali i stvaranje raznolikih sadržaja o knjigama, među kojima su i oznake.

Cordón-García i dr. smatraju da je društveno označavanje nastalo „kao odgovor na potrebu da se stvore sustavi sadržajnog opisa koji su prilagodljiviji, brži i fleksibilniji od tradicionalnih sustava indeksiranja.”¹¹⁶ U sustavu društvenog označavanja korisnici mogu slobodno koristiti prirodni jezik za opis informacijskih izvora, a stvorene metapodatke mogu dijeliti s drugima putem internetskih alata. Prema tome, ovaj se način opisa objekata izdvaja od drugih po tome što je utemeljen na međusobnoj komunikaciji čitatelja na prirodnom jeziku. Prirodni jezik istovremeno pomaže pretraživanju i dohvaćanju metapodataka te može bolje odgovarati izražavanju čimbenika privlačnosti,¹¹⁷ ali i ima svoje negativne strane. Među njima se ističu nedosljednost u upotrebi prirodnog jezika za označavanje, pojedine termine korisnici mogu koristiti u različitim značenjima te ne postoje kriteriji niti kontrola dodjeljivanja oznaka od strane korisnika.¹¹⁸

Jedan od najvećih izazova u društvenom označavanju predstavlja upravo raznolikost pojmova koji se koriste. Naime, korisnici mogu koristiti vokabular koji nije točno specificiran te ponekad nije dovoljno stručan za opis pojedinih objekata. Pretraživanje prema metapodacima koje su generirali korisnici ne mora uvijek biti uspješno, a zbog osobina prirodnoga jezika može biti i zbunjujuće. Međutim, društveno je označavanje pomoglo u usmjeravanju kategorizacije sadržaja prema većoj fleksibilnosti i boljoj iskorištenosti resursa.¹¹⁹ To jest, društveno dodijeljene oznake jednostavne su i bliske korisnicima te pomažu onima koji nisu stručnjaci da pronađu i opišu informacijske sadržaje. Osim toga, „budući da se informacijski opis radi suradnički, lako se mogu pojaviti novi koncepti i značenja, što zauzvrat proširuje opcije pretraživanja i potencira dohvaćanje sadržaja.”¹²⁰ Svaki čitatelj može opisu doprinijeti na neki način koji može pospješiti dohvaćanje podataka.

Stoga i Trott ističe da se knjižničari moraju truditi što bolje upoznati način na koji čitatelji reagiraju na knjige, kako o njima raspravljaju i označavaju ih, jer sve te elemente trebaju

¹¹⁵ Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 226

¹¹⁶ Ibid, str. 221

¹¹⁷ Usp. Moyer, Jessica. Op. cit, str. 214

¹¹⁸ Ibid, str. 215

¹¹⁹ Usp. Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 227

¹²⁰ Ibid, str. 234

uključiti u svoje razumijevanje privlačnosti i konačno, u uslugu savjetovanja čitatelja.¹²¹ Naime, on smatra da je bolje razmotriti na koje se načine koncepti koje koriste čitatelji mogu uklopiti u knjižničarski kontekst razgovora o privlačnosti knjige, nego pokušati stvoriti kontrolirani rječnik za privlačnost knjiga.¹²² S njim se slaže i Saricks koja je izjavila da za razumijevanje privlačnosti knjiga nije potreban kontrolirani rječnik.¹²³ To navodi na zaključak da cilj informacijskih stručnjaka ne treba biti otkrivanje vokabulara koji korisnici koriste u svojim opisima s ciljem stvaranja kontroliranog rječnika, već cilj treba biti da se što bolje razumiju aspekti privlačnosti knjige te da se otkriveni termini uklope u rad knjižnica na optimalan način. U tu svrhu, knjižničari putem internetskih alata i mreža mogu izravno komunicirati s čitateljima i na taj način utjecati na to da čitatelji u svojem označavanju knjiga koriste bolje termine. Štoviše, Trott upozorava na važnost praćenja razvoja pojmova privlačnosti jer će oni „biti u srži sposobnosti knjižničara koji savjetuju čitatelje da ponude čitalačkoj zajednici prijedloge za čitanje koji su dobro promišljeni i odgovarajući.“¹²⁴ Treba istaknuti da otkrivanje korisničkih oznaka knjižnicama može ponuditi dodatne informacije, a ne da one služe kao zamjena za već postojeće metapodatke. Tako knjižničari, na primjer, korisničke oznake mogu uzeti u obzir kod dodjeljivanja predmetnih odrednica ili određivanja žanra, no Moyer uočava jedan dodatan nedostatak korisničkog označavanja predmeta. Radi se o tome da „neki korisnici ne razumiju svrhu sustava i dodjeljuju oznake koje nisu osobito korisne.“¹²⁵

Stoga se može reći da društveno označavanje pospješuje uspješnost dohvaćanja informacija i da informacijski stručnjaci moraju biti svjesni trendova koje korisnici uvode u opise knjiga. Iako su oznake koje korisnici dodjeljuju dokumentima višestruko korisne, s druge strane treba biti oprezan kod uključivanja tih oznaka u deskriptivne zapise knjižnica.

¹²¹ Usp. Trott, Barry. Building on a Firm Foundation. Op. cit, str. 134

¹²² Ibid, str. 134

¹²³ Usp. Saricks, Joyce. Op. cit, str. 65

¹²⁴ Trott, Barry. Building on a Firm Foundation. Op. cit, str. 134

¹²⁵ Moyer, Jessica. Op. cit, str. 215

4. Čitanje kao društvena aktivnost

Jedno je od glavnih obilježja čitanja, i ono koje ga svrstava među društvene djelatnosti, činjenica da korisnici žele komunicirati o knjigama, o čemu se slaže nekoliko teoretičara.^{126, 127, 128}

Cordón-García i dr. definiraju društveno čitanje kao ono u kojemu je „komunikacija uspostavljena među čitateljima sa svrhom dijeljenja komentara o knjizi putem različitih procedura i alata (anotacija, komentara, oznaka, rangiranja, citata, savjeta i tako dalje), od kojih svaki ima različit stupanj učinka.”¹²⁹ Ta vrlo široka definicija čitanje smješta u izrazito društveni kontekst, s mnoštvom radnji povezanih s čitanjem koje uključuju neki oblik ljudske interakcije.

Jedan su od najočitijih oblika društvenog čitanja čitateljski klubovi u kojima se čitatelji sastaju da bi međusobno dijelili svoja razmišljanja o knjigama. Nastavak čitateljskih klubova u suvremenom se društvu vidi u obliku online klubova u kojima čitatelji komuniciraju bez obzira na kontekst u kojem se nalaze.¹³⁰ Osim mogućnosti komentiranja knjiga, čitateljski klubovi imaju još jednu dodatnu vrijednost, a to je da su važan izvor informacija za čitatelje. Naime, oni korisnicima pružaju osjećaj zajedništva u čijem je fokusu knjiga te čitateljima mogu ponuditi nova motrišta.¹³¹ Tako čitatelji u razmjeni mišljenja otkrivaju nove aspekte i šire svoje obzore, kao i interese.

Iz prethodnih je poglavlja vidljivo kako suvremene tehnologije utječu na način na koji korisnici dolaze do novih knjiga za čitanje. Ljudi bilo gdje na svijetu mogu međusobno komunicirati i dijeliti iskustva o pojedinim naslovima. Iznošenje vlastitih mišljenja korištenjem internetskih alata postalo je dostupno sve većem broju osoba, a postoje i posebni alati namijenjeni upravo tome. Dakle, mijenja se način na koji čitatelji prenose svoja razmišljanja i dojmove o pročitanim, ali i vokabular koji u tu svrhu koriste. Mrežne stranice postaju mjesta susreta i razmjene informacija o knjigama, a čitatelje osobito privlači korištenje društvenih mreža. Društvene mreže za čitanje postale su jedan od glavnih sustava za komunikaciju, čak i kada su u pitanju knjige i čitanje. Korisnici online društvenih mreža stvaraju opise knjiga, pišu o

¹²⁶ Usp. Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 258

¹²⁷ Usp. Thelwall, Mike; Kousha, Kayvan. Goodreads: A Social Network Site for Book Readers. // Journal of the Association for Information Science and Technology, 68, 4 (2017), str. 973

¹²⁸ Usp. Nakamura, Lisa. "Words with Friends": Socially Networked Reading on "Goodreads". // PMLA 128, 1 (2013), str. 239

¹²⁹ Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 249

¹³⁰ Usp. Thelwall, Mike; Kousha, Kayvan. Op. cit, str. 973

¹³¹ Usp. Fister, Barbara. "Reading as a Contact Sport": Online Book Groups and the Social Dimensions of Reading. // Reference & User Services Quarterly 44, 4 (2005), str. 309

njima recenzije, uključuju se u komentiranje i rasprave o knjigama. Tako čitatelji više nisu samo pasivni primaoci informacija koje im pružaju knjižničari i katalog, već aktivno sudjeluju u stvaranju sadržaja koji se odnosi na knjige.

Osim toga, stvaraju se zajednice čitatelja koje povezuju knjige i čitanje i koje mogu međusobno izravno komunicirati putem interneta. Stoga Cordón-García i dr. ističu da je „društveno čitanje ono koje se događa u virtualnoj okolini gdje knjige i čitanje potiču stvaranje zajednice te ono čitanje koje se događa u razmjeni informacija, uspostavljanju horizontalnih odnosa između različitih članova i gdje se djela procjenjuju i označavaju.”¹³² Društveno čitanje danas je razvijenije nego ikad, s milijunima korisnika koji oko knjiga stvaraju vlastite sadržaje. Može se reći da se čitanje, koje je oduvijek imalo društvenu dimenziju, potpomognuto internetskim alatima, otvara novim i većim zajednicama.

Društvene zajednice okupljene oko knjiga i čitanja imaju određene prednosti. Na primjer, socijalizacija oko čitanja „može povećati vrijeme čitanja knjiga kroz izlaganje novim knjigama, a preporuke mogu voditi odabir kako bi se povećala vjerojatnost odabira koji će održati zanimanje čitatelja.”¹³³ Međutim, članovi tih zajednica nisu jedini koji od njih imaju koristi. Neophodno je da njihov potencijal prepoznaju i knjižničari. Razlog tome je što „aktivne online rasprave među predanim čitateljima mogu otkriti mnogo o tome kako čitatelji odabiru i reagiraju na knjige, koju ulogu u njihovim životima ima čitanje iz zadovoljstva te kako dijeljenje reakcija na knjige može obogatiti čitateljsko iskustvo.”¹³⁴

Stoga se knjižničari moraju uključiti u aktivnosti koje omogućuju online društveni alati usmjereni na knjige i čitanje. Kako je već spomenuto, jedan od najpopularnijih je Goodreads, internetska stranica koja okuplja čitatelje diljem svijeta i nudi im niz opcija za socijalizaciju oko knjiga.

4.1. Goodreads

U online društvene mreže koje potiču stvaranje zajednica korisnika oko čitanja i rasprava o knjigama svrstava se i Goodreads. U literaturi se, pored Goodreadsa, spominju još neke slične

¹³² Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 243

¹³³ Merga, Margaret K. Are Avid Adolescent Readers Social Networking About Books?. // *New Review of Children's Literature and Librarianship* 21, 1 (2015), str. 13

¹³⁴ Fister, Barbara. Op. cit, str. 304

stranice, poput Shelfarija, Anobiija, LibraryThinga, BiblioEteca, Book Gluttona,¹³⁵ ali su oni ili ugašeni ili daleko manje korišteni u usporedbi s Goodreadsom. Društvena mreža Goodreads je službeno osnovana početkom 2007. godine te je ubrzo ušla u deset najpopularnijih web stranica.¹³⁶ Ti podaci govore u prilog tome da Goodreads korisnike privlači svojim opcijama, a znajući da su one usmjerene na knjige, knjižničari bi trebali biti zainteresirani za ono što Goodreads nudi i čime privlači korisnike.

Budući da Goodreads sadrži elemente društvene mreže, ali i književnog kluba, teško ga je jednoznačno definirati. U istraživanju koje su proveli Thelwall i Kousha potvrđeno je da je Goodreads dominantno društvena mreža, zbog alata za komunikaciju i stvaranje virtualne mreže prijatelja, s kojom su kombinirani dodatni elementi koji se odnose na knjige i čitanje.¹³⁷ Thelwall i Kousha su u provedenom istraživanju uočili da svaki korisnik samostalno odabire koje će opcije Goodreads koristiti i u kolikoj mjeri te hoće li za njega Goodreads biti primarno sredstvo za komunikaciju ili će naglasak staviti na one alate koji se odnose na knjige.¹³⁸ Stoga oni predlažu da se Goodreads definira kao stranica za društveno umrežavanje centrirana oko knjiga.¹³⁹ To znači da korisnici samostalno odabiru kombinaciju opcija koje im Goodreads nudi te stupanj svoje uključenosti u Goodreads, čime se ostvaruje određena fleksibilnost. Cordon-García i dr. uočili su da korisnici najviše cijene upravo one programe i alate koji im omogućuju izvršavanje niza različitih aktivnosti, poput komentiranja, ocjenjivanja, kategorizacije, komunikacije i slično, čak i ako sami neće iskoristiti sve ponuđene aktivnosti.¹⁴⁰ Moglo bi se reći da je upravo ta raznolikost ponude aktivnosti jedan od razloga zbog kojih je Goodreads popularan među korisnicima. To obilježje čini određivanje prirode Goodreads još složenijim jer korisnici mogu samostalno odabrati kako će koristiti Goodreads: kao alat za svoju društvenu mrežu i komunikaciju, kao vlastiti virtualni čitateljski klub, mjesto za objavu svojeg mišljenja ili na neki drugi način. Upravo u toj raznolikosti alata Nakamura vidi glavnu funkciju Goodreads pa smatra da je njegova svrha „pružiti korisnicima poznate alate koji ih potiču da izvode svoje identitete kao čitatelji u javnom i umreženom forumu.”¹⁴¹ To znači da se korisnici Goodreadsovoj zajednici prezentiraju kao čitatelji s određenim stavovima i razmišljanjima. S

¹³⁵ Usp. Cordon-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit., str. 165

¹³⁶ Usp. Thelwall, Mike; Kousha, Kayvan. Op. cit., str. 974

¹³⁷ Ibid, str. 972

¹³⁸ Ibid, str. 981

¹³⁹ Ibid, str. 981

¹⁴⁰ Usp. Cordon-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit., str. 90

¹⁴¹ Nakamura, Lisa. Op. cit, str. 420

obzirom na to da je važno obilježje društvenih medija da „dopuštaju razmjenu sadržaja koje su generirali korisnici“,¹⁴² svaka internetska stranica koja otvara korisnicima tu mogućnost može se smatrati društvenim medijem. Kako na Goodreadsu korisnici sami stvaraju sadržaje, u obliku komentara, ocjena, recenzija, rasprava i dr., on se može klasificirati kao društveni medij. Osim toga, Nakamura Goodreads smatra primjerom Weba 2.0,¹⁴³ što se može opravdati ovom njegovom dimenzijom društvenog medija. Dakle, zaključno se o prirodi Goodreadsa može reći kako se radi o društvenom mediju obogaćenom alatima za ocjenjivanje i razmjenu mišljenja o knjigama.

The image shows a screenshot of a user profile on the Goodreads website. At the top, the navigation bar includes 'Home', 'My Books', 'Browse', 'Community', and a search bar. The profile header for 'Maja' (female, Zadar) includes details like 'Joined in November 2016, last active this month' and a quote: 'Woke up this morning with a terrific urge to lie in bed all day and read.' (Raymond Carver). A '2019 READING CHALLENGE' section shows a progress bar at 10% and a 'View Challenge' button. Below this are sections for 'MAJA'S FAVORITE BOOKS', 'MAJA'S YEAR IN BOOKS', 'MAJA'S BOOKSHELVES' (with counts for read, currently-reading, and to-read), and 'MAJA'S RECENT UPDATES'. A 'MAJA'S FRIENDS (35)' section lists two friends: Dijana (3,136 books, 149 friends) and Matko (1,146 books, 173 friends).

Slika 1. Profil korisnika na Goodreadsu

Goodreads nudi raznolike opcije, no u ovom će radu fokus biti na onima koje su usmjerene na knjige i to osobito one koje se tiču savjetovanja. Prema mogućnostima koje nudi, uočava se da, prema riječima Cordón-Garcíe i dr., „Goodreads u prvi plan stavlja čitanje kao spektakl prikupljanja.“¹⁴⁴ Naime, korisnici odmah po prijavljivanju na stranicu imaju na raspolaganju tri virtualne police za knjige: pročitano, trenutno čitam i želim pročitati. Na njih

¹⁴² Anwyll, Rebecca; Chawner, Brenda. Op. cit, str. 18

¹⁴³ Usp. Nakamura, Lisa. Op. cit, str. 239

¹⁴⁴ Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 240

korisnici *slažu* knjige te ih mogu proširivati dodatnim policama. Tako se promiče kultura prikupljanja knjiga, a korisnici predstavljaju sebe kroz knjige koje ih zanimaju. Slična je kultura prisutna i u fizičkom svijetu s policama knjiga izloženima u domovima, koje služe kao simbol određenog statusa.¹⁴⁵ Stoga Goodreads s policama koje su glavni dio profila osobe na toj mreži preslikava ovaj tradicionalni običaj. Knjige koje korisnik slaže na Goodreadsove police vidljive su čim se otvori nečiji profil pa služe ne samo za to da korisnik prati ono što je pročitao ili namjerava pročitati, već imaju funkciju i prezentirati osobu na određeni način koji bi mogao privući one sa sličnim ukusom u knjigama.¹⁴⁶ Nadalje, Nakamura primjećuje da su knjige na tim policama organizirane na neuobičajen način, tj. onaj kakav se ne može susresti u knjižnicama ili knjižarama gdje su knjige posložene prema žanrovima, oblikom ili jezicima. Na Goodreadsu se police s knjigama vode „vremenom konzumacije”,¹⁴⁷ tj. vremenskom odrednicom čitanja knjiga. Takva organizacija može korisnicima biti korisnija od one uobičajene za knjižnice jer prati njihove interese.

I'M NOT'S FAVORITE BOOKS

[More...](#)

I'M NOT'S BOOKSHELVES

read (380)	paranormal (92)	w-reads (46)	lgbt (15)
currently-reading (5)	guilty-pleasures (81)	romantic-suspense (37)	struggled-to-finish (15)
to-read (558)	chick-lit (80)	tbr-owned (35)	writing-craft (14)
maybe (131)	sf (76)	plays (31)	beta-reads (12)
gave-up (43)	non-fiction (65)	short-stories (31)	sorry-not-for-me (12)
dnf-will-try-again (26)	fantasy (64)	damn-good-book (28)	neighbouring-eds (8)
couldnt-get-into-it (19)	historical-fiction (62)	tbr-shortlist (27)	adaptation-trumps-it (...)
on-hold (5)	dystopias (57)	new-adult (26)	magic-realism (3)
young-adult (184)	will-probably-reread (...)	waste-of-my-time (22)	audiobook (2)
mystery-thriller (168)	exists-in-cro (53)	not-sure-gotta-reread...	ws-reads (2)
classics (101)	great-recs (52)	great-to-meh (18)	self-help (1)
school-reads (95)	favorites (51)	god-awful (15)	

[Stats](#) | [More...](#)

Slika 2. Proširene „knjižne police“ korisnika na Goodreadsu

¹⁴⁵ Usp. Nakamura, Lisa. Op. cit, str. 240

¹⁴⁶ Usp. Thelwall, Mike; Kousha, Kayvan. Op. cit, str. 974

¹⁴⁷ Nakamura, Lisa. Op. cit, str. 240

Međutim, „čitanje ne prestaje s knjigom, već se nastavlja kroz grupe za raspravu, web stranice ili paralelne kreacije poput fan fikcije”,¹⁴⁸ kažu Córdón-García i dr. To znači da slaganje knjiga na police nije jedina radnja povezana s knjigama koju Goodreads omogućuje svojim korisnicima. Nakamura također smatra da je Goodreads „popularna platforma za literarnu kritiku i razgovor“,¹⁴⁹ što znači da korisnici izražavaju svoja mišljenja o knjigama na slobodan i otvoren način. Naime, korisnicima je na Goodreadsu omogućeno da knjigama daju ocjene, oznake ili da o njima pišu neograničeno duge prikaze ili sudjeluju u raspravama, što znači da na izravne ili neizravne načine ostalim korisnicima osiguravaju određene informacije o knjigama. Goodreads tako potiče povezivanje korisnika oko njihovih zajedničkih interesa pa oni mogu među drugim korisnicima pronaći one koji dijele njihova razmišljanja o knjigama. Ako se prepozna da je čitanje radnja koja zahtijeva socijalnu dimenziju, tj. čitatelji se uključuju u procese prijenosa mišljenja o knjigama, tada je jasno da Goodreads pruža upravo onu potporu koja je za takvu socijalizaciju neophodna. Odnosno, Córdón-García i dr. smatraju da se „prava socijalizacija čitanja događa samo onda kada su barijere udaljenosti i vremena prevladane i čitanje se odvija u globalnoj areni, pretvarajući same knjige u mjesta susreta.”¹⁵⁰ Goodreadsovi virtualni klubovi čitatelja te opcije stvaranja mreža među čitateljima diljem svijeta uklanjaju granice koje postoje u fizičkom svijetu. Tako se stvara upravo ona globalna arena o kojoj Córdón-García i dr. govore.

¹⁴⁸ Córdón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 158

¹⁴⁹ Nakamura, Lisa. Op. cit, str. 242

¹⁵⁰ Córdón-García, José-Antonio...[et al.]. Op. cit, str. 189

Discussions

Start a new book discussion

Showing: groups • books • both

[start new topic](#)

The Book Thief

서울경마, 부산경마 RACC33.COM 검빛경마
 1 post (1 new) – 1 views – last updated 8 hours, 1 min ago
Good book for teens?
 21 posts (21 new) – 237 views – last updated May 28, 2019 05:17PM
 ≡ 일본경마사이트 WDD147.COM ♪
 1 post (1 new) – 2 views – last updated May 23, 2019 10:12PM
토토 홍보방 ☎ total77.net 가입 code : 8282 ☎ 토토 가입 5000
 1 post (1 new) – 2 views – last updated May 18, 2019 11:58AM

expand...

Jane Eyre

Rochester: Yay or Nay?
 553 posts (553 new) – 2198 views – last updated 22 hours, 49 min ago
If you've read both Jane Eyre and Wuthering Heights - Rochester or Heathcliff?
 466 posts (466 new) – 1821 views – last updated Jun 01, 2019 06:38AM
Which book is more enjoyable -- Jane Eyre or Wuthering Heights?
 223 posts (223 new) – 2587 views – last updated May 31, 2019 12:49AM
 Alamat Apotek Jual Obat Cytotec Sukoharjo WA:081228577708 Jual Obat
 Aborsi Cytotec di Sukoharjo
 9 posts (9 new) – 2 views – last updated May 17, 2019 12:17PM

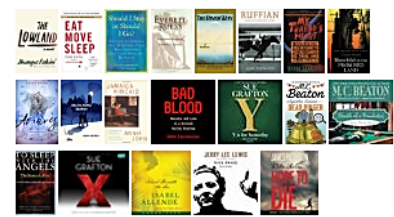
expand...

**CROATIA / grupa
za čitatelje iz
Hrvatske i na
hrvatskom jeziku**

Koje žanrove najviše čitate?
 31 posts (31 new) – 466 views – last updated Jun 01, 2019 08:39AM
Čitateljski klub u Zagrebu
 1 post (1 new) – 43 views – last updated May 08, 2019 02:54AM
Pitanje za autore
 2 posts – 95 views – last updated Jan 02, 2019 06:17AM

BOOKS BEING DISCUSSED

[More...](#)

AUTHORS BEING DISCUSSED

J.C. Baldry
 P E Baldry
 M.C. Beaton
 David Cowan
 Isabel Allende
 Rick Bragg
 James Patterson
 Laura Moriarty
 Zilpha Keatley Snyder

Slika 3. Web stranica za rasprave na Goodreadsu

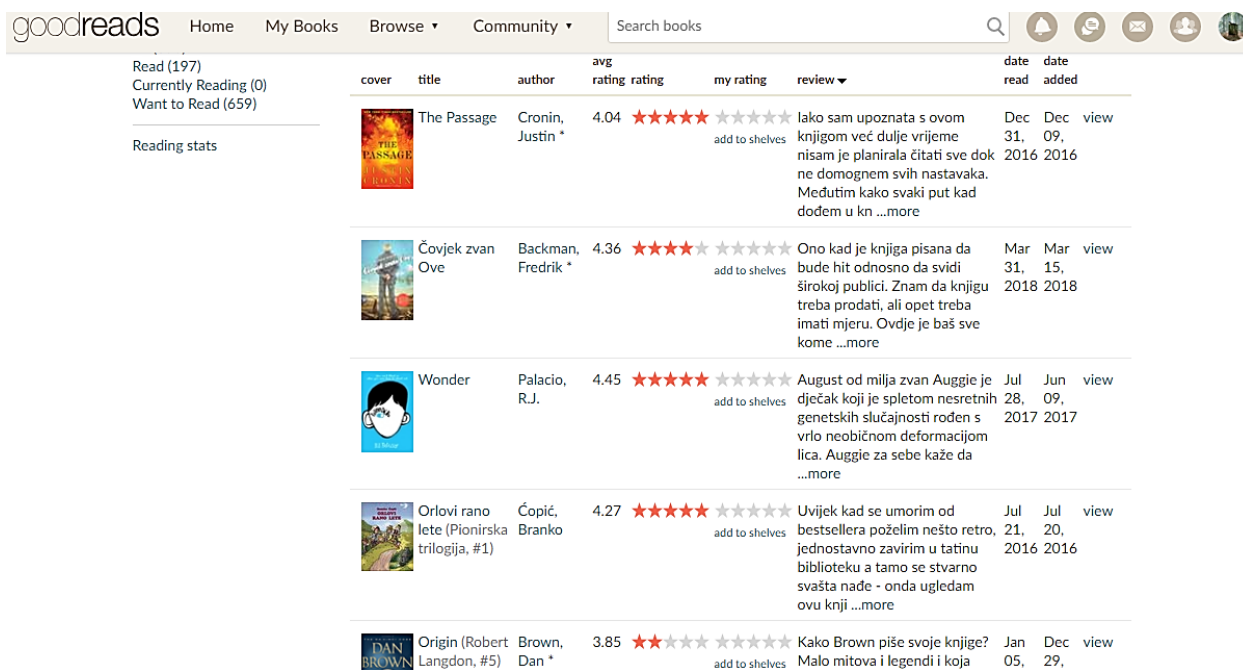
S razmjenom mišljenja o knjigama povezana je i jedna od najzanimljivijih radnji koje Goodreads omogućuje, a to je sustav preporuka knjiga. Naime, Goodreads će svakome korisniku preporučiti određene knjige na temelju parametara onih knjiga koje korisnik ima na svojoj polici, ali će također korisnicima ponuditi da se priključe nekoj od čitateljskih grupa. Preporuke korisnici mogu dobivati i jedni od drugih, a upravo taj fenomen vrijedi detaljnije istražiti. Naime, uočava se trend da se korisnici u potragama za preporukama sve manje okreću knjižnicama i knjižarama, a sve se više u potrazi za novim naslovima za čitanje oslanjaju na online izvore i preporuke poznanika.¹⁵¹ U tim razgovorima, komentarima i raspravama uočava se da „čitatelji koriste aspekte onoga što su knjižničari tradicionalno smatrali vještinama i strategijama savjetovanja čitatelja.“¹⁵² Naime, korisnici Goodreads-a jedni će drugima spremno sugerirati da neku knjigu čitaju ili ne. To mogu napraviti u komentarima ili recenzijama koje napišu o nekoj knjizi ili čak izravno, opcijom „Recommend“ koju Goodreads omogućuje. Međutim, kada je riječ o davanju preporuka, Naik primjećuje da među korisnicima Goodreads-a snažno djeluje sila povjerenja pa obično korisnici spremnije sudjeluju u raspravama i prihvaćaju preporuke kada one

¹⁵¹ Ibid, str. 176

¹⁵² Naik, Yesha. Op. cit, str. 320

dolaze od nekoga koga poznaju, tko je dio njihove društvene mreže.¹⁵³ To upućuje na potrebu za društvenim kontaktom s već poznatim ljudima, čak i u virtualnom okruženju.

Osim savjetovanja drugih korisnika, čitatelji na Goodreadsu raspravljaju o knjigama, ponekad ulazeći u detalje za koje im trebaju određeni stručniji pojmovi, poput termina privlačnosti. Čitatelji „analiziraju privlačnost knjiga ali, zato što nisu svjesni toga, oni mogu prirodnije shvatiti što ih privlači i otkriti nova štiva.“¹⁵⁴ Stoga se i savjetovanje čitatelja mora shvatiti na drugačiji, širi način od onoga koji je to u knjižnicama bio uobičajen. Čitatelji nisu stručnjaci u opisu knjiga, ali oni to rade prirodno, ponekad sami otkrivajući što ih kod nekog naslova privlači. Pri tome se koriste prirodnim jezikom, stvarajući bogatije opise od onih koji se mogu pronaći u, na primjer, katalogima knjižnica. Iako se ti opisi u recenzijama korisnika mogu doimati nesustavnima, knjižničari od njih mogu imati koristi. Tako mogu uočiti koje su knjige popularne na mreži, kako ih čitatelji opisuju te se iz njih mogu ekstrahirati određeni termini za izražavanje privlačnosti knjiga.

cover	title	author	avg rating	rating	my rating	review	date read	date added	
	The Passage	Cronin, Justin *	4.04	★★★★★	★★★★★	Iako sam upoznata s ovom knjigom već dulje vrijeme nisam je planirala čitati sve dok ne domognem svih nastavaka. Međutim kako svaki put kad dodem u kn ...more	Dec 31, 2016	Dec 09, 2016	view
	Čovjek zvan Ove	Backman, Fredrik *	4.36	★★★★★	★★★★★	Ono kad je knjiga pisana da bude hit odnosno da sviđi širokoj publici. Znam da knjigu treba prodati, ali opet treba imati mjeru. Ovdje je baš sve kome ...more	Mar 31, 2018	Mar 15, 2018	view
	Wonder	Palacio, R.J.	4.45	★★★★★	★★★★★	August od milja zvan Auggie je dječak koji je spletom nesretnih genetskih slučajnosti rođen s vrlo neobičnom deformacijom lica. Auggie za sebe kaže da ...more	Jul 28, 2017	Jun 09, 2017	view
	Orlovi rano lete (Pionirska trilogija, #1)	Čopić, Branko	4.27	★★★★★	★★★★★	Uvijek kad se umorim od bestsellera poželim nešto retro, jednostavno zavirim u tatinu biblioteku a tamo se stvarno svašta nađe - onda ugledam ovu knji ...more	Jul 21, 2016	Jul 20, 2016	view
	Origin (Robert Langdon, #5)	Brown, Dan *	3.85	★★★★★	★★★★★	Kako Brown piše svoje knjige? Malo mitova i legendi i koja	Jan 05, 2016	Dec 29, 2016	view

Slika 4. Polica „Read“ na Goodreadsu s ocjenama i recenzijama korisnika

¹⁵³ Ibid, str. 321

¹⁵⁴ Ibid, str. 323

Iz navedenoga je vidljivo da Goodreads ima nekoliko važnih prednosti u odnosu na knjižnice u fizičkom prostoru. Naime, njegove su usluge dostupne svima koji imaju internetsku vezu, bez obzira na prostorne ili vremenske odrednice. Njegova je važna prednost što stvara bazu podataka u čijem sudjelovanju sudjeluje tko god želi i koja je dostupna svima. Podaci o određenim knjigama okupljeni su na jednom mjestu pa ih korisnik lako može pronaći. Goodreadsova stranica o nekoj knjizi nudi sažetak njezine radnje te metapodatke o knjizi, povezuje ju s autorom i njegovim drugim djelima i Goodreadsovim popisima na kojima se ta knjiga nalazi te se na istoj stranici nalaze rasprave koje su pokrenuli korisnici, a izlistane su i njihove recenzije i ocjene te knjige. Prema tome, samo jedna stranica okuplja niz različitih vrsta podataka o bilo kojoj knjizi. Osim fizičkim osobama, Goodreads je alat koji može pomoći i informacijskim stručnjacima, ako oni prepoznaju njegov potencijal. Naime, knjižničari podatke koje pronađu na Goodreadsu mogu iskoristiti u odlučivanju o tome koje knjige kupiti ili za izlaganje popisa knjiga koje Goodreads generira, a koje korisnici zatim mogu koristiti za stvaranje vlastitih popisa onoga što će čitati.

The Fishermen
by Chigozie Obioma (Goodreads Author)

★★★★★ 3.84 · Rating details · 11,515 ratings · 1,595 reviews

A striking debut novel about an unforgettable childhood, by a Nigerian writer the *New York Times* has crowned "the heir to Chinua Achebe."

Told by nine-year-old Benjamin, the youngest of four brothers, **THE FISHERMEN** is the Cain and Abel–esque story of a childhood in Nigeria, in the small town of Akure. When their father has to travel to a distant city for work, the brothers ...more

Read My rating: ★★★★★

GET A COPY

Amazon Online Stores Libraries

Hardcover, 304 pages
Published April 14th 2015 by Little, Brown and Company

Original Title The Fishermen
ISBN 0316338370 (ISBN13: 9780316338370)
Edition Language English
setting Nigeria
Literary Awards Man Booker Prize Nominee (2015), Guardian First Book Award Nominee (2015), Los Angeles Times Book Prize for Art Seldenbaum Award First Fiction (2015), Hurston/Wright Legacy Award Nominee for Debut Fiction (2016), The Center for Fiction First Novel Prize Nominee for Shortlist (2015) ...more

Other Editions (18)

...Less Detail edit details

GENRES

Fiction	542 users
Cultural > Africa	263 users
Western Africa > Nigeria	101 users
Contemporary	83 users
Literary Fiction	83 users
Literature > African Literature	56 users

See top shelves...

ABOUT CHIGOZIE OBIOMA

Chigozie Obioma 9
725 followers
Follow Author

Chigozie Obioma was born in Akure, Nigeria. His debut novel, *The Fishermen*, is winner of the inaugural FT/Oppenheimer Award for Fiction, the NAACP Image Awards for Debut Literary Fiction, and the Art Seldenbaum Award for First

Slika 5. Izgled web stranice knjige na Goodreadsu

Yesha Naik predlaže veću uključenost knjižničara u aktivnosti Goodreads, poput toga da „knjižničari narodnih knjižnica mogu pomoći svojim korisnicima koji traže savjetodavnu pomoć tako da ih nauče kako da koriste Goodreads kao alat za virtualno pretraživanje knjiga.“¹⁵⁵ Stranice o knjigama na Goodreadsu puno su informativnije od onih koje nudi knjižnični katalog te korisnicima mogu ponuditi velik izvor podataka koji im može koristiti u pronalaženju knjiga koje bi ih mogle zanimati, ali i u donošenju odluka o tome hoće li neko djelo pročitati ili ne. Goodreads može biti koristan i onim korisnicima koji preferiraju dolazak u knjižnicu više nego snalaženje u virtualnim prostorima tako što knjižničari za korisnika mogu obaviti pretraživanje u savjetodavne svrhe te korisniku na temelju tog alata ponuditi određeni popis prijedloga za

¹⁵⁵ Ibid, str. 322

čitanje.¹⁵⁶ Osim toga, Trott predlaže da se knjižnice uključe kao korisnici Goodreads jer na taj način mogu izravno komunicirati s korisnicima, ali i stvarati „reputaciju da su dobar izvor informacija za čitalačke prijedloge.“¹⁵⁷ Trott se tu ne zadržava pa kaže da bi najbolje bilo kada bi se u OPAC knjižnice mogla dodati poveznica na Goodreadsovu stranicu.¹⁵⁸ Korisnici bi tako imali vidljivu vezu između knjiga, raznovrsnih podataka o njima i knjižnice u kojoj do tih knjiga mogu doći. Na taj bi se način vidljivost knjižnice povećala, a isto tako bi se učvrstilo povjerenje koje knjižnice grade između sebe i korisnika. Korisnicima bi savjetodavna usluga bila dostupna bez obzira na to je li knjižničar dostupan za razgovor ili ne, bez obzira na njihovu nevoljkost da pristupe knjižničaru s upitom te ne bi bilo bitno ako svoj upit ne znaju ispravno verbalizirati ili ako ga knjižničar ne razumije na odgovarajući način. Ovakva bi ih povezanost knjižničnog kataloga i Goodreads kao izvora podataka mogla potaknuti da potraže pomoć u odabiru knjiga za čitanje.

Iz tog se razloga u nastavku rada istražuje koriste li korisnici Goodreads iz Hrvatske ovu stranicu kao potporu za otkrivanje novih naslova za čitanje te služi li im ona kao potpora u njihovom rekreativnom čitanju. Također se istražuje kako korisnici iz Hrvatske opisuju knjige, odnosno kojim se izrazima koriste da bi drugima prenijeli privlačnost određene knjige.

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ Ibid.

¹⁵⁸ Ibid.

5. Istraživanje

5.1. Metodologija

Cilj je ovog rada istražiti služi li korisnicima Goodreads iz Hrvatske ta stranica u svrhu savjetovanja čitatelja, aktivnosti koja se tradicionalno povezivala s knjižničnim uslugama. Namjerava se otkriti i koje druge Goodreadsove opcije korisnici smatraju vrijednima. Drugi je cilj uočiti koje izraze korisnici iz Hrvatske upotrebljavaju u svojim prikazima knjiga, a koje se odnose na tzv. privlačnost knjige. Opća je namjera rada otkriti na koji način knjižnice mogu imati koristi od online alata poput Goodreads i aktivnosti koje se na njemu događaju te ponuditi informacijskim stručnjacima bolji uvid u razumijevanje i korištenje termina privlačnosti knjige kako bi oni mogli dodatno usavršiti svoje usluge savjetovanja čitatelja.

Istraživačka pitanja:

1. Pišu li korisnici Goodreads iz Hrvatske recenzije da bi drugim korisnicima dali preporuke za čitanje?
2. Utječu li recenzije s Goodreads na čitatelje da prema njima odabiru knjige za čitanje.
3. Koje opcije koje Goodreads nudi korisnici iz Hrvatske smatraju najkorisnijima.
4. Koji su izrazi koje čitatelji iz Hrvatske koriste za opis privlačnosti knjige u svojim recenzijama na Goodreadsu?

Hipoteze:

1. Korisnici Goodreads iz Hrvatske pišu recenzije za davanje preporuka i savjeta o knjigama za čitanje.
2. Korisnici Goodreads iz Hrvatske odabiru knjige za čitanje prema preporukama svojih prijatelja na Goodreadsu češće nego kada one dolaze od nekoga tko im nije prijatelj.
3. Korisnici Goodreads iz Hrvatske najkorisnijim će smatrati one Goodreadsove opcije koje se odnose na knjige, a ne one koje potiču društvene aktivnosti.
4. Korisnici Goodreads koriste izraze za opis privlačnosti knjige prema kategorijama koje je definirala Joyce Saricks.

Metode koje će se primijeniti u istraživanju ovih istraživačkih pitanja su upitnik i sadržajna analiza.

5.2. Instrumenti istraživanja

Postupak istraživanja provest će se u dva dijela. Prvi se dio istraživanja sastoji od upitnika koji će se mrežno proslijediti korisnicima Goodreadsa iz već navedene grupe, u koju je uključeno više od 1600 članova. Budući da je Goodreads online servis, očekuje se da je korisnicima najpogodnije putem privatnih poruka proslijediti online anketu. Zbog toga je korisnicima na taj način prosljeđena mrežna anketa koja im je bila dostupna 34 dana. Ovom se metodom ispitalo pišu li korisnici iz Hrvatske prikaze knjiga s namjerom da daju preporuke drugima te se istraživao učinak recenzija korisnika Goodreadsa na druge korisnike, tj. pokušalo se otkriti postoji li povezanost između pisanja recenzija na Goodreadsu i odabira knjiga za rekreativno čitanje.

Drugi dio istraživanja sastoji se od sadržajne analize 20 recenzija koje su na Goodreadsu postavili korisnici iz grupe *CROATIA/grupa za čitatelje iz Hrvatske i na hrvatskom jeziku*.¹⁵⁹ Tom se metodom nastoji istražiti kako korisnici Goodreadsa u svojim opisima knjiga upotrebljavaju prirodni jezik kako bi drugima prenijeli privlačnost neke knjige.

5.3. Anketa za korisnike Goodreadsa iz Hrvatske

5.3.1. Uzorak

Uzorak ispitanika za anketni upitnik čine korisnici Goodreadsa koji su učlanjeni u grupu naziva *CROATIA/grupa za čitatelje iz Hrvatske i na hrvatskom jeziku*. Budući da je to najjednostavniji način pronalaženja korisnika koji žive u Hrvatskoj, pretpostavlja se da će većina respondenata doista biti iz Hrvatske. Važno je da su ispitanici iz Hrvatske kako bi se rezultati istraživanja mogli primijeniti na konkretan kontekst. Odgovori ostalih uključenih ispitanika, koji su se odazvali, a nisu iz Hrvatske, nisu analizirani.

U trenutku započinjanja slanja ankete korisnicima, u grupu je bilo učlanjeno 1683 članova. Članovima skupine anketa je poslana putem privatnih poruka prema popisu članova grupe organiziranom po prvom imenu korisnika. U slučaju da je član grupe autorski profil, on je

¹⁵⁹ Goodreads: CROATIA/grupa za čitatelje iz Hrvatske i na hrvatskom jeziku, URL: <https://www.goodreads.com/group/show/2075-croatia-grupa-za-itatelje-iz-hrvatske-i-na-hrvatskom-jeziku> (1.6.2019.)

preskočen. Profili autora drugačiji su od profila korisnika pa su iz tog razloga isključivani iz popisa. Uz njih, još su dvije kategorije članova grupe kojima poruka s anketom nije poslana, a to su korisnici koji su na Goodreadsu bili neaktivni dulje od osam mjeseci (prema podatku o zadnjoj aktivnosti, najkasnija je aktivnost korisnika morala biti u kolovozu 2018. godine da bi im se poslala anketa) te oni korisnici koji su u svojim postavkama ograničili da im se poruke ne mogu slati. Slanje poruka trajalo je 14 dana zbog ograničenja sustava Goodreads da se s jednoga profila u 24 sata može poslati najviše 40 poruka. Zbog navedenih je ograničenja ukupno kontaktirano 1107 korisnika grupe, koja je u trenutku završetka slanja poruka imala 1680 članova, stoga uzorak čini 1107 ispitanika. Anketa je korisnicima slana u razdoblju od 13. ožujka 2019. do 13. travnja 2019. te je dobiveno ukupno 394 odgovora. Od ukupnog broja odgovora, njih 326 na anketu je odgovorilo cjelovito, što predstavlja odaziv od 36%. Djelomičnih i nepotpunih odgovora bilo je 68 i oni nisu uključeni u analizu. Udio korisnika iz Hrvatske koji su dio broja respondenata koji su dali potpune odgovore na anketu iznosi 284, što je 26% od broja ukupno kontaktiranih korisnika.

Anketni upitnik koji je prosljeđen korisnicima sastojao se od 17 pitanja, označenih kodovima P1, P2, P3, ... P17. Ispitanici su anonimni i njihovi su odgovori kodirani brojevima od 1 do 397. Prvih 14 pitanja zatvorenog su tipa te se od korisnika zahtijevao odabir jedne ili više ponuđenih opcija. Posljednja su tri pitanja otvorenog tipa i predstavljala su prostor u koji korisnici mogu upisati svoje mišljenje o dobrim ili lošim stranama Goodreadsa te dodatne komentare.

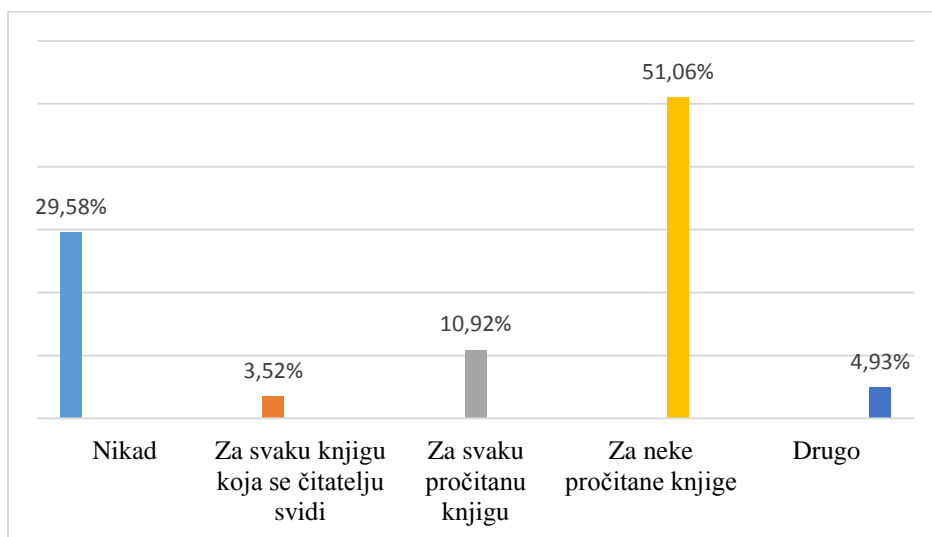
5.3.2. Rezultati provedene ankete

Prikazani se rezultati odnose na potpune odgovore korisnika iz Hrvatske, što čini ukupan broj od 284 ispitanika, odnosno to je 87% od broja ispitanika koji su anketu ispunili u cjelini.

Prva dva pitanja u anketi odnose se na osobna obilježja ispitanika tako da je uočeno kako su osobe ženskog spola na Goodreadsu češće odgovorile na anketu od osoba muškog spola jer je udio žena u broju odgovora 72,5%, tj. 206 je žena od 284 ispitanika. Također, najviše ispitanika pripada dobnoj skupini mladih, dakle onih od 26 do 39 godina (61%), a slijede osobe stare između 40 i 59 godina (21%) te oni od 25 godina i mlađi (16,9%). Na pitanje o tome koliko su dugo članovi Goodreadsa, većina ispitanika, njih 51% na Goodreadsu je prisutno pet i više godina, dok ih je 14,8% članovima dvije godine i manje, što može sugerirati da su ispitanici, s

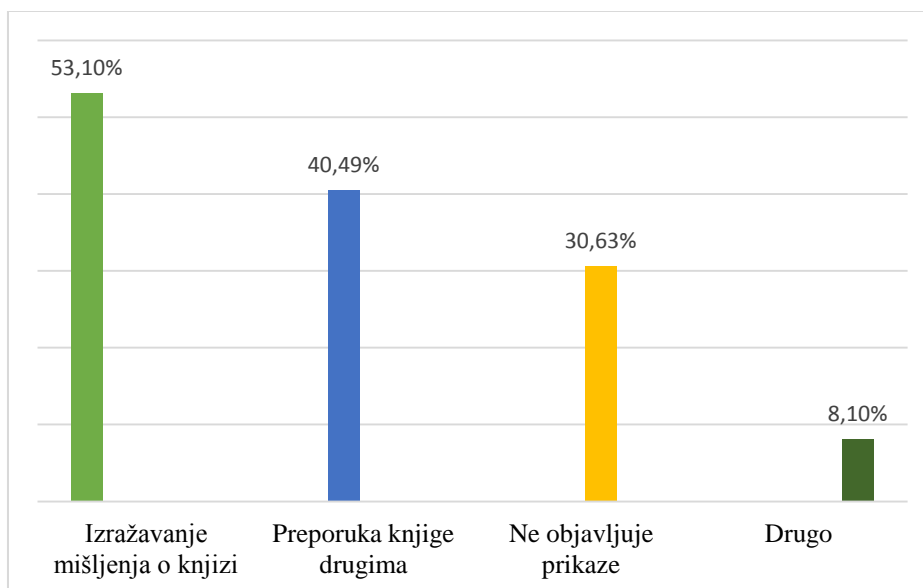
obzirom na dugotrajnost korištenja, već dobro upoznati s mogućnostima i opcijama koje Goodreads nudi.

Usljedila su pitanja koja se odnose na pisanje prikaza knjiga i razloge koji korisnike navode na izražavanje vlastitog mišljenja o knjigama. Većina ispitanika, njih 65,5% izjavilo je da piše prikaze, i to najviše njih za neke knjige koje pročitaju, ali ne sve (51%), dok za svaku knjigu prikaz piše 10,9% ispitanika. Prikaze nikad ne piše njih 29,6%, s tim da je pet korisnika navelo da ne pišu prikaz, no ostavljaju ocjenu koja je dostupna u obliku pet zvjezdica koje korisnici mogu dodijeliti pročitanim knjigama.

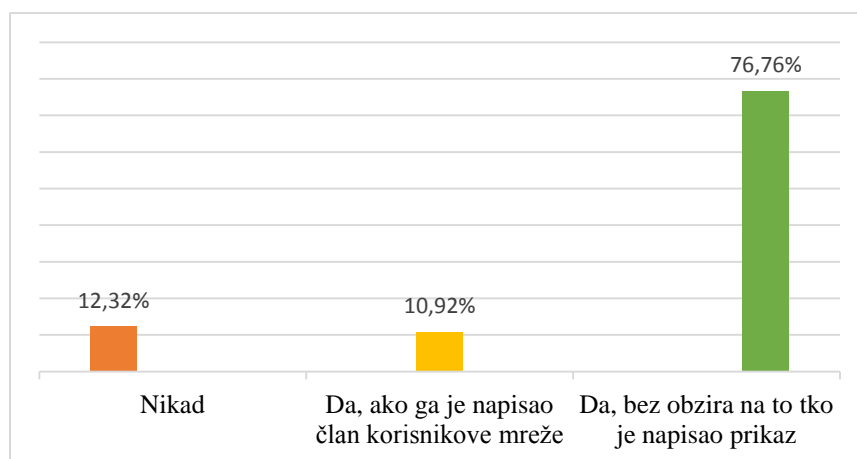
Grafikon 1. Učestalost objavljivanja prikaza knjiga na Goodreadsu

Razlozi za pisanje prikaza raznoliki su. Osim ponuđenih odgovora, korisnici su imali mogućnost dopisati svoj vlastiti odgovor, što je iskoristilo njih 23. Korisnici su se najviše opredjeljivali za odgovor „Želim izraziti svoje mišljenje o knjizi“ (53,2%) i „Želim preporučiti knjigu drugima“ (40,5%), no u odgovorima su još dopisivali da im ta opcija služi kao vlastiti podsjetnik na one knjige koje su ih se dojmile (18 ispitanika). Osim što pišu, korisnici prikaze i čitaju, što potvrđuje njih 97,2%. Komentiranje je, što se može shvatiti kao aktivno sudjelovanje u raspravama o knjigama, manje zastupljeno, pa komentare na prikaze ostavlja 44,7% ispitanika.

Grafikon 2. Razlog objavljivanja prikaza knjiga na Goodreadsu

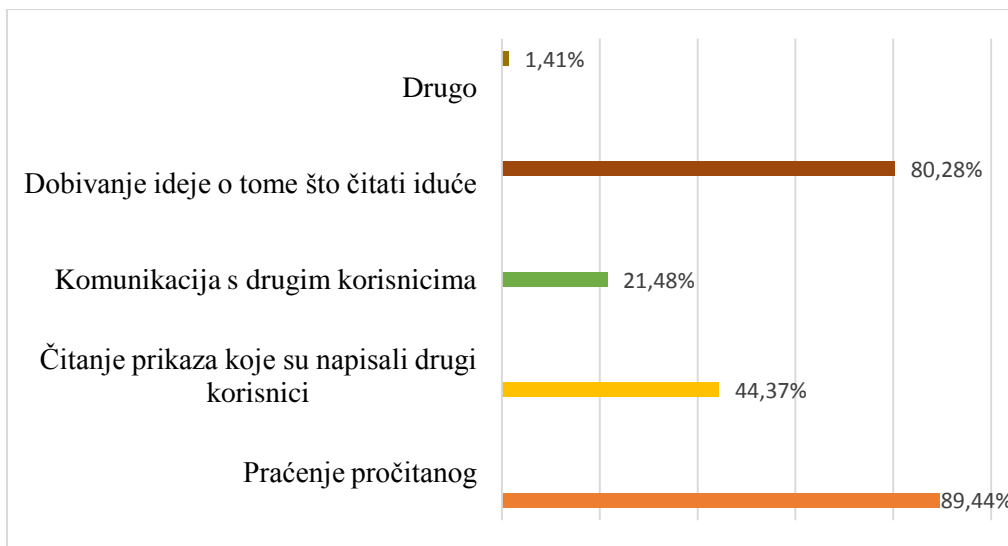
Nakon pitanja o pisanju prikaza ispitanicima su postavljena pitanja o tome prihvaćaju li i daju li preporuke za čitanje drugim korisnicima. Tako je na pitanje P9 o tome jesu li ikad odlučili pročitati neku knjigu zbog pročitane prikaza na Goodreadsu 87,7% ispitanika odgovorilo potvrdno, pri čemu je samo njih 10,9% u obzir uzimalo da je prikaz napisala osoba koja je dio njihove društvene mreže. Isto tako je njih 46,1% izjavilo da u prikazima koje pišu drugima izravno predlažu da pročitaju knjigu, a samo ih je 19,4% reklo da to u svojim prikazima nikad ne čini.

Grafikon 3. Učestalost čitanja knjige na temelju prikaza na Goodreadsu

Osim davanja preporuka da se neka knjiga čita, prisutno je i savjetovanje drugih da neku knjigu ne pročitaju pa to u svojim prikazima povremeno čini 36,6% ispitanika. Budući da Goodreads ima i opciju da se neka knjiga izravno preporuči određenom korisniku putem opcije „Recommend“, ispitanike se pitalo koriste li se njome. Uočeno je da većina njih (60,2%) ne koristi tu opciju te ih 33,5% nikad nije dobilo preporuku na ovaj način, dok 52% ispitanika povremeno prihvaća preporuku dobivenu alatom „Recommend“ na Goodreadsu, a 4,9% ovakvu preporuku prihvati svaki put.

Nakon ovih pitanja koja se izravno odnose na preporuke i savjetovanje drugih korisnika oko čitanja, ispitanicima su postavljena pitanja o tome zašto koriste Goodreads, zašto ga smatraju dobrim, a na što imaju zamjerke. Na pitanje P14 o tome u koje svrhe koriste Goodreads, korisnici su mogli odabrati više ponuđenih odgovora. Stoga su se u najvećem broju odlučivali za odgovor da im Goodreads služi za praćenje onoga su pročitali (89,4%), a zatim slijedi odgovor da preko Goodreadsa dobivaju ideje o tome što čitati iduće (80,3%). 44,4% ispitanika Goodreads koristi za čitanje prikaza koje su napisali drugi korisnici, dok ih najmanje privlači upotreba Goodreadsa za komunikaciju i održavanje svoje društvene mreže, za što ovu platformu koristi 21,5% ispitanika.

Grafikon 4. Razlozi za korištenje Goodreadsa

Pitanje P15 bilo je otvorenog tipa i neobavezno, ali je 67,9% ispitanika, odnosno njih 193 ipak ponudilo odgovor na pitanje što smatraju najkorisnijom stranom Goodreadsa. Na pitanje

P16 o tome koji su nedostaci Goodreads, odgovor je dalo nešto manje ispitanika, njih 170, dok na posljednjem pitanju o dodatnim komentarima dobiveno 126 odgovora, koji su najvećim dijelom odgovor da korisnici nemaju dodatnih komentara.

Neki od odgovora na pitanje P15 o tome što korisnici smatraju najkorisnijom stranom Goodreads odnosili su se na korisnost praćenja onoga što su pročitali te dobivanje ideja o tome što čitati iduće kroz praćenje prikaza drugih korisnika. Ispitanik 5 naveo je da mu Goodreads služi za „Povezivanje s drugim čitačima, razmjenu mišljenja, ocjenjivanje knjiga.“ Sličnog su mišljenja i ispitanici 21, 25, 67, 102, 202, 253, 309 i 383, koji su svi u svojim komentarima naveli da ih čitanje tuđih prikaza na Goodreadsu navodi na to da pronađu nove knjige za čitanje, ali i da naprave nužan korak u odlučivanju vrijedi li neka knjiga njihova vremena ili ne. S druge strane, ispitanici su prepoznali da je Goodreads dobar izvor informacija o novim izdanjima pa ispitanik 145 navodi: „Super mi je što na vrijeme saznam ako neki od autora koje pratim najavi novu knjigu.“ Osim toga, ispitanici su često u komentarima navodili jednu važnu značajku Goodreads, a to je mogućnost postavljanja određenog godišnjeg cilja koji se odnosi na broj knjiga koje korisnik namjerava pročitati u određenoj godini, a što se naziva *Reading Challenge*. Naime, ispitanici tu opciju smatraju motivirajućom, što se vidi i u riječima ispitanika 162: „Motivira me da čitam više, da pratim što sam i koliko pročitala i motiviram druge na čitanje.“

S druge strane, kada ih se pitalo o nedostacima Goodreads, njih 11 je istaknulo da sustav ocjenjivanja nije dovoljno rafiniran, tj. da bi voljeli da se knjige mogu ocjenjivati većim rasponom nego što to predstavlja dodjeljivanje jedne do pet zvjezdica. Većina ispitanika u ovom se dijelu ankete dotaknula problema u sučelju, poput nedostatka prijevoda na druge jezike ili problema s neusklađenošću web i android verzije stranice. No ispitanik 22 zamijetio je da mu na Goodreadsu ne smeta „Ništa posebno, bilo bi mi drago da je ovaj servis malo popularniji u Hrvatskoj, a i globalno“, čime se uočava potreba za širenjem komunikacije na Goodreadsu.

Na pitanje P17 većina je ispitanika odgovorila da nema dodatnih komentara. Njih 25, što je 20% odgovora istaknulo je kako smatra da je Goodreads „odlična“ ili „najbolja“ stranica, tj. društvena mreža. Ispitanik 13 ističe da je za njega Goodreads „super i stvarno odličan 'priručnik' za čitanje, ima hrpu opcija i puno mi je olakšalo čitanje otkako ga koristim. Naravno, mogu se pronaći i super prijatelji i uvijek je zabavnije čitati kada netko čita i komentira s tobom :)“. Ispitanik 324 komentira: „Volim GR jer mi je pojednostavio čitanje, prati sve za mene.. I sve je na jednom mjestu, vrlo pregledno i jednostavno.“

Budući da su ispitanici bili vrlo voljni odgovoriti na pitanja iz ankete, dobivena je određena struktura odgovora koja se može detaljnije tumačiti i povezati s teorijskim uporištima navedenima u prvom dijelu ovoga rada.

5.3.3 Rasprava

U provedenom istraživanju nedostaje podatak o tome sudjeluju li korisnici u raspravama te traže li u tim raspravama ideju o tome što čitati ili im za te informacije kao izvor služe samo prikazi koji se mogu pročitati za određenu knjigu. Bilo bi zanimljivo istražiti koliko je razvijena izravna komunikacija korisnika iz Hrvatske o knjigama, koja preslikava komunikaciju književnih klubova. Pisanje prikaza može se smatrati pasivnim oblikom izražavanja vlastitog mišljenja, oko kojega se ne mora nužno razviti dodatna komunikacija, npr. putem komentara.

Međutim, većina je ispitanika u pitanju P15 istaknula da najkorisnijim smatra upravo prikaze knjiga, a ispitanik 337 ističe da „Goodreads ne samo što prati sve što smo do sada pročitali, nego je isto tako i odlična platforma preko koje možemo komunicirati s drugim čitateljima te razmjenjivati iskustva i dojmove o knjigama koje su nas očarale. (iako, budi rečeno, sumnjam da ovdje ima nešto previše ljudi koji to prakticiraju budući da goodreads slovi kao jedna od onih asocijalnijih stranica hahaha).“ Stoga se može reći kako korisnici najviše upotrebljavaju upravo recenzije, dok je međusobna komunikacija korisnika i stvaranje mreže prijatelja na Goodreadsu manje važan aspekt. Također, na pitanje P8 više je od pola ispitanika odgovorilo da ne ostavljaju komentar na tuđe prikaze knjiga. Prema tome, uočava se da su čitatelji skloniji sami potražiti savjet, nego ga zatražiti te se generalno manje uključuju u rasprave.

Pitanja P5, P6, P7, P9, P10, P11, P12 i P13 usmjerena su na uslugu savjetovanja čitatelja koju korisnici pružaju jedni drugima. Odgovori na navedena pitanja odgovaraju na prvo i drugo istraživačko pitanje te se na temelju njih mogu donijeti zaključci o hipotezama jedan i dva. Dobiveni su odgovori potvrdili hipotezu da korisnici Goodreads-a iz Hrvatske koriste recenzije za davanje preporuka o čitanju. Hipoteza se temeljila na istraživanju koje je provela Naik i prema kojem čitatelji odabiru knjige za čitanje s obzirom na recenzije koje pročitaju na Goodreadsu.¹⁶⁰ Međutim, hipoteza broj dva koja se temeljila na tvrdnji Naik da korisnici Goodreads-a jednom od glavnih vrijednosti smatraju povjerenje pa prema tome spremnije prihvataju preporuke koje

¹⁶⁰ Usp. Naik, Yesha. Op. cit, str. 322.

dobivaju od članova svoje mreže,¹⁶¹ nije se pokazala ispravnom u ovom slučaju. Većina ispitanika (92,3%) u pitanju P7 odgovorila je da čita prikaze knjiga bez obzira na to je li ih napisao član njihove mreže ili ne.

Na istraživačko pitanje broj tri i postavljenu treću hipotezu odgovaraju podaci prikupljeni kao odgovori na pitanja P14, P15, P16. S obzirom na dobivene odgovore može se reći da je hipoteza potvrđena jer je većina korisnika u odgovorima na P14 i komentarima u P15 prednost dala upotrebi Goodreads koja se odnosi na alate usmjerene na knjige. Ova se hipoteza temelji na istraživanju koje su proveli Thelwall i Kousha i u kojem je potvrđeno da korisnici Goodreads smatraju više stranicom na kojoj se mogu baviti aktivnostima fokusiranima na knjige i čitanje, nego društvenom mrežom čija je namjena primarno socijalizacija.¹⁶² Korisnici iz Hrvatske također Goodreads najviše koriste kao alat za stvaranje vlastite baze pročitanih knjiga i onih za čitanje, ali i kao mjesto na kojem mogu dobiti savjete koji im pomažu u odabiru novih naslova za čitanje.

Pitanje P15 upućuje na to da korisnici za dobivanje ideja o tome što čitati često traže podršku u obliku informacija od onih koji su knjigu već pročitali. Korisnici vrlo korisnim ocjenjuju prikaze na Goodreadsu koji im mogu poslužiti u svrhu dobivanja ideja što čitati. Ispitanik 309 na pitanje o tome što smatra korisnim na Goodreadsu kaže: „Otkrivanje što ljudi čitaju, olakšavanje potrage za novim knjigama.“ Na isto pitanje ispitanik 180 izjavljuje da mu je najkorisnije „To što lagano i pregledno mogu naći gotovo svaku knjigu koja postoji i dobiti osnovne informacije o toj knjizi (autor, godina izdanja, sadržaj...), kao i ocjenu i komentare drugih čitatelja što bude vrlo korisno kada ne mogu odlučiti želim li pročitati neku knjigu ili ne.“ Dakle, korisnici cijene mogućnost da na jednom mjestu pronađu skup potrebnih podataka za donošenje suda o nekoj knjizi. Također, iz njihovih se odgovora i komentara može zaključiti da korisnici doista trebaju pomoć u otkrivanju novih naslova te se koriste sadržajima koje su na Goodreadsu postavili drugi korisnici kako bi donijeli odluku o čitanju nekog djela.

Također, pitanja P9, P10, P14 snažan su pokazatelj savjetodavne uloge prikaza. Pitanjem P9 korisnike se izravno pitalo o tome donose li odluke o čitanju neke knjige na temelju pročitano prikaza koji su korisnici o toj knjizi postavili na Goodreads te je uočeno da se samo 13,3% njih ne vodi prikazima u donošenju odluka o tome što čitati. S druge strane, kada ih se

¹⁶¹ Ibid, str. 321

¹⁶² Usp. Thelwall, Mike; Kousha, Kayvan. Op. cit, str. 981

upitalo koriste li oni prikaze za davanje preporuka drugima, jasno se pokazalo da je većina odgovora potvrdna. Ovi podaci sugeriraju da korisnici kratke zapise o knjigama smatraju informativnima i važnima za svoj proces odlučivanja o knjigama koje će čitati, ali i da spremno nude savjete drugim korisnicima, bez obzira znaju li ih ili ne. To može značiti da korisnici u svojim prikazima jednostavno izražavaju zašto im se neko djelo svidjelo, odnosno, da se u svojim prikazima oslanjaju na privlačnost knjige na temelju koje nude savjete ostalim korisnicima Goodreads-a o tome trebaju li neku knjigu pročitati ili ne.

Sljedeći je korak u ovome radu bilo istraživanje termina kojima se korisnici u svojim prikazima služe ne bi li verbalno izrazili i drugima prenijeli osjećaj koji neka knjiga u njima pobuđuje, tj. njezinu privlačnost.

5.4. Sadržajna analiza prikaza knjiga koje su napisali korisnici iz Hrvatske

Sadržajna je analiza provedena prema kategorijama za rječnik privlačnosti koje je u svojoj knjizi *Readers' Advisory Service in the Public Library* predložila i opisala Joyce Saricks. U istraživanju je korišteno njezinih šest kategorija za razvrstavanje izraza iz odabranih prikaza korisnika: brzina razvoja radnje (eng. *pacing*), karakterizacija (eng. *characterization*), radnja (eng. *story line*), okvir i ton (eng. *frame and tone*) te stil (eng. *style*).¹⁶³ Budući da je u prirodi jezika višeznačnost i da značenje riječi ovisi o kontekstu i načinu na koji ih upotrebljava korisnik, u ovoj su se analizi određeni izrazi mogli svrstati u više kategorija, što znači da ne postoji jedan konačan način razvrstavanja izraza u predložene kategorije. Međutim, provedena je analiza s ciljem što veće točnosti i podudarnosti s objašnjenjima kategorija koje je dala Saricks kako bi rezultati bili što relevantniji za knjižničarsku profesiju.

Saricks je prvu kategoriju za razvrstavanje izraza - brzina razvoja radnje (eng. *pacing*) - objasnila kao brzinu kojom se radnja i likovi otkrivaju u knjizi. Također, tu se svrstava i obilježje knjige da li u njoj prevladavaju dijalozi ili opisi, kao i dužina rečenica i ulomaka te pravocrtnost, odnosno postojanje paralelne kompozicije.¹⁶⁴ Druga kategorija za razvrstavanje izraza - karakterizacija (eng. *characterization*) - je obilježje koje se odnosi na likove u knjizi. Saricks u ovu kategoriju svrstava odnose među likovima, njihovu važnost u odnosu na radnju, mogućnost

¹⁶³ Usp. Saricks, Joyce. Op. cit, str. 44-64.

¹⁶⁴ Ibid, str. 44-49

čitatelja da se poistovjeti s nekim likom te njihov razvoj kroz jedan ili više povezanih romana.¹⁶⁵ Treća kategorija za razvrstavanje izraza – radnja (eng. *story line*) - je kategorija koja se ne odnosi samo na ono o čemu neka knjiga govori, već i na to koliko je radnja važna u nekom djelu te je li ona više usmjerena na aktivnosti likova ili na njihov mentalni svijet.¹⁶⁶ Četvrta kategorija za razvrstavanje izraza - kategorija okvira i tona (eng. *frame and tone*) - vrlo je kompleksna kategorija koja se odnosi na nekoliko obilježja u knjizi. Naime, ona obuhvaća okolnosti radnje (eng. *setting*), koje su zapravo „vrsta atmosfere ili tona koji prevladava u knjizi, osjećaj koji dobijemo kada ju čitamo.“¹⁶⁷ Dakle, okvir i ton odnose se na pozadinu radnje koju autor stvara u nekom djelu, na osjećaj koji autor u čitatelju stvara različitim sredstvima. Naposljetku, peta kategorija za razvrstavanje izraza – stil (eng. *style*) – obilježje je svakoga pisca ponaosob, koje se u njegovom djelu otkriva u tekstu i koje čitatelji najčešće prepoznaju na razini samoga teksta i cjelokupnog dojma o knjizi.

5.4.1. Uzorak za sadržajnu analizu

Za drugi dio istraživanja, sadržajnu analizu prikaza, iz skupine *CROATIA/grupa za čitatelje iz Hrvatske i na hrvatskom jeziku* odabrano je 20 prikaza koje su korisnici iz navedene grupe napisali o pojedinim knjigama. Kao što joj govori ime, analiza sadržaja metoda je koja se koristi u istraživanjima usmjerenima na sam sadržaj.¹⁶⁸ Budući da se u ovom dijelu istraživanje fokusira na sadržajna obilježja tekstova odabranih prikaza koje su stvorili korisnici Goodreads-a iz Hrvatske, ova istraživačka metoda odgovara cilju da se u tim prikazima analiziraju izrazi koje su autori koristili, a koji se odnose na izražavanje privlačnosti knjige.

U ovom su dijelu istraživanja odabrani prikazi koji su dovoljno sadržajni, tj. oni koji imaju određenu količinu teksta. Korisnici na Goodreadsu mogu u prikazu objaviti slike ili samo jednu riječ ili rečenicu pa ti prikazi nisu uzimani u obzir. Kao okvir unutar kojega su odabrani prikazi, postavljen je uvjet da odabrani prikaz treba imati minimum od 500 i maksimum od 3000 znakova. Osim toga, važno je bilo izabrati korisnike koji pišu prikaze na hrvatskom jeziku, jer se određeni broj njih u svojim prikazima koristi engleskim jezikom, bez obzira na mjesto

¹⁶⁵ Ibid, str. 50-55

¹⁶⁶ Ibid, str. 55-58

¹⁶⁷ Ibid, str. 59

¹⁶⁸ Usp. Halmi, Aleksandar. Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima. Zagreb: Naklada Slap, 2005., str. 382

stanovanja. Prema tome je uzorak u ovom dijelu istraživanja namjeran. U analizu su uključeni prikazi devetnaest različitih naslova knjiga. Uključena su dva prikaza različitih korisnika o jednom od naslova, što je sveukupno 20 prikaza.

Zbog ograničenosti istraživanja na korisnike iz Hrvatske, rezultati se ne mogu generalizirati na sve korisnike Goodreads, nego pokazuju određene trendove u čitalačkoj kulturi hrvatskih čitatelja i korisnika Goodreads. Također, bitno je napomenuti da se za ovaj se dio istraživanja ne može isključivo odrediti da su prikaze napisali govornici hrvatskog jezika koji su isključivo stanovnici Hrvatske, jer iako su odabrani iz grupe koja okuplja članove Goodreads iz Hrvatske, u nju su učlanjeni i korisnici iz drugih država te oni koji su iselili iz Hrvatske.

5.4.2. Rezultati analize sadržaja prikaza korisnika

Sadržajna analiza obuhvatila je devetnaest naslova: Pan (Knut Hamsun), Čovjek zvan Ove (Fredrik Backman), The Passage (Justin Cronin), Svjetionik (Virginia Woolf), Avanture nevaljale djevojčice (Mario Vargas Llosa), The Immortalists (Chloe Benjamin), Kradljivica knjiga (Markus Zusak), The One (John Marrs), Svijet se raspada (Chinua Achebe), Ivan Meštrović: The Making Of A Master (Maria Meštrović), Loaded (Christos Tsiolkas), Kći Lotrščaka (Marija Jurić Zagorka), 100% društveni uzgoj (Iva Tkalec), Pukotine & druge priče (Ivo Brešan), Gospodar muha (Golding, William), Irbis (Aleksandar Žiljak), Okovi prošlosti (Andrea Tomić), American Gods (Neil Gaiman) i Knjiga kratkih vječnih ljubavi (Andrej Makine).

Provedenom sadržajnom analizom prikaza korisnika dobiveni su sljedeći rezultati:

Tablica 1. Tablica 1. Sadržajna analiza prikaza korisnika R1-R5

Izrazi privlačnosti knjige korišteni u prikazima korisnika					
Korisnici:	R1	R2	R3	R4	R5
Prva kategorija privlačnosti: brzina razvoja radnje	u ritmu godišnjih doba	/	/	radnja je spora i temeljita	jedna kronološka crta
Druga kategorija privlačnosti: arakterizacija	složen lik Glahna; ironična karikatura	Smiješno i simpatično, naporno i izluđujuće ponašanje glavnog lika	Ove je umirovljeni stari čangrizavac; bijesan na sve i svakoga, pun principa; voli	puuno likova	prvenstveno govori kroz misli drugih likova; dosadan život likova; tri dijela i svaki dio

			pravila i rutinu; ni na kraju romana nije simpatičan starac; naporan tip		ima lika na kojem je fokus
Treća kategorija privlačnosti: radnja	priča dvoje ljubavnika-mrzitelja; misteriozni događaj	ljubav okosnica radnje; prilagodba okolini, tolerancija, želja za promjenom	kad mu se u život upletu i unesu nemir njegovi stari, i novi susjedi, i jedna mačka, Ove će dati sve od sebe da stvari ponovno dovede u red	tajni projekt pod vodstvom vojske; ljudska populacija spada na šačicu ljudi koji žive u stalnom strahu i oprezu; noć izvan zidina znači sigurnu smrt	ako očekujete radnju, nećete je pronaći; prati život nekoliko ljudi i njihov pogled na taj život
Četvrta kategorija privlačnosti: okvir i ton	neizvjesno do kraja; norveški kraj	topla priča; interesantna priča		miks horora i distopije; puno akcije; kompleksna, intezivna priča	nešto mirnije; nešto poetično i mirno
Peta kategorija privlačnosti: stil	vizualne, akustične, olfaktivne slike; sinestezijski	realan prikaz života	/	vješto osvježeni već izlizani motivi; preopširni opisi;	eksperimentalna knjiga modernizma; ne prolazi se lako kroz djelo; do izražaja dolazi ljepota jezika; žive slike, pune boja

Tablica 2. Sadržajna analiza prikaza korisnika R6-R10

Izrazi privlačnosti knjige korišteni u prikazima korisnika					
Korisnici:	R6	R7	R8	R9	R10
Prva kategorija privlačnosti: brzina razvoja radnje	/	pravocrtna radnja	/	/	/
Druga kategorija privlačnosti: arakterizacija	"zločesta curica" vodi vrlo buran život	Varya, Klara, Simon i Daniel su djeca iz tradicionalne židovske obitelji	Glavna junakinja romana, devetogodišnja djevojčica Liesel; Rose, žena koja je unatoč neprestanoj nerasploženosti i grubosti	pet nepovezanih likova	Okonkwo kao glavni lik i nije netko koga možete zavoljeti

			mekog srca te Hans Hubermann, dobrodušni soboslikar; strpljiv i brižan očuh		
Treća kategorija privlačnosti: radnja	ljubavna priča protkana političkim zbivanjima; gotovo cijeli život glavnog junaka; nevjerojatne situacije	Da znaš točan dan kada ćeš umrijeti, kako bi odabrao živjeti?; pratimo živote četvero djece koji su to pitanje postavili gatari kako postaju odrasli ljudi	priča djevojčice kojoj u kaosu Drugog svjetskog rata knjige znače život; priča prati život djevojčice s novim roditeljima; bolešću iscrpljenog židovskog mladića Maxa Hubermannovi skrivaju u svom podrumu	upoznajemo pet nepovezanih likova koji saznaju ime svoje srodne duše	Afrika je dugo živjela svojim životom i njegovala svoje običaje sve dok nije došao bijeli čovjek i počeo mijenjati njihove svjetove; radnje nema puno; jedan je narod prikazan u svom pravom licu
Četvrta kategorija privlačnosti: okvir i ton	radnja se najvećim dijelom odvija u Parizu; političke i društvene promjene, što u Južnoj Americi (tj. Peruu) što u Europi	/	divna je priča o nadi i ljepoti koje opstaju usred užasa i tuge; neponovljiva priča o ljubavi i smrti	dobar triler, iako često ne odaje dojam trilera, već punokrvne ljubavne drame	ima određeni šarm; prekrasne priče afričkog naroda
Peta kategorija privlačnosti: stil	/	lišena svakog spektakularnog aspekta u smislu bombastičnosti zapleta i raspleta radnje	pripovijeda Smrt; priča istražuje snagu riječi	zanimljivi, a često i šokantan obrati; crna parodija ljudske potrebe za pronalaskom "srodne duše"; subverzivno ironične konotacije; mnoštvo stranica; često naivan i ne odveć dubok, zabavno je štivo; nepretenciozan roman	brojne afričke mudre uzrečice i običaji, a sve bez uljepšavanja i pretvaranja

Tablica 3. Sadržajna analiza prikaza korisnika R11-R15

Izrazi privlačnosti knjige korišteni u prikazima korisnika					
Korisnici:	R11	R12	R13	R14	R15
Prva kategorija privlačnosti: brzina razvoja radnje	/	/	/	/	priče počinju prilično sporo, uvodi su dugački
Druga kategorija privlačnosti: arakterizacija	Meštrović kao buntovni mladić; dijete sa sela; umjetnički genij; zreli čovjek zaogrnut raznoraznim nedaćama; Meštrovićev duhovni, mentalni i fizički razvoj	Devetnaestogodišnji protagonist Ari (koji kod čitatelja budi paletu osjećaja!)	dopadljivi, iako plošni likovi; Pop Šimun oslikava licemjerje kaptolskog svećenstva	/	motiv žene je prilično postojan kroz sve priče - ona je zanovijetalo, samo više na muža, udeblja se nakon braka i muškarcu je zapravo život gotov kad se njome oženi
Treća kategorija privlačnosti: radnja	detaljan prikaz Meštrovićevog života	/	prikaz života u ondašnjem Zagrebu i Turopolju; pojedinac se bori i protiv struktura moći; otvoreno se opisuje i osuđuje hipokrizija "božjih ljudi"	priče odražavaju sliku društva u kojem smo strašno otuđeni	sve se priče bave odnosom prošlog i sadašnjeg; obično u političkom smislu
Četvrta kategorija privlačnosti: okvir i ton	/	daje uvid u klupsku, queer scenu, nabijenu drogom i seksom; surova i - na trenutke – šokantna	bajkovit prikaz	ljudska toplina izvire iz svake priče; distopija	priče su depresivne; ton beznada, smrti i nemogućnosti lika da se dalje bori; politička kritika
Peta kategorija privlačnosti: stil	citirano je podosta pisama između Meštrovića, njegove djece, bliskih suradnika, političkih poznanika, prijatelja ali i neprijatelja	vrvi glazbenim/filmskim referencama; djelo je podijeljeno u četiri dijela od kojih svaki ima svoj soundtrack; neuredni dijalozi	pitka proza, s tipično uzbuđljivom fabulom (makar predvidivom); provokativan	svaka priča je svijet za sebe; iznenađenje na kraju; podsjeća na Aldousa Huxleyja	sastoji se od 6 priča; fantastični motivi; razočaravajući završetci; antiklimatičnost; jasno i nedvosmisleno; preizravna književnost

Tablica 4. Sadržajna analiza prikaza korisnika R16-R20

Izrazi privlačnosti knjige korišteni u prikazima korisnika					
Korisnici:	R16	R17	R18	R19	R20
Prva kategorija privlačnosti: brzina razvoja radnje	početak je dosadnjikav; vrlo brzo počinje zaplet	/	/	/	/
Druga kategorija privlačnosti: arakterizacija	brutalno do kraja ogoljen čovjek, bez ikakvog uljepšavanja ili klišeja	karakterizacija likova ne postoji; do polovice romana likovi su motivirani zaradom, od pamfleta na dalje moralom; protagonist je pripovjedač	/	misteriozni gospodin Wednesday; razni likovi koji su dobrim dijelom likovi iz mitologije ili su povezani s njom	/
Treća kategorija privlačnosti: radnja	priča o borbi dobra i zla	/	povijesno-ljubavna knjiga; o ljubavi, slobodi i nepromjenjivosti ljudskog karaktera; ljubav, rat, bitka sa samim sobom; želja za slobodom i nada	glavni lik nakon izlaska iz zatvora saznaje da mu je žena poginula; vraćajući se kući, u avionu upoznaje gospodina Wednesdaya koji mu nudi posao; on prihvaća	priče o odrastanju i sazrijevanju ljubavi; stvarnost života u totalitarnom SSSR-u
Četvrta kategorija privlačnosti: okvir i ton	djelo je neopisivo dojmljivo; poruka je mračna; egzistencijalistička filozofija	pun akcije	čini se da ne čitate knjigu već da se istovremeno nalazite u koži glavnog lika i gledate neki film	mračno; nerealno i životno	mračni i teški događaji
Peta kategorija privlačnosti: stil	upotreba metafizičkih elemenata i metafora, prenesenih, dubljih značenja svega, simbola i sumornih filozofskih pitanja; radnja i autorove poruke vrlo su slojevite; u skupinu kojoj pripadaju Tolkien, Huxley i Orwell	pun zabavnih pop kulturnih referenci; počinje kao akcija, završava kao propovijed; podsjeća na hrv. romane 19. stoljeća; humoristične reference; naracijski problemi	odlično barata riječima; predivni, bogati, ali ne i naporni opisi; i stare i mlade će natjerati na razmišljanje i preispitivanje	kreativan i totalno drugačiji od svojih suvremenika; avantura; fantasy; zabavno, poučno, ironično	ne koristi grube riječi; jednostavno i jasno; predivne, slikovite rečenice pune simbolike; poezija, melankonija, politika, polemika; svaka se rečenica može iščitati na više

					načina
--	--	--	--	--	--------

Iz navedenih je rezultata vidljivo kako nije svaka kategorija zastupljena u svakom prikazu, tj. neki korisnici u svojim su prikazima više pozornosti pridavali jednoj kategoriji, dok bi neka druga u prikazu bila manje zastupljena.

5.4.3. Rasprava

Nakon provedene analize sadržaja odabranih prikaza korisnika o pročitanim knjigama, svakoj su kategoriji pridruženi izrazi koji su korišteni za njezino izražavanje. Tako je dobivena tablica s navedenim izrazima koje su korisnici u svojim prikazima upotrebljavali za opis određenih svojstava pročitanih knjiga.

Tablica 5. Sumiran prikaz izraza za privlačnost knjige

Izrazi za opis privlačnosti knjige	
Brzina razvoja radnje	u ritmu godišnjih doba; sporo; temeljito; pravocrtno; spor početak; dug uvod; dosadan početak; brzo počinje zaplet; jedna kronološka crta
Karakterizacija	složen lik; ironična karikatura; smiješno; simpatično; naporno; izluđujuće ponašanje; umirovljen; čangrizavac; bijesan na sve; pun principa; voli pravila i rutinu; nije simpatičan; naporan; puno likova; govori kroz misli drugih likova; tri dijela i svaki dio ima lika na kojem je fokus; vodi buran život; djeca iz tradicionalne židovske obitelji; devetogodišnja djevojčica; žena koja je unatoč neprestanoj neraspoloženosti i grubosti mekog srca; dobrodušan; strpljiv i brižan; nije netko koga možete zavoljeti; nepovezani likovi; lik budi paletu osjećaja; buntovan mladić; dijete sa sela; umjetnički genij; zreli čovjek s raznim nedaćama; dopadljivi likovi; plošni likovi; lik oslikava licemjerje; žena zanovijetalo; brutalno ogoljen čovjek; bez uljepšavanja; bez klišeja; nema karakterizacije; misteriozan lik; likovi iz mitologije ili su povezani s njom; mentalni i fizički razvoj lika
Radnja	priča dvoje ljubavnika-mrzitelja; misteriozni događaj; ljubav okosnica radnje; prilagodba okolini; želja za promjenom; nastojanje da se sve ponovno

	dovede u red; tajni projekt pod vodstvom vojske; ljudska populacija spada na šačicu ljudi koji žive u stalnom strahu i oprezu; noć izvan zidina znači sigurnu smrt; nema radnje; prati dosadan život nekoliko ljudi i njihov pogled na taj život; ljubavna priča; politička zbivanja; prati cijeli život junaka; prati djecu koja odrastaju; priča djevojčice u kaosu Drugog svjetskog rata; život djevojčice s novim roditeljima; skrivaju židovskog mladića u podrumu; dolazak bijelog čovjeka u Afriku; prikaz jednog naroda; detaljan prikaz života lika; život u Zagrebu i Turopolju; borba protiv struktura moći; osuda hipokrizije „božjih ljudi“; odraz otuđenog društva; odnos prošlosti i sadašnjosti; borba dobra i zla; povijesno-ljubavna priča; nepromjenjivost ljudskog karaktera; ljubav; rat; bitka sa samim sobom; želja za slobodom; nada; odrastanje; sazrijevanje ljubavi; stvarnost života u totalitarnom SSSR-u
Okvir i ton	neizvjesno do kraja; norveški kraj; topla priča; interesantno; miks horora i distopije; puno akcije; mirno; poetično; Pariz; političke i društvene promjene; Peru; Europa; neponovljivo; nada i ljepota koje opstaju usred užasa; triler; dojam ljubavne drame; priče afričkog naroda; klupska, queer scena; droga i seks; surov; distopija; depresivno; intenzivno; beznađe; politička kritika; egzistencijalistička filozofija; dojmljivo; mračno; dojam da se nalazimo u koži lika; nerealno; životno; teški događaji
Stil	vizualne, akustične, olfaktivne slike; sinestezijski; žive slike; slike pune boja; realan prikaz života; vješto osvježeni već izlizani motivi; preopširni opisi; kompleksno; eksperimentalna knjiga modernizma; tri dijela i svaki dio ima lika na kojem je fokus; prvenstveno govori kroz misli drugih likova; ne prolazi se lako kroz djelo; naracijski problemi; do izražaja dolazi ljepota jezika; nema spektakularnosti; nema bombastičnosti; istražuje snagu riječi; zanimljivi obrati; šokantno; crna parodija; ironično; naivno; nije duboko; zabavno; nepretenciozno; bez uljepšavanja; bez pretjerivanja; afričke uzrečice i običaji; provokativno; bajkovito; citati pisama; glazbene i filmske reference; soundtrack dodijeljen svakom dijelu; neuredni dijalozi; pitka proza; predvidljivo; uzbudljiva fabula; iznenađujuć kraj; podsjeća na A. Huxleyja; fantastični motivi; razočaravajući završetci; antiklimatičnost; jasno

	i nedvosmisleno; preizravno; metafizički elementi; metafore; preneseno značenje; simboličnost; filozofska pitanja; slojevitost; u skupini s Tolkienom, Huxleyjem i Orwellom; kulturne reference; podsjeća na hrvatske romane 19. st.; humoristične reference; kreativno; drugačije od suvremenika; avanturističko; fantasy; jednostavno; bez grubih riječi; jasno; slikovito; melankolično; polemičnost; mogućnost višestrukog iščitavanja rečenica
--	---

Iz ovoga je tabličnog prikaza vidljivo da su sve kategorije za opis privlačnosti knjige koje je predložila Saricks zastupljene u prikazima koje o pročitanim knjigama pišu korisnici Goodreads iz Hrvatske. Time je potvrđena četvrta hipoteza postavljena u ovom istraživanju, odnosno to znači da kategorije koje je predložila Saricks funkcioniraju u slučajevima stvarnih opisa knjiga koje su stvorili sami čitatelji.

Također, može se uočiti da korisnici Goodreads, za koje se može reći da čitaju knjige iz užitka, tj. rekreativno, te nisu stručnjaci u pisanju kritika niti svoje sadržaje na toj društvenoj mreži stvaraju kao informacijski stručnjaci, u svojem jeziku za opis knjiga koriste izraze koji bi se lako mogli smjestiti u kontekst savjetodavnog rada knjižnica. Zapravo, njihov je jezik pretežno dovoljno stručan i jasan da bi se moglo reći kako se čitatelji dobro snalaze u korištenju i razumijevanju rječnika privlačnosti knjiga. Time se potvrđuje teza koju je iznijela Stover o pojavi tzv. divljih savjetnika.¹⁶⁹ Odnosno, radi se o osobama za koje možemo pretpostaviti da nisu stručnjaci u savjetodavnoj knjižničnoj djelatnosti, a ipak oni putem interneta na sebe preuzimaju ulogu onih koji savjetuju druge čitatelje. U prilog tvrdnji da autori prikaza savjetuju druge korisnike Goodreads idu i njihove izjave: „preporuka od mene za dobro društvo“ (R2); „od mene preporuka!“ (R6); „ovu preporučujem svima koji vole dobru književnost“ (R14); „svakako će vam se svidjeti“ (R16); „preporučujem svima“ (R18); „morate pročitati“ (R19) i „moje preporuke za čitanje“ (R20).

Osim toga, čitatelji pokazuju tendenciju da u prikazima knjiga prepoznaju određene elemente kojima je svrha iskazivanje privlačnosti knjige. To potvrđuje ispitanik 337 koji je u anketi na pitanje P6 o razlozima objavljivanja prikaza na Goodreadsu izjavio: „volim izdvojiti neke citate za koje smatram da daju dobar uvid u samo djelo (stil, ton, teme itd.)“. Time se izravno referira na svijest o tome da postoje određene kategorije prema kojima čitatelj može

¹⁶⁹ Stover, Kaite M. Op. cit, str. 246

vrednovati književno djelo u odnosu na vlastite preferencije i unutar kojih se djelo može opisati. Da je opis pročitanih djela korisnicima bitan, pokazuje komentar ispitanika 202 koji je na isto pitanje odgovorio: „zgodno je i da moji prijatelji vide zašto mi se neka knjiga sviđela (ili ne), tako da su upućeni kad diskutiramo“. Bilo bi dobro kada bi čitatelji imali razvijen rječnik privlačnosti kojim će se poslužiti u opisu knjiga, kako bi ti opisi bili što informativniji, a iz provedene se sadržajne analize može vidjeti kako su čitatelji već velikim dijelom usvojili stručan rječnik za opis privlačnosti knjiga.

6. Zaključak

Očekuje se da će ovaj diplomski rad i provedeno istraživanje doprinijeti boljem razumijevanju ponašanja čitatelja na online društvenim mrežama koje su koncentrirane oko knjiga i čitanja. U prvom su dijelu istraživanja dobiveni rezultati koji informacijske stručnjake upućuju u motive koji privlače čitatelje korištenju društvenih mreža poput Goodreads. Otkriveno je da čitatelji trebaju podršku u otkrivanju i odabiru knjiga za rekreativno čitanje. Također, oni tu podršku pronalaze u različitim alatima koje Goodreads nudi, od dodjeljivanja ocjena knjigama, do njihovih opisa, recenzija drugih korisnika, pronalaženja knjiga na Goodreadsovim popisima i sl. Osim toga, otkriveno je da korisnici pišu vlastite prikaze pročitanih knjiga, za što im je motivacija izražavanje mišljenja o knjizi i davanje preporuka drugim korisnicima. Taj podatak upućuje na činjenicu da je čitanje i u virtualnom okruženju društvena aktivnost, čiji se socijalizirajući učinci, potpomognuti tehnologijom, iskazuju na nove načine. Ti su načini raznoliki i knjižničari ih moraju biti svjesni jer na društvenim mrežama poput Goodreads, a van okvira knjižnica, vrvi od aktivnosti vezanih za knjige te se stvara obilje sadržaja važnih za čitalačku kulturu. Stoga se vjeruje da će rezultati istraživanja doprinijeti knjižničarima u praksi jer će im se predstaviti neke nove opcije i trendovi u radu s korisnicima.

Također, drugi je dio istraživanja provedenog u ovom radu prikazao kako je važno da su knjižničari svjesni postojanja rječnika privlačnosti koji koriste čitatelji. Ovaj dio istraživanja može poslužiti kao svojevrsno polazište u definiranju rječnika privlačnosti koji se može primijeniti u hrvatskim knjižnicama. To znači da bi knjižničari koji u svojim knjižnicama obavljaju savjetodavnu ulogu mogli čitateljima koji im se obrate s potrebom za savjetom dati dobro strukturiran savjet, koji slijedi kategorije privlačnosti knjige koje je navela Joyce Saricks. Potvrđeno je da se čitatelji tim kategorijama, iako možda nesvjesno, koriste u svojim opisima knjiga. Osim toga, postojanje definiranog rječnika privlačnosti knjižničarima bi moglo dati jasniju sliku o tome koje izraze mogu koristiti u razgovoru s čitateljima, a za koje mogu pretpostaviti da su čitateljima dovoljno jasni i informativni. Osim izravnih razgovora, rječnik privlačnosti knjižničari mogu koristiti i u tzv. pasivnim ili statičnim oblicima savjetovanja. Na primjer, kod popisa knjiga kojima je ton mračan i sumoran ili u objavi popisa knjiga koje su usmjerene na razvoj lika, a ne na radnju i slično. Povezano s tim, savjetodavni bi se rad knjižničara mogao dodatno olakšati prepoznavanjem kategorija privlačnosti i grupiranjem knjiga koje dijele određena slična obilježja. Tako bi na upit korisnika o tome koja još djela knjižnica

posjeduje, a koja su slična onome koje je pročitao, knjižničar mogao imati dobro argumentiran i stručan odgovor. Iz navedenoga proizlazi da je za posao knjižničara savjetnika od velike važnosti razumijevanje pojma privlačnosti knjige, načina na koji se ta privlačnost objašnjava te poznavanje izraza koje u opisu privlačnosti može koristiti.

Knjižnice pomoću rezultata dobivenih u ovome istraživanju mogu uspostaviti neke vlastite programe kojima će se približiti svojim korisnicima, ponuditi im nove ili poboljšane usluge te promovirati čitanje i sudjelovanje korisnika u čitalačkim aktivnostima. Praćenje trendova u ponašanju čitatelja, koje možemo iščitati iz njihovih aktivnosti na Goodreadsu i sličnim online alatima, otvara potencijal za cjelokupan razvoj knjižnica, od boljeg pristupa izgradnji zbirki i fonda, do boljeg razumijevanja usluga savjetovanja čitatelja, prezentacije fonda korisnicima, uključivanja korisnika u aktivnosti knjižnice, do ponude informativnijih sadržaja i veće vidljivosti knjižnice u zajednici.

7. Literatura

ALA: CODES, URL: <http://www.ala.org/rusa/sections/codes> (1.6.2019.)

Anwyll, Rebecca; Chawner, Brenda. Social Media and Readers' Advisory: A Win-Win Combination?. // *Reference & User Services Quarterly* 53, 1 (2013), str. 18-22.

Beard, David; Vo Thi-Beard, Kate. Rethinking the Book: New Theories for Readers' Advisory. // *Reference & User Services Quarterly* 47, 4 (2008), str. 331-335.

Burke, Susan K.; Strothmann, Molly. Adult Readers' Advisory Services through Public Library Websites. // *Reference & User Services Quarterly* 55, 2 (2015), str. 132-143.

Caplinger, Victoria A. In the Eye of the Beholder: Readers' Advisory from a Cataloging Perspective. // *Reference & User Services Quarterly* 52, 4 (2013), str. 287-290.

Collection Development and Evaluation Section (CODES) Readers' Advisory Committee. Recommended Readers' Advisory Tools. // *Reference & User Services Quarterly* 43, 4 (2004), str. 294-305.

Cordón-García, José-Antonio...[et al.]. *Social Reading: Platforms, Applications, Clouds and Tags*. Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2013.

Dali, Keren. From Book Appeal to Reading Appeal: Redefining the Concept of Appeal in Readers' Advisory. // *The Library Quarterly: Information, Community, Policy* 84, 1 (2014), str. 22-48.

Fister, Barbara. 'Reading as a Contact Sport': Online Book Groups and the Social Dimensions of Reading. // *Reference & User Services Quarterly* 44, 4 (2005), str. 303-309.

Goodreads: CROATIA/grupa za čitatelje iz Hrvatske i na hrvatskom jeziku, URL: <https://www.goodreads.com/group/show/2075-croatia-grupa-za-italtelje-iz-hrvatske-i-na-hrvatskom-jeziku> (1.6.2019.)

Halmi, Aleksandar. *Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima*. Zagreb: Naklada Slap, 2005.

Kousha, Kayvan; Thelwall, Mike; Abdoli, Mahshid. Goodreads Reviews to Assess the Wider Impacts of Books. // *Journal of the Association for Information Science and Technology* 68, 8 (2017), str. 2004-2016.

Lockley, Lucy M.; Tarulli, Laurel. All For One, One For All. // *Reference & User Services Quarterly* 52, 2 (2012), str. 98-101.

- Mackey, Margaret. Learning to Choose: The Hidden Art of the Enthusiastic Reader. // *Journal of Adolescent & Adult Literacy* 57, 7 (2014), str. 521-526.
- May, Anne K....[et. al.] A Look At Reader's Advisory Services. // *Library Journal* 125, 15 (2000), str. 40-43.
- Merga, Margaret K. Are Avid Adolescent Readers Social Networking About Books?. // *New Review of Children's Literature and Librarianship* 21, 1 (2015), str. 1-16.
- Moyer, Jessica. *Research-Based Readers' Advisory*. Chicago: American Library Association, 2008.
- Naik, Yesha. Finding Good Reads on Goodreads: Readers Take RA into Their Own Hands. // *Reference & User Services Quarterly* 51, 4 (2012), str. 319-323.
- Nakamura, Lisa. 'Words with Friends': Socially Networked Reading on 'Goodreads'. // *PMLA* 128, 1 (2013), str. 238-243.
- Saricks, Joyce G. *Readers' Advisory Service in the Public Library*. Chicago: American Library Association, 2005.
- Smith, Duncan. Talking with Readers: A Competency Based Approach to Readers' Advisory Service. // *Reference & User Services Quarterly* 40, 2 (2000), str. 135-142.
- Stover, Kaite M. Stalking the Wild Appeal Factor: Readers' Advisory and Social Networking Sites. // *Reference & User Services Quarterly* 48, 3 (2009), str. 243-246.
- Thelwall, Mike; Kousha, Kayvan. Goodreads: A Social Network Site for Book Readers. // *Journal of the Association for Information Science and Technology* 68, 4 (2017), str. 972-983.
- Trott, Barry. Advising Readers Online: A Look at Internet-Based Reading Recommendation Services. // *Reference & User Services Quarterly* 44, 3 (2005), str. 210-215.
- Trott, Barry. Building on a Firm Foundation: Readers' Advisory over the Next Twenty-Five Years. // *Reference & User Services Quarterly* 48, 2 (2008), str. 132-135.
- Trott, Barry. Improving the Model for Interactive Readers' Advisory Service. // *Reference & User Services Quarterly* 45, 3 (2006), str. 205-212.
- Wyatt, Neal. 2.0 for Readers. // *Library Journal* 132, 18 (2007), str. 30-33.

Izvori

Slika 1. Profil korisnika na Goodreadsu, URL:

<https://www.goodreads.com/user/show/61119066-maja> (2.6.2019.)

Slika 2. Proširene „knjižne police“ korisnika na Goodreadsu, URL:
<https://www.goodreads.com/user/show/10283252-i-m-not> (2.6.2019.)

Slika 3. Web stranica za rasprave na Goodreadsu, URL: <https://www.goodreads.com/topic>
(2.6.2019.)

Slika 4. Polica „Read“ na Goodreadsu s ocjenama i recenzijama korisnika, URL:
<https://www.goodreads.com/review/list/28179541-babybook?order=d&sort=review&view=reviews> (2.6.2019.)

Slika 5. Izgled web stranice knjige na Goodreadsu, URL:
<https://www.goodreads.com/book/show/22875103-the-fishermen> (2.6.2019.)

Title: Goodreads and readers' advisory exemplified by Croatian users

Abstract: Goodreads is a website which was launched in 2007 with the purpose of connecting users around books. It is a type of social network for readers. This paper investigates the existence of readers' advisory in book reviews among the users in a group which gathers Goodreads users from Croatia. The aim of this paper is to discover how are writing book reviews and readers' advisory on Goodreads interrelated and how the users react to recommendations and advice given to them by other Goodreads users. The additional aim is to detect the expressions which the users from Croatia use in their book reviews to describe a book's appeal.

Two methods were used to reach these aims. Content analysis was used to analyze book reviews for the purpose of detecting book appeal expressions and an online questionnaire was used to collect information on users' opinions and attitudes about Goodreads usefulness to their reading experience.

Based on the obtained results, a set of suggestions is given to professional librarians so that they understand and employ the benefits of Goodreads in their own work, especially concerning readers' advisory service.

Keywords: Goodreads, readers' advisory, book appeal, social reading, social tagging

8. Prilozi

8.1. Anketa za korisnike Goodreads-a iz Hrvatske

Poštovani,

pred Vama se nalazi anketa kojom se žele ispitati Vaše uobičajene aktivnosti na Goodreadsu. Anketa se sastoji od 17 pitanja za čije je ispunjavanje potrebno otprilike 7 minuta. Upitnik je anonimn i Vas se moli da iskreno odgovorite na sva pitanja.

P1: Odredite svoj spol:

- Ženski
- Muški

P2: Kojoj dobnoj skupini pripadate:

- Mlađi od 16 godina
- 17-25 godina
- 26-39 godina
- 40-59 godina
- 60 godina i stariji

P3: U kojoj državi živite?

- Hrvatska
- Bosna i Hercegovina
- Srbija
- Crna Gora
- Slovenija
- Ostalo: _____

P4: Koliko ste dugo član Goodreads-a?

- manje od 12 mjeseci
- 1-2 godine
- 3-4 godine
- 5 godina i više

P5: Objavljujete li prikaze knjiga (reviews) na Goodreadsu?

- Ne, nikad.
- Da, za svaku knjigu koja mi se sviđa.
- Da, za svaku knjigu koju pročitam.
- Da, za neke od knjiga koje pročitam.
- Ostalo: _____

P6: Zbog kojeg razloga objavljujete prikaze knjiga (reviews) na Goodreadsu? (Moguće je odabrati više odgovora):

- Želim izraziti svoje mišljenje o knjizi.
- Želim preporučiti knjigu drugima.
- Ne objavljujem prikaze.
- Ostalo: _____

P7: Čitate li prikaze knjiga (reviews) drugih članova Goodreadsu?

- Ne, nikad.
- Da, ako ga je napisao član moje mreže (prijatelj, sljedbenik, osoba koju slijedim).
- Da, ako me knjiga zanima, bez obzira na to tko je napisao prikaz.

P8: Odgovarate li (komentirate) na prikaze drugih članova Goodreadsu?

- Ne, nikad.
- Da, ako ga je napisao član moje mreže (prijatelj, sljedbenik, osoba koju slijedim).
- Da, ako me knjiga zanima, bez obzira na to tko je napisao prikaz.

P9: Jeste li ikad odlučili pročitati neku knjigu zbog pročitane prikaza (review) na Goodreadsu?

- Ne, nikad.
- Da, ako ga je napisao član moje mreže (prijatelj, sljedbenik, osoba koju slijedim).
- Da, bez obzira na to tko je napisao prikaz.

P10: Jeste li u svojim prikazima (reviews) predložili drugim članovima Goodreads da pročitaju knjigu koju opisujete?

- Ne, ne pišem prikaze.
- Ne, nikad u svojim prikazima ne predlažem drugima da pročitaju knjigu.
- Da, predlažem drugima da pročitaju knjigu u svakom prikazu koji napišem.
- Da, predlažem drugima da pročitaju knjigu, a ne u svakom prikazu koji napišem.

P11: Jeste li koristili pisanje prikaza na Goodreadsu (reviews) da biste nekome sugerirali da knjigu koju opisujete nije vrijedno čitati?

- Ne, ne pišem prikaze.
- Ne, nikad.
- Da, u svakom prikazu koji napišem.
- Da, ponekad.

P12: Jeste li koristili opciju preporuke (recommend) na Goodreadsu da nekome preporučite knjigu?

- Ne, nikad.
- Da, uz pisanu poruku.
- Da, bez dodatne poruke.

P13: Jeste li ikad pročitali knjigu na temelju preporuke (recommend) na Goodreadsu?

- Ne, nikad nisam dobio/la preporuku.
- Ne, nikad nisam prihvatio/la dobivenu preporuku.
- Da, prihvatim preporuku svaki put.
- Da, povremeno prihvatim preporuku.

P14: U koje svrhe koristite Goodreads? (Moguće je označiti više odgovora)

- Za izgradnju svoje knjižnice knjiga (praćenje pročitano i sl.)
- Za čitanje prikaza knjiga od drugih korisnika.
- Za komunikaciju s prijateljima i osobama koje slijedim ili me slijede na Goodreadsu.
- Za dobivanje ideja o tome što čitati iduće.

- Ostalo: _____

P15: Što smatrate najkorisnijim dijelom Goodreadsa?

Molimo _____ unesite _____ svoj _____ odgovor
ovdje: _____

P16: Smatrate li da nešto na Goodreadsu nije dobro napravljeno, da bi se moglo bolje napraviti ili da nešto na Goodreadsu nedostaje?

Molimo unesite svoj odgovor ovdje:

P17: Imate li dodatnih komentara o Goodreadsu?

Molimo unesite svoj odgovor ovdje:

Hvala!

8.2. Popis prikaza korisnika

R1: Hamsun, Knut: Pan, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/38648804-marijana?order=d&sort=review&view=reviews>(10.5.2019.)

Ne sjećam se kad me neki roman toliko zapanjio, oduševio i razočarao u isto vrijeme. U ritmu godišnjih doba Hamsunov stil vješto vrluda poput ribe u moru lirskih pasaža koje intenzivnošću vizualnih, akustičnih, olfaktivnih slika sinestezijski dočaravaju život norveškog kraja, prije svega prirode. Nemoguće je neprimjetiti izrazitu sličnost sa Sudetinim Morom u načinu pripovjedaanja lirskog subjekta i opisa, mada je sam Sudeta priznao da nikad nije pročitao Pana, što se čini još nevjerojatnije.

Hamsunov stil neizvjesno do kraja vodi priču dvoje ljubavnika-mrzitelja poručnika Glahna i Edvarde koji funkcioniraju poput dva zemljina pola otkrivajući nijansiranost osjećaja, ali i razarajuću snagu ljubavi. Jedan od najpotresnijih trenutaka je svakako žrtvovanje vlastitog ljubimca Ezopa i ostavljanje njegovog leša pred Edvardinim pragom. Pan uvijek neograničeno antitetično lebdi između sna (mitologije) i stvarnosti, ljubavi i mržnje, kulture i prirode koji autor s lakoćom integrira i balansira.

Epilog na kraju romana samo je dodatna nadogradnja u svrhu karakterizacije složenog lika Glahna. Razjašnjava se misteriozan događaj nakon G. odlaska i to iz vizure zapravo ironične karikature koja će doslovno glavnog lika koštati glave.

R2: Backman, Fredrik: Čovjek zvan Ove, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/21285672-tonkica?order=d&sort=review&view=reviews> (10.5.2019.)

Jedan od onih likova koji se uvuku pod kožu, ali ne odmah.. Prvo vam dižu živce na maksimum, no kasnije sve to pređe u svidanje. Smiješno i simpatično, naporno i izluđujuće ponašanje glavnog lika drži priču interesantnom. Život prikazan na realan način gdje je ljubav okosnica, bit ove cijele tople priče. Kako prijateljske, tako i romantične.. Prilagodba okolini, tolerancija, želja za promjenom.. Sve je to moguće ako čovjek odluči.

Drago mi je što smo se družili Ove i ja i cijela ostala ekipa. Preporuka od mene za dobro društvo!

R3: Backman, Fredrik: Čovjek zvan Ove, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/23649984-valentina?order=d&sort=review&view=reviews> (30.5.2019.)

Čovjek zvan Ove je umirovljeni stari čangrizavac, koji je bijesan na sve i svakoga, pun principa tip, kao da je došao iz nekog drugog vremena. Ali i takav vam se Ove na kraju uvuče pod kožu. Jer kako se priča raspliće i doznajemo više o Oveovoj prošlosti, polako se otkriva sve ono što Ove zapravo je, i sve ono što ljudi oko njega nisu.

Ove je izgubio jedinu osobu koja ga je ikad razumjela. I nema tog vremena koje bi moglo zaliječiti njegove rane. A čovjeku poput Ovea nema puno smisla živjeti za druge stvari. Osim, možda, živjeti za dobrobit nekog drugog? Ove voli pravila i rutinu. I stoga kad mu se u život upletu i unesu nemir njegovi stari, i novi susjedi, i jedna mačka, Ove će dati sve od sebe da stvari ponovno dovede u red.

Ove ni na kraju romana nije simpatičan starac. I dalje je naporan tip. Ali drago vam je da tu i tamo još ima tipova poput njega. I izmamit će vam osmijeh na lice :-)

R4: Cronin, Justin: The Passage, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/28179541-babybook?order=d&sort=review&view=reviews> (10.5.2019.)

Iako sam upoznata s ovom knjigom već dulje vrijeme nisam je planirala čitati sve dok ne domognem svih nastavaka. Međutim kako svaki put kad dođem u knjižnicu ova knjiga tužno stoji sama na polici ko neko siročče, a ja nisam imala srca ostavit je tamo samu preko blagdana, nije bilo druge nego da je poneseš doma.

Sve počinje jednim tajnim projektom pod vodstvom vojske, jer normalno, vojska je uvijek zadužena za sva sranja. Nakon što projekt ode k vragu svijet će uskoro postati pusto mjesto, a ljudska populacija će spasti na šačicu ljudi koji žive u stalnom strahu i oprezu, u nekoj vrsti enklava i za koju noć izvan zidina znači sigurnu smrt..

Odličan miks horora i distopije s puno akcije i puuno likova. Sviđa mi se kako vješto osvježio i ubacio u priču neke već toliko izlizane motive.

Radnja je spora i temeljita u toj mjeri da ponekad zna ići na živce, razlog k tomu su preopširni opisi koji su glavni nedostatak ove knjige, iz zbog kojih se često činilo da radnja stoji u mjestu.

Usprkos tome mora se priznati da je čovjek smislio kompleksnu, intezivnu priču koja mami čitatelja na još.

Što se zbiva dalje ja neću tako skoro saznati jer moja knjižnica posjeduje samo Prijelaz a nastavke će nabaviti jednom..valjda.

R5: Woolf, Virginia: Svjetionik, URL:<https://www.goodreads.com/user/show/63078837-eristina> (13.5.2019.)

Ako već niste shvatili, moje ocjenjivanje knjige ne označava ništa drugo nego koliko mi je draga knjiga i kolike su mogućnosti da ću je ponovno pročitati. Ne govore mnogo o kvaliteti.

Ipak, napisat ću ovaj osvrt kako bih prenijela svoje dojmove i možda potaknula nekoga da pročita ovu knjigu.

Ovo je jedna od eksperimentalnih knjiga modernizma i to joj kod mene ne pomaže mnogo, ali je dosada jedna od dražih takvih eksperimentalnih knjiga koje sam pročitala.

Ako očekujete radnju, nećete je pronaći. Pratite samo jednu kronološku crtu od spominjanja svjetionika do konačnog posjeta svjetioniku. Knjiga se sastoji od tri dijela i svaki dio ima lika na kojem je fokus: u prvom dijelu to je gospođa Ramsay, u drugom obična spremačica, a u trećem umjetnica Lilly. Ipak, u svakom od djelova pripovjedač fokalizira i na druge likove.

Roman zapravo prati dosadan život nekoliko ljudi i njihov pogled na taj život i njihove odnose, ali prvenstveno govori kroz misli drugih likova tako da kod gđe. R pretežito prevladava divljenje njenom mužu i briga za njenog sina miljenika Jamesa. Unatoč svemu, završivši knjigu ostala sam s nakupinom živih slika, punih boja iako bi većina djela zapravo trebala biti sumorna.

Ne prolazi se lako kroz djelo, ali ipak do izražaja dolazi ljepota jezika i svaka je rečenica zapravo vrlo lijepa.

Ako vam treba nešto mirnije, nešto uz što se možete potpuno izgubiti, ne razmišljajući o prevratima i okretima, nešto poetično i mirno uz kišni dan, ovo je odlična knjiga za to.

R6: Vargas Llosa, Mario: Avanture nevaljale djevojčice, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/30488471-morana-mazor?order=d&sort=review&view=reviews> (13.5.2019.)

Noćas sam završila s čitanjem romana M. Vargasa Llose "Avanture nevaljale djevojčice" (ilitig "Vragolije zločeste curice"), i mogu vam reći da mi je odličan! Riječ je o jednoj vrlo posebnoj ljubavnoj priči protkanoj političkim zbivanjima, a radnja se najvećim dijelom odvija u Parizu što je baš po mom guštu. ❤️ Priča "pokriva" gotovo cijeli život glavnog junaka, Ricarda Somocurcia, od djetinjstva u četvrti Mirafloers u Limi, preko Pariza i (swinging) Londona (tijekom "hipi-godina") pa do Madrida gdje se zatekao u zrelijoj dobi. Glavnu ulogu u Ricardovoj priči ima, naravno, "zločesta curica" ♀ koja je ljubav njegova života, a koja, za razliku od njega, vodi vrlo buran život koji je dovodi u nevjerojatne situacije.

Kako je u knjizi opisan prilično dugačak vremenski period, autor se također bavi i političkim i društvenim promjenama, što u Južnoj Americi (tj. Peruu) što u Europi.

Sve u svemu Llosa je u ovom romanu izvrsno objedinio priču o jednom životu, jednoj ljubavi i političkim previranjima u pozadini. 🐦

Od mene preporuka!

R7: Benjamin, Chloe: The Immortalists, URL: [https://www.goodreads.com/review/list/28146239-ante-the-zmaj?order=d&sort=review&view=reviews\(13.5.2019.\)](https://www.goodreads.com/review/list/28146239-ante-the-zmaj?order=d&sort=review&view=reviews(13.5.2019.))

Ovo je još jedna knjiga koju sam odlučio pročitati nakon što sam iz dana u dan gledao kako bookstagram vrišti o njoj. No, nigdje nije bilo izričito navedeno (barem ja nisam pročitao) kakva je zapravo radnja ove knjige. Ubrzo me, uz naslov, zavela i ideja koju sam, ruku na srce, sam u svojoj glavi smislio. Očekivao sam nekakvu mješavinu YA žanra i fantazije, jer ako se knjiga zove Besmrtnici, što drugo može biti?! Ali vrlo brzo sam doživio svojevrsnu katarzu.

Da znaš točan dan kada ćeš umrijeti, kako bi odabrao živjeti?

Varya, Klara, Simon i Daniel upravo su to pitanje imali na umu kad su se jednog dana našli pred zgradom u kojoj je živjela gatar. Gatar za koju se proćuo glas u gradu kako može svakom čovjeku reći točan datum njegove smrti.

Iako su djeca iz tradicionalne židovske obitelji i njihovi roditelji ne bi odobravali što su povjerovali takvim pričama i uopće se pojavili pred tom zgradom, četvorka naposljetku, svatko za sebe, ulazi na seansu kod misteriozne žene.

I kako godine lete, pratimo živote četvero djece kako postaju odrasli ljudi. Odrasli ljudi koji se, svatko na svoj način, nose sa svojim nesigurnostima, s misterijom koju svaki novi dan nosi. Odrasli ljudi sa svojim ambicijama, željama i (ne)ispunjenim snovima. No, nad njima lebdi pitanje i prati ih u svakom koraku njihova života. Je li stara gatar bila u pravu ili je u pitanju još samo jedno budalasto praznovjerje?

Ovo je knjiga koja je lišena svakog spektakularnog aspekta u smislu bombastičnosti zapleta i raspleta radnje. Neki će možda i zamjeriti što je cijelim svojim opsegom poprilično pravocrtna. No, ova knjiga u svojim redcima krije jedan veliki spektakl zvan život i svaku malu iskru koju taj spektakl nosi. I nosi u sebi jednu veliku opomenu.

R8: Zusak, Markus: Kradljivica knjiga, URL: [https://www.goodreads.com/review/list/67913734-magdalena-throne-of-bookaholic?order=d&sort=review&view=reviews\(13.5.2019.\)](https://www.goodreads.com/review/list/67913734-magdalena-throne-of-bookaholic?order=d&sort=review&view=reviews(13.5.2019.))

Radnja knjige započinje jedne zime, 1939. godine u nacističkoj Njemačkoj, počinje jednom Smrcu i jednom knjigom...

Priču djevojčice kojoj u kaosu Drugog svjetskog rata knjige znače život pripovijeda ona koja je u tim nesretnim trenucima najzaposlenija – Smrt. Ona je cinična, suosjećajna i neizbježna. Smrt nam tako odmah na samom početku predstavlja glavnu junakinju romana, devetogodišnju djevojčicu Liesel, upravo u trenutku kad njezina majka pod prisilom odluči poslati nju i njezinog mlađeg brata kod novih udomitelja, starijeg bračnog para. No, u vlaku, na putu prema novom domu, Lieselin brat umre, a djevojčica na njegovom grobu pronalazi knjigu i, iako ne zna čitati, odluči ju sačuvati jer je podsjeća na brata. Njezina prva knjiga, ma koliko neprimjerena za jedno devetogodišnje dijete bila, nešto će joj kasnije, u nedostatku boljega, savršeno poslužiti kao početno štivo za čitanje.

Priča prati život djevojčice s novim roditeljima – Rose, ženom koja je unatoč neprestanoj nerazpoloženosti i grubosti mekog srca te Hansom Hubermannom, dobrodušnim soboslikarom koji svoje druženje s Liesel uljepšava svirkom na harmonici, kasnije s njom vježba čitanje iako ni sam u tome nije najvještiji te je strpljivo, svaku večer uz djevojčicu koja često ima noćne more.

Lieselini udomitelji su prilično siromašni i nažalost joj ne mogu priuštiti mnogo toga. No, Liesel to uopće nije bitno niti je ikad marila za materijalne stvari. Ona, međutim, otkriva ljubav prema nečemu drugom, nečemu mnogo važnijem i ljepšem – riječima i knjigama. Ta će je ljubav učiniti kradljivicom te ju dovesti u kontakt s mnogim, različitim ljudima, a na kraju će joj spasiti i život.

Uz pomoć strpljivog i brižnog očuha, Liesel uči čitati. Prva knjiga koju čita zajedno s očuhom je upravo ona koju je pronašla na bratovom grobu – Grobarov priručnik, vodič u dvanaest koraka do grobarskog uspjeha. Ostale knjige Liesel “nalazi” ili “posuđuje”, vođena željom za znanjem. Teško je uopće zamisliti koliko je hrabrosti za to bilo potrebno, posebno u to mračno doba tijekom kojeg je često dolazilo do besmislenog paljenja knjiga te progona svih koji ne misle isto. Liesel knjige spašava s neobičnih mjesta, čuva ih i zna svaku stranicu napamet. Čitanjem naglas krati vrijeme bolešću iscrpljenom židovskom mladiću Maxu kojeg Hubermannovi skrivaju u svom podrumu. Max je, naime, sin Hansovog prijatelja koji je Hansu nesebično spasio život tijekom Prvog svjetskog rata. Kao i mnoge druge knjige s istom tematikom, i Kradljivica knjiga kao glavni nosač radnje bira nevinu djecu, koja su se ni kriva ni dužna našla usred tog bezumnog kaosa. Upravo to što imamo priliku saznati kako kroz njihove oči rat izgleda čini ovu knjigu mnogo težom za čitanje. Priča je to koja istražuje snagu riječi, njihovu moć da potaknu, unište, ali i liječe. Zusakov roman o djevojčici i Smrti, divna je priča o nadi i ljepoti koje opstaju usred užasa i tuge. Kradljivica knjiga je neponovljiva priča o ljubavi i smrti, priča koja je već postala klasik te je jedna od onih koje mogu uvelike promijeniti pogled na život.

R9: Marrs, John: The One, URL: <https://www.goodreads.com/review/list/18273081-ana-knjige-su-moj-svijet?order=d&page=2&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

U bliskoj budućnosti svatko ima priliku saznati tko mu je srodna duša. Tako je, “srodnost duša” precizno je genetski definirana i dovoljan je jedan DNA test kako bi saznali puno ime osobe koja je stvorena za vas. Ta tehnologija je u potpunosti promijenila (neki bi rekli i izobličila, op.a.) društvo.

U teoriji sve zvuči idealno – pošalješ uzorak svog DNK u kompaniju koja je otkrila ovu tehnologiju, a oni ti vrate ime osobe koja je drugi dio tvoje duše. Čista romantika! No, u stvarnosti stvari nisu uvijek baš toliko idealne, a bome ni romantične.

Kroz priču upoznajemo pet nepovezanih likova koji saznaju ime svoje srodne duše i kod svake situacije neki je zanimljivi, a često i šokantan obrat. Ne želim previše ulaziti u detalje – svaki je potencijalni spojler. No, vjerujte mi na riječ, svaka od ovih priča kao da je ispala iz neke manje ili više uvrnute epizode tv- serije “Black Mirror”.

Iako je “Onaj pravi” najavljivan kao neki mračni triler, najbolje ga je opisala Morana s bloga “Knjige, knjige, knjigice” i to kao crnu parodiju ljudske potrebe za pronalaskom “srodne duše”. To je fenomenalan opis ove knjige! Toliko smo, kao društvo, zaludeni tom idejom o toj JEDNOJ osobi koju je svemir stvorio da bude savršena za nas. Zar nismo? A ova knjiga istražila je scenarij u kojem je takvo nešto moguće, ali i u kojem pronalazak srodne duše ima i neke svoje mračne strane te subverzivno ironične konotacije.

Po meni, ovo je dobar triler, iako često ne odaje dojam trilera, već punokrvne ljubavne drame. Broji mnoštvo stranica (rubno previše), ali lako se i brzo čita – definicija je page-turnera. I, iako često naivan i ne odveć dubok, zabavno je štivo.

Summa summarum, ovaj nepretenciozan roman ima jako dobru ideju i zabavnu egzekuciju, i ovog je Valentinova baš dobro legao mojoj skeptičnoj naravi.

R10: Achebe, Chinua: Svijet se raspada, URL: <https://www.goodreads.com/review/list/55287577-sara-zovko?order=d&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

Afrika je dugo živjela svojim životom i nje govala svoje običaje sve dok nije došao bijeli čovjek i počeo mijenjati njihove svjetove. Da se razumijemo, mnogi običaji koji su ovdje opisani, zaista su nevjerovatni i nama potpuno barbarski (napuštanje blizanaca u šumi jer su smatrani lošim znakom, sakaćenje umrle djece...), ali kršćanski misionari također nisu donijeli samo dobro i svijetlo. Svi znamo kako je to sve skupa na kraju završilo i kako Afrika danas diše.

Što se tiče knjige, Okonkwo kao glavni lik i nije netko koga možete zavoljeti. Često tuče svoje žene, ne pokazuje ljubav svojoj djeci, jedino što ga zanima je kako će ga selo vidjeti i da ne ispadne kao njegov otac.

Sljedeća stvar je sama radnja, koje zapravo i nema puno.

Ali, ipak ova knjiga ima određeni šarm zbog kojeg je sve drugo nevažno. Prekrasne priče afričkog naroda koje su ovdje spomenute, brojne njihove mudre uzrečice i običaji, a sve bez uljepšavanja i pretvaranja. Jedan je narod prikazan u svom pravom licu, sa svim svojim manama i dobrim stranama.

R11: Meštrović, Maria: Ivan Meštrović: The Making Of A Master,

URL: <https://www.goodreads.com/review/list/56832593-noel?order=d&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

Poprilično detaljan prikaz Meštrovićevog života, od samog djetinjstva u kojem je prepoznat njegov talent, do prvih početaka, odlaska u inozemstvo i neumornog rada cijeloga života.

Autorica je knjige njegova vlastita kći, a samim tim daje nam mogućnost uočiti raznorazne okolnosti koje su utjecale na njegov rad.

Kroz djelo vidimo Meštrovićev duhovni, mentalni i fizički razvoj, od buntovnog mladića svjesnog svoje vrijednosti, dijete sa sela koje neumorno radi na sebi i pomalo isplovljava svoj umjetnički genij, do zrelog čovjeka zaognutog raznoraznim nedaćama koje su se događale kako u svijetu, tako i u njegovom osobnom životu. Usprkos svemu njegova djela odražavaju dubinu proživljenih emocija, dostojanstvo duha unatoč sveopćem pomanjkanju ljudskosti u doba rata, ljepotu i staloženost unatoč destrukciji, hrabrost usprkos svake nade.

U djelu je citirano podosta pisama između Meštrovića, njegove djece, bliskih suradnika, političkih poznanika, prijatelja ali i neprijatelja, a u svemu tome, kako u zlu tako i u dobri, Meštrović je ostao čovjek do kraja, iako nije uvijek donosio dobre odluke, njegova težnja za dobrim ocrtavala se tokom cijelog vijeka. Bio je i ostao, umjetnički i duhovni div.

R12: Tsiolkas, Christos: Loaded, URL: <https://www.goodreads.com/review/list/53927880-marko?order=d&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

Wow, ovo je bila surova i - na trenutke - šokantna vožnja. Loaded daje uvid u klupsku, queer scenu, nabijenu drogom i seksom. Devetnaestogodišnji protagonist Ari (koji kod čitatelja budi paletu osjećaja!) za sebe kaže: "I like music. I like film. I'm going to have sex, listen to music and watch film for the rest of my life. I am here, living my life. I'm not going to fall in love. I'm not going to change a thing, no one will remember me when I'm dead. My epitaph: he slept, he ate, he fucked, he pissed, he shat. He ran to escape history. That's his story." Loaded vrvi glazbenim/filmskim referencama, što je jako pohvalno! Naposljetku, djelo je podijeljeno u četiri dijela (East, North, South, West) od kojih svaki ima svoj soundtrack... (Sister Sledge, John Lennon, Pet Shop Boys, Nirvana). Moja zamjerka je ta što su dijalozi (kojih - uzgred rečeno - ima malo!) nekako, hm, neuredni? Sadržajno su koliko - toliko okayish, ali roman kao da nije prošao kroz konačni proces obrade. Opet, s druge strane, možda je to učinjeno i s namjerom. Who knows... Za kraj, još jedan Arijev (gorkoslatki?) quote: "The world on the screen is much more attractive than the world I move around in."

R13: Jurić Zagorka, Marija: Kći Lotrščaka, URL: <https://www.goodreads.com/review/list/2327338-zeljana?order=d&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

Prvo, godinama nisam čitala hrvatsku beletristiku, a pogotovo Zagorku. Zato mi je bilo osobito zadovoljstvo citati Zagorkinu pitku prozu, s tipično uzbudljivom fabulom (makar predvidivom) i dopadljivim, iako plosnim likovima. Ono što je vrijedno u ovoj knjizi je bajkovit prikaz života u ondasnjem Zagrebu i Turopolju, u kojem se pojedinac bori i protiv struktura moći, kao i protiv razjularene mase predstavljene u Gricanima koji Mandusu spremno izopcuju, iako to kasnije zazale.

Pop Simun, koji oslikava licemjerje kaptolskog svećenstva osobito je znakovit. I danas bi bilo provokativno napisati roman u kojem se toliko otvoreno opisuje i osudjuje hipokrizija "božjih ljudi" koji iskoristavaju puk i žive na račun sirenja straha zbog svoje pozicije moći.

Tu se svakako treba odati priznanje Zagorki da je bila ispred svog vremena ili to više govori o nama, jer se od njenog vremena malo toga promijenilo.

R14: Tkalec, Iva: 100% društveni uzgoj, URL: <https://www.goodreads.com/review/list/11922312-ruzica?order=d&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

S Ivinim pričama susrela sam se prije nekoliko godina, kada sam intenzivno pratila hrvatsku književnost, a pogotovo sve što je došlo od autora rođenih nakon 1980. Već nakon prve priče, mislim da se radilo o depresivnoj djevojci koja je opsesivno kupovala čajne kolutiće, Iva je postala jedna od mojih omiljenih spisateljica (unatoč neobjavljenoj knjizi) i često sam po internetu tražila njezine nove priče.

Iako je Iva u emisiji Knjiga ili život rekla da svoje priče ne smatra pričama distopije, a čini mi se da ih ni ja nisam smatrala takvima kada sam ih čitala pojedinačno, sada kada su okupljene u zbirci, definitivno bih rekla da se tu radi o distopiji. Gotovo svaka priča odražava sliku društva koje će doći (ili koje je već došlo), u kojem smo strašno otuđeni i na različite načine tragamo za onim što bi za nas moglo predstavljati spas.

Svaka priča je svijet za sebe i uvijek mi se sviđelo kamo bi me odvela na kraju, to jest, sviđelo mi se iznenađenje koje bi me dočekalo i neka ljudska toplina koja je izvirala iz svake priče, iako mi se inicijalno činilo da autorica pripovijeda s udaljene pozicije, obraćajući se hladna i strogo tona.

Zbirka priča me jako, jako podsjetila na Aldousa Huxleyja i na njegov Otok i Vrli Novi svijet. Ne vjerujem da je Iva imala Aldousa na pameti dok je pisala priče, jer djeluju kao nešto izvorno i osobno, ali s odmakom od jednog dana, i dalje mi se čini da sam bila u pravu kada sam i stil pisanja, a i viziju društva o kojem Iva piše poistovjetila s Huxleyjevim.

Jako se veselim budućim Ivinim knjigama, a ovu preporučujem svima koji vole dobru književnost, interesira ih što pišu pisci/ spisateljice mlađe generacije i žele pročitati nešto drugačije.

R15: Brešan, Ivo: Pukotine & druge priče, URL: <https://www.goodreads.com/review/list/9477152-dora?order=d&sort=review&view=reviews> (28.5.2019.)

"Pukotine i druge priče" sastoji se od 6 priča: Pukotine, Pošast, Šest mrtvih ratnika, Četiri praelementa, Fantomski svjedok, Venera i Proleter.

Sve se priče uglavnom bave odnosom prošlog i sadašnjeg, i to obično u političkom smislu, što zapravo i nije tema koja me osobito privlači. Do kraja su me održali (znanstveno) fantastični motivi prisutni u svakoj priči, npr. [putovanje kroz vrijeme, razdvajanje ličnosti na dvije fizičke osobe, živi mrtvaci koji siju kaos po selu Bogu iza nogu (hide spoiler)].

Priče počinju prilično sporo, uvodi su dugački itd., ali ubrzo shvatite da je to jednostavno tako i da se kroz to mora proći da bi se došlo do zanimljive priče. I do prilično razočaravajućih završetaka. [Barem jedna od tih šest da je imala sretan završetak, ne bih ništa rekla, ali baš nijedna, pa mammo moja, čitaš kako se muče ti likovi i želiš da im bude lijepo i da dobiju što žele i BAM! Ne može. (hide spoiler)] Nekako su sve priče depresivne, sve završavaju u nekom tonu beznađa, smrti i nemogućnosti lika da se dalje bori, što mi se čini prilično antiklimatičnim. Možda mi se završeci ne sviđaju i zato što mislim da dobro pristaju i današnjoj situaciji, 20 godina nakon što su priče napisane. A to je stvarno depresivna pomisao.

Ne sviđa mi se ni način na koji Brešan oslikava žene. Zapravo, motiv žene je prilično postojan kroz sve priče - ona je zanovijetalo, samo više na muža, udeblja se nakon braka i muškarcu je zapravo život gotov kad se njome oženi. To, i što političku kritiku jasno i nedvosmisleno izlaže. Brešan je sve lijepo objasnio, a to općenito ne volim - preizravnu književnost. Imam osjećaj da kad autori tako pišu računaju na to da su im čitatelji budale i da neće sami moći izvući značenje (ili kritiku) iz onoga što čitaju.

R16:Golding, William: Lord of the Flies, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/92365056-alen-pirali?order=d&sort=review&view=reviews> (28.5.2019.)

Početak je dosadnjikav, još uvijek neproziran od banalnosti radnje i pripovijedanja, iako se nazire velik zaplet. Vrlo brzo, ipak, počinje zaplet, uz poplavu ili "plimu", kako bi se sam autor izrazio, metafizičkih elemenata i metafora, prenesenih, dubljih značenja svega, simbola i sumornih filozofskih pitanja.

Radnja je i autorove poruke vrlo su slojevite, osobno čak i uz prethodno upoznavanje sa vrstom i idejom djela osjećao sam da mi neki dijelovi slagalice fale, i morat ću još jednom pročitati.

Autora bih svrstao u onu skupinu kojoj pripadaju Tolkien, Huxley i Orwell. Ako volite priče o borbi dobra i zla, ako volite egzistencijalističku filozofiju, ako u slobodno vrijeme razmišljate o ljudima, moralu i društvu općenito, svakako će vam se sviđjeti.

Konačno, djelo je neopisivo dojmljivo, poruka je mračna, jer užasava portret čovjek kojeg autor bez imalo snobiranja brutalno do kraja ogoljuje i kao takvog prikazuje, bez ikakvog uljepšavanja ili klišeja kao što su poruke lažne utjehe, netransparentnog i neodrživog optimizma.

R17:Žiljak, Aleksandar: Irbis, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/7344202-entazis?order=d&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

Razumijem zašto se nekome ovo može sviđjeti, roman je pun akcije i zabavnih pop kulturnih referenci, ali meni jednostavno nije legao. Ima previše problema koji su mi smetali.

Za početak karakterizacija likova ne postoji. Što je posebno iritantno s obzirom da je protagonist pripovjedač. Ali kako nema karakter onda se čini kao da imamo izdvojenog pripovjedača iz narativa, a ne nekog čije putovanje pratimo kroz priču.

Drugo, roman ima naracijskih problema. Počinje kao akcija, završava kao propovijed. Pogotovo s umetnutim poglavljem koji ničemu ne služi osim što je manifest protiv kapitalizma. Malo me podsjeća na hrv. romane 19. stoljeća s mi-oni taborom, kad smo imali nekog vanjskog neprijatelja - Njemci, Turci, Mađari... koji su naravno u romanu zli karakteri koji pokušavaju uništiti našu predivnu zemlju Hrvatsku. Čak i motivacija likova tako izgleda - do polovice romana likovi su motivirani zaradom, od pamfleta na dalje moralom? Potrebom da učine nešto dobro za kolektiv?

Uglavnom, roman nije skroz loš, ali niti je dobar i meni je jednostavno ok, zato ocjena dva. Ali pomažu mu humoristične reference, jer koliko sam primijetila, to je većinom ono što drugi čitatelji zapamte.

R18:Tomić, Andrea: Okovi prošlosti, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/16753877-luna?order=d&sort=review&view=reviews> (28.5.2019.)

Ukratko sažetak prve knjige jedne od najboljih domaćih autorica, pogotovo ako uzmemo u obzir da autorica nije niti napunila 16 godina kada je završila s pisanjem.

Predivna povijesno-ljubavna knjiga koja govori o ljubavi, slobodi i, kako piše u samoj recenziji, „nepromjenjivosti ljudskog karaktera.“

Andrea Tomić odlično barata riječima i pritom slaže predivne, bogate, ali ne i naporne opise od kojih vam se čini da ne čitate knjigu već da se istovremeno nalazite u koži glavnog lika i gledate neki film. U ovoj knjizi ima svega: ljubavi, rata i one bitke sa samim sobom koju vodi svaka osoba na svijetu. Ali tu je i ona želja za slobodom i nada koje drže svakog čovjeka na životu.

Preporučujem svima jer, bez obzira na činjenicu da autorica još nije punoljetna, ova knjiga se bavi temom koja će i stare i mlade natjerati na razmišljanje i preispitivanje.

»Jedino što sam ikad želio je sloboda. I ona. Nešto što sam zauvijek izgubio.«

Damen, Okovi prošlosti

R19:Gaiman, Neil: American Gods, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/38175197-piccolo-diavolo?order=d&sort=review&view=reviews> (27.5.2019.)

Da mogu dala bi jednu veliku desetku ovoj knjizi. Prvo Gaimanovo djelo koje sam pročitala su bili Dobri predznaci (pisano s genijalnim T. Pratchettom) i već sam tu zavolila ovog pisca. I napokon su došli i Američki bogovi na čitanje. Jasna mi je svaka pohvala, svaka emocija i doživljaj vezan za ovu knjigu, no ja ni sama ne znam kako opisat svoje osjećaje. Da, to je jedna od onih knjiga koja je toliko dobra da je svaki komentar suvišan. Gaiman pomjera granice maštovitog i postavlja svoje vlastite. Kreativan i totalno drugačiji od svojih suvremenika. Njegova mašta je beskonačna a to je jedan od razloga zašto je toliko poseban. Glavni lik ove knjige je Shadow kojega upoznajemo tijekom njegovog izlaska iz zatvora. Nakon što je izašao iz zatvora saznaje da mu je žena poginula i cijeli njegov svijet se ruši u tom kobnom trenutku. Vraćajući se kući, u avionu upoznaje misterioznog gospodina Wednesdaya koji mu nudi posao. Shadow u prvom trenutku odbija, no nakon što shvati da nema doma kojem bi se vratio prihvaća posao. I u tom trenutku počinje avantura. Shadow se susreće s raznim likovima koji su dobrim dijelom likovi iz mitologije ili su povezani s njom. Jedan od razloga zašto mi je ova knjiga odlična je baš taj dio s mitologijom. Slavenska, egipatska, irska (keltska), nordijska i dr. Ma savršeno. Ovo je djelo je toliko dobro da je u istom trenutku mračno, zabavno, poučno, ironično, nerealno i životno. Svi vi koji volite fantasy i malo drugačije (usuđujem se reći maštovitije romane) morate pročitati Američke bogove a i uskoro nam dolazi serija po istoimenoj knjizi na male ekrane. Veselje! Hvala ti Neil♥

R20:Makine, Andrej: Knjiga kratkih vječnih ljubavi, URL:<https://www.goodreads.com/review/list/63351537-urica-novak?order=d&sort=review&view=reviews> (10.5.2019.)

5+

Makine je pisac koji me osvojio prvom stranicom prve njegove knjige koju sam pročitala i moje oduševljenje ne nestaje. Nakon pročitanih Rekvijema za Istok i Francuske oporuke doista imam potrebu napisati nekoliko riječi o Knjizi kratkih vječnih ljubavi. Makine ne koristi grube riječi da bi opisao mračne i teške događaje, no oni su ipak prisutni. Sve je tako jednostavno i jasno, a opet tako složeno. To su predivne, slikovite rečenice pune simboličke. To su priče o odrastanju i sazrijevanju ljubavi, kontrasti lirskih opisa pejzaža prekrivenih snijegom i stvarnosti života u totalitarnom SSSR-u.... Sve se može kontrolirati samo ljubav ne. Poezija, melankonija, politika, polemika. Kako to piše Makine?

Svaka se njegova rečenica može iščitati na više načina.

Rastanak ljubavnika:,,... Nakon što se zanos potrošio, valovi su naša isprepletana tijela nehajno bacili na hladne oblutke, pretvarajući nas u zadihane brodolomce. Nakon skladnog zadovoljstva u bestežinskom stanju mora,

hodanje po kamenčićima u potrazi za odjećom bilo je mučenje. Šepali smo u mraku stenjući, hromi i slijepi, protjerani iz raja u koji smo sve manje vjerovali...”

Kad opisuje život u SSSR-u, onda to izgleda npr. ovako (mali dječak zavukao se ispod čeličnih tribina na kojima stoje čelnici države prilikom proslava Prvog maja i Oktobarske revolucije i ne može izaći: „... U tom labirintu nijedan put nije bio dobar. Ponovio sam vježbu u suprotnom smjeru, već pomiren sa sudbinom, slutio sam poraz...”

Moje preporuke za čitanje.